

URZĄD STATYSTYCZNY
W ŁODZI

OCHRONA ŚRODOWISKA I LEŚNICTWO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2011-2013

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

ZNAKI UMOWNE

- Kreska (-) - zjawisko nie wystąpiło.
Zero (0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
(0,0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Znak Δ - oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
"W tym" - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

- tys. - tysiąc
mln - milion
zł - złoty
ha - hektar
szt. - sztuka
kg - kilogram
t - tona
km² - kilometr kwadratowy
m² - metr kwadratowy
m³ - metr sześcienny
dam³ - dekametr sześcienny
d - doba
cd. - ciąg dalszy
dok. - dokończenie
Dz. U. - Dziennik Ustaw

**URZĄD STATYSTYCZNY
W ŁODZI**

INFORMACJE
I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

**OCHRONA ŚRODOWISKA
I LEŚNICTWO
W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
W LATACH 2011-2013**

ŁÓDŹ 2014

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W ŁODZI**

PRZEWODNICZĄCY:

Piotr Ryszard Cmela

CZŁONKOWIE:

Piotr Chabior, Jerzy Harbat, Anna Jaeschke,
Izabela Kaleta, Stanisław Kaniewicz Włodzimierz Obraniak,
Tomasz Piasecki, Jolanta Włodarczyk

Opracowanie merytoryczne, grafika i skład komputerowy

Pracownicy: Ośrodka Warunków Życia i Badań Ankiety
oraz Łódzkiego Ośrodka Badań Regionalnych

Pod kierunkiem:

Jolanty Włodarczyk

Projekt okładki:

Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

Katarzyna Szkopiecka

Przy publikowaniu danych US – prosimy o podanie źródła

ISBN 978-83-60002-72-8

PRZEDMOWA

Publikacja jest kolejnym, zbiorczym opracowaniem Urzędu Statystycznego w Łodzi o tematyce ekologicznej, zawierającym szereg danych statystycznych charakteryzujących stan środowiska naturalnego w województwie łódzkim w 2013 r. na tle lat poprzednich.

Układ treści oraz sposób prezentowania danych zostały podporządkowane dążeniu do pełnego przedstawienia złożonego i wielostronnego oddziaływania człowieka na środowisko. Scharakteryzowano skalę, tendencję oraz dynamikę ilościowych i jakościowych zmian ekologicznych na obszarze województwa łódzkiego.

Uwagi metodyczne – ogólne i odnoszące się do poszczególnych działów – zawierają omówienie zakresu, źródeł i zasad grupowania danych, metod badań i ich organizacji, a także ważniejsze pojęcia, definicje i interpretacje wielkości oraz wskaźników statystycznych.

Dane zgrupowano w sześciu działach obejmujących:

- komponenty środowiska – m. in. powierzchnię ziemi, gleby i kopaliny, wodę, powietrze, florę i faunę, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska leśnego i ochrony przyrody;
- wyniki pomiarów i kontroli stanu środowiska;
- czynniki zagrożeń – m. in. odpady przemysłowe i komunalne;
- działalność na rzecz ochrony środowiska;
- ekonomiczne aspekty ochrony środowiska.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Foreword

This publication, compiled by the Statistical Office in Łódź, is a summary study on ecology based on statistical information characterizing environment in Łódzkie Voivodship in 2013 compared with the previous years.

The arrangement of the contents and data presentation methods have been chosen to describe, as completely as possible, the complex influence of the human activities on environment. The study presents the scope, trends and dynamics of qualitative and quantitative ecological changes in the Łódzkie Voivodship.

Information on sources, data compilation rules, methods of surveys conducted as well as main concepts, definitions and interpretations of indices and statistical indicators are included to general and chapter-specific methodological notes.

Data have been grouped into six chapters covering:

- *environmental components, i.a. land, soil, raw materials, water, air, flora and fauna with special focus on the forests and nature protection;*
- *results of measurements and monitoring of state of environment;*
- *threat factors – i.a. industrial and municipal waste;*
- *activities for environmental protection;*
- *economic aspects of environmental protection.*

*Director
of the Statistical Office in Łódź*

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

SPIS TREŚCI
CONTENTS

		<u>Str.</u> <u>Page</u>
PRZEDMOWA	PREFACE	3
UWAGI OGÓLNE	GENERAL NOTES	15
TABLICE PRZEGLĄDOWE	REVIEW DATA	17
I. Województwo łódzkie na tle kraju w 2013 r.	<i>Łódzkie Voivodship on the background of the country in 2013</i>	17
II. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska według województw w 2013 r.	<i>Major data on environmental state, threat and protection by voivodship in 2013</i>	18
DZIAŁY	CHAPTER	
I. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY ...	<i>USE AND PROTECTION OF LAND AND SOIL. USEFUL MINERALS</i>	24
II. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD	<i>RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS</i>	36
III. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA	<i>POLLUTION AND PROTECTION OF AIR</i>	77
IV. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ	<i>NATURE AND BIODIVERSITY PROTECTION</i>	93
V. ODPADY	<i>WASTES</i>	116
VI. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA	<i>ECONOMIC ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION</i>	137

		<u>Str.</u> <u>Page</u>
DZIAŁY	CHAPTER	
I. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY	<i>USE AND PROTECTION OF LAND AND SOIL. USEFUL MINERALS</i>	
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x 24
Powierzchnia geodezyjna, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa	<i>Geodetic area, directions and changes in land use of the voivodship</i>	1 28
Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes</i>	2 29
Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych	<i>Area of reclaimed agricultural land</i>	3 29
Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej w 2013 r.	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes in 2013</i>	4 30

SPIS TREŚCI (cd.)
CONTENTS (cont.)

DZIAŁY	CHAPTER	Tabl. Table	Str. Page
I. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY (dok.)	USE AND PROTECTION OF LAND AND SOIL. USEFUL MINERALS (cont.)		
Grunty zdewastowane i zdegradowane, ich rekultywacja oraz zagospodarowanie	<i>Devastated and degraded land, their reclamation and management</i>	5	30
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji oraz grunty zreklamowane i zagospodarowane według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation, reclaimed and managed lands by subregions and powiats in 2013</i>	6	31
Powierzchnia, zasoby i eksploatacja złóż torfów	<i>Area, resources and exploitation of peat resources</i>	7	32
Zużycie nawozów mineralnych i chemicznych oraz wapniowych (w przeliczeniu na czysty składnik)	<i>Consumption of mineral, chemical and lime fertilizers (in pure ingredient)</i>	8	33
Pożary upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków	<i>Fires of agricultural cultivations, meadows, stubbles and wasteland</i>	9	33
II. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD	RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	36
Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych	<i>Exploitable underground water resources ...</i>	1(10)	41
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej	<i>Water withdrawal for needs of the national economy</i>	2(11)	41
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<i>Consumption of water for needs of the national economy and population</i>	3(12)	42
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru, podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population by sources of withdrawal, subregions and powiats in 2013.....</i>	4(13)	42
Bilans gospodarowania wodą w przemyśle ...	<i>Balance of water management in industry ...</i>	5(14)	44
Zużycie wody w zakładach i ich wyposażenie w zamknięte obiegi wody	<i>Consumption of water in plants and their equipment with closed water cycles.....</i>	6(15)	44
Gospodarowanie wodą w przemyśle według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Water management in industry by subregions and powiats in 2013</i>	7(16)	45
Gospodarowanie wodą w przemyśle według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2013 r.	<i>Water management in industry by the Polish Classification of Activities in 2013.....</i>	8(17)	46
Wody z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych i wody zasolone oraz ich wykorzystanie	<i>Waters from mine drainage and building constructions and saline waters and their use</i>	9(18)	48
Nawadniane użytki rolne i grunty leśne oraz napełniane stawy rybne	<i>Irrigated agricultural and forest land and filled fishponds</i>	10(19)	48
Nawadniane użytki rolne i grunty leśne według sposobu nawadniania	<i>Irrigated agricultural and forest land by irrigation method</i>	11(20)	48

SPIS TREŚCI (cd.)
CONTENTS (cont.)

DZIAŁY	CHAPTER	Tabl. Table	Str. Page
II. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRO- NA WÓD (cd.)	<i>RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS (cont.)</i>		
Nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie stawów rybnych według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Irrigation in agriculture and forestry and filling and completing fishponds</i>	12(21)	49
Melioracje podstawowe	<i>Primary melioration</i>	13(22)	50
Melioracje podstawowe wymagające odbudowy lub modernizacji	<i>Primary melioration requiring rebuilding or modernisation</i>	14(23)	50
Wybrane dane o wodociągach	<i>Selected data on water supply system</i>	15(24)	50
Urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne oraz zużycie wody według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Water supply and sewerage system equi- pment and use of water by subregions and powiats in 2013</i>	16(25)	51
Ludność miast korzystająca z sieci wodocią- gowej i kanalizacyjnej według powiatów w 2013 r.	<i>Population of cities connected to water supply system and sewerage system by powiats in 2013</i>	17(26)	52
Wybrane dane o kanalizacji	<i>Selected data on sewerage system</i>	18(27)	54
Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną oraz ludność korzystająca z oczysz- czalni ścieków według miast i gmin w 2013 r.	<i>Wastewater discharged through sewerage network and population connected to wastewater treatment plants by towns and gminas in 2013</i>	19(28)	54
Ścieki przemysłowe	<i>Industrial wastewater.....</i>	20(29)	60
Ścieki przemysłowe oczyszczane i nieo- czyszczane odprowadzone z zakła- dów według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Treated and untreated industrial wastewater discharged from plants by subregions and powiats in 2013</i>	21(30)	61
Ścieki przemysłowe wymagające oczyszcze- nia odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi według podregionów i po- wiatów w 2013 r.	<i>Industrial wastewater requiring treatment discharged directly into waters or into the ground by subregions and powiats in 2013</i>	22(31)	62
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach prze- mysłowych odprowadzone do wód według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Pollutant load in industrial wastewater discharged into waters by subregions and powiats in 2013</i>	23(32)	63
Ścieki przemysłowe oczyszczane i nieoczy- szczone według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2013 r.	<i>Treated and untreated industrial wastewa- ter by the Polish Classification of Activities in 2013</i>	24(33)	64
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowa- dzone do wód lub ziemi	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground</i>	25(34)	66

SPIS TREŚCI (cd.)
CONTENTS (cont.)

DZIAŁY	CHAPTER	Tabl. Table	Str. Page
II. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRO- NA WÓD (dok.)	RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS (cont.)		
Ścieki przemysłowe i komunalne wymaga- jące oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground by subregions and powiats in 2013</i>	26(35)	66
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych	<i>Industrial wastewater treatment plants</i>	27(36)	68
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych	<i>Wastewater pretreatment plants</i>	28(37)	69
Oczyszczalnie ścieków komunalnych	<i>Municipal wastewater treatment plants</i>	29(38)	69
Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Characteristics of municipal wastewater treatment plants by subregions and powiats in 2013</i>	30(39)	70
Osady z oczyszczalni ścieków przemysło- wych i komunalnych	<i>Sewage sludge from industrial and municipal wastewater treatment plants</i>	31(40)	74
III. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA	POLLUTION AND PROTECTION OF AIR		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	77
Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego z zakładów szczególnie uciążliwych	<i>Emission of industrial air pollutants from plants of significant nuisance to air quality</i>	1(41)	80
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według wielkości emisji	<i>Plants of significant nuisance to air quality by emission size</i>	2(42)	80
Emisja zanieczyszczeń pyłowych według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Particulates pollutants emission by sub- regions and powiats in 2013</i>	3(43)	81
Emisja zanieczyszczeń gazowych według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Gaseous pollutants emission by subregions and powiats in 2013</i>	4(44)	82
Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane i zneu- tralizowane w urządzeniach oczyszczają- cych według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Gaseous pollutants retained and neutra- lized in cleaning devices by subregions and powiats in 2013</i>	5(45)	83
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakła- dów szczególnie uciążliwych według rodzajów substancji	<i>Air pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality by types of substances</i>	6(46)	84
Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji	<i>Emission sources in plants of significant nuisance to air quality by emission size ...</i>	7(47)	86
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń po- wietrza atmosferycznego w zakładach według stopnia skuteczności w 2013 r.	<i>Air pollution reduction systems in plants by size of efficiency in 2013</i>	8(48)	86

SPIS TREŚCI (cd.)
CONTENTS (cont.)

DZIAŁY	CHAPTER	<u>Tabl.</u> <u>Table</u>	<u>Str.</u> <u>Page</u>
III. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA (dok.)	POLLUTION AND PROTECTION OF AIR (cont.)		
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2013 r.	<i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality by the Polish Classification of Activities in 2013</i>	9(49)	87
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2013 r.	<i>Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality by the Polish Classification of Activities in 2013</i>	10(50)	88
Redukcja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2013 r.	<i>Reduction of gaseous pollutants from plants of significant nuisance to air quality by the Polish Classification of Activities in 2013</i>	11(51)	89
Miasta w województwie o dużej skali zagrożenia środowiska emisją zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w 2013 r.	<i>Cities in Łódzkie Voivodship with high environmental threat of air pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality in 2013</i>	12(52)	90
IV. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ	NATURE AND BIODIVERSITY PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	93
Obszary i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione	<i>Area and objects of special nature value under legal protection</i>	1(53)	98
Parki krajobrazowe w 2013 r.	<i>Landscape parks in 2013</i>	2(54)	98
Rezerwaty przyrody w 2013 r.	<i>Nature reserves in 2013</i>	3(55)	99
Obszary chronionego krajobrazu w 2013 r.	<i>Protected landscape areas in 2013</i>	4(56)	100
Obszary Natura 2000 – obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)	<i>Natura 2000 areas - areas of special bird protection</i>	5(57)	100
Obszary Natura 2000 – specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)	<i>Natura 2000 areas - areas of special habitat protection</i>	6(58)	101
Pomniki przyrody	<i>Monuments of nature</i>	7(59)	102
Powierzchnia podregionów i powiatów objęta różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu w 2013 r.	<i>Area of subregions and powiats covered by different forms of environment and landscape protection in 2013</i>	8(60)	103
Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według podregionów powiatów w 2013 r. ...	<i>Forest land area and share of forest land in total area by subregions and powiats in 2013</i>	9(61)	105
Powierzchnia lasów ochronnych w zarządzie lasów państwowych	<i>Protective forests area managed by State Forests</i>	10(62)	107

SPIS TREŚCI (cd.)
CONTENTS (cont.)

DZIAŁY	CHAPTER	Tabl. Table	Str. Page
IV. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ (dok.)	NATURE AND BIODIVERSITY PROTECTION		
	<i>(cont.)</i>		
Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia oraz wykonanych zalesień w 2013 r.	<i>Non-forested land area designated to afforestation and area of afforestations conducted in 2013</i>	11(63)	107
Zadrzewienia	<i>Trees and shrubs outside the forest</i>	12(64)	108
Odnowienia i zalesienia	<i>Renewals and afforestation</i>	13(65)	109
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	<i>Renewals, afforestation and</i>	14(66)	109
Ważniejsze zwierzęta łowne w łowieckim roku gospodarczym	<i>Major game animals in hunting economic year</i>	15(67)	110
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych w łowieckim roku gospodarczym	<i>Shooting of major game animals in hunting economic year</i>	16(68)	110
Stan liczebny ważniejszych zwierząt chronionych	<i>Number of the main species of protected animals</i>	17(69)	111
Pożary lasów	<i>Forest fires</i>	18(70)	111
Rodzinne ogrody działkowe	<i>Family allotment gardens</i>	19(71)	111
Parki i ogrody historyczne	<i>Parks and historical gardens</i>	20(72)	112
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach i na wsiach	<i>Public and housing estate green areas in cities and villages</i>	21(73)	112
Tereny zieleni ogólnodostępnej i lasów gminnych w miastach i na wsiach	<i>Public green areas and gmina forests in cities and villages</i>	22(74)	113
V. ODPADY	WASTES		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	116
Odpady nagromadzone i wytworzone	<i>Waste accumulated and generated</i>	1(75)	120
Odpady wytworzone i nagromadzone według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Waste generated and accumulated by subregions and powiats in 2013</i>	2(76)	121
Odpady wytworzone i nagromadzone według grup odpadów w 2013 r.	<i>Waste generated and accumulated by groups of wastes in 2013</i>	3(77)	123
Odpady wytworzone według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2013 r.	<i>Waste generated by the Polish Classification of Activities in 2013</i>	4(78)	126
Zmieszane odpady komunalne zebrane w 2013 r.	<i>Mixed municipal waste collected in 2013</i>	5(79)	129
Nieczystości ciekłe w 2013 r.	<i>Liquid waste in 2013</i>	6(80)	130
Składowiska odpadów komunalnych	<i>Landfills of municipal waste</i>	7(81)	132
Składowiska odpadów komunalnych według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Landfills of municipal waste by subregions and powiats in 2013</i>	8(82)	132

SPIS TREŚCI (cd.)
CONTENTS (cont.)

DZIAŁY	CHAPTER	Tabl. Table	Str. Page
V. ODPADY (dok.)	<i>WASTES (cont.)</i>		
Odpady komunalne zebrane	<i>Municipal waste collected</i>	9(83)	134
Odgazowywanie składowisk odpadów	<i>Degassing of landfill sites</i>	10(84)	134
VI. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA	<i>ECONOMIC ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION</i>		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	137
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwesto- wania	<i>Outlays on fixed assets for environmental protection by directions of investing</i>	1(85)	142
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwesto- wania i podregionów w 2013 r.	<i>Outlays on fixed assets for environmental protection by directions of investing and subregions in 2013</i>	2(86)	142
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania, podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Outlays on fixed assets for environmental protection by sources of financing, subregions and powiats in 2013</i>	3(87)	145
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania	<i>Outlays on fixed assets for water manage- ment by direction of investing</i>	4(88)	147
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz podregionów w 2013 r.	<i>Outlays on fixed assets for water manage- ment by direction of investing and subre- gions in 2013</i>	5(89)	147
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania, pod- regionów i powiatów w 2013 r.	<i>Outlays on fixed assets for water manage- ment by direction of investing, subregions and powiats in 2013</i>	6(90)	148
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków i grup in- westorów w 2013 r.	<i>Outlays on fixed assets for environmental protection by directions and groups of investors in 2013</i>	7(91)	150
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków i grup inwes- torów w 2013 r.	<i>Outlays on fixed assets for water manage- ment by directions and groups of investors in 2013</i>	8(92)	150
Ważniejsze efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska według kierunków inwestowania	<i>Major tangible effects of investments in environmental protection by directions of investing</i>	9(93)	151
Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wod- nej według kierunków inwestowania	<i>Tangible effects of investments in water management by directions of investing</i>	10(94)	152
Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Tangible effects of investments in water management by subregions and powiats in 2013</i>	11(95)	153
Nakłady inwestycyjne na ochronę środo- wiska i gospodarkę wodną wsi	<i>Investment outlays for environmental pro- tection and water management in rural areas</i>	12(96)	154

SPIS TREŚCI (cd.)
CONTENTS (cont.)

DZIAŁY	CHAPTER	Tabl. Table	<u>Str.</u> <u>Page</u>
VI. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA (dok.)	ECONOMIC ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)		
Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej na wsi	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management in rural areas</i>	13(97)	155
Stan wyposażenia wsi w niektóre urządzenia i obiekty ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Equipment with some appliances and facilities of environmental protection and water management in villages</i>	14(98)	156
Nakłady inwestycyjne na małą retencję wodną	<i>Investment outlays on small water retention</i>	15(99)	157
Opłaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz ich redystrybucja	<i>Payments for use of natural environment and other receipts for the national environmental protection and water management funds and their redistribution</i>	16(100)	157
Wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z tytułu kar	<i>Receipts for environmental protection and water management funds due to fines</i>	17(101)	158
Redystrybucja wpływów z tytułu kar na ochronę środowiska i gospodarkę wodną	<i>Redistribution of receipts due to fines for environmental protection and water management funds</i>	18(102)	159
Kierunki finansowania wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Financing directions of the Voivodship Fund for Environmental Protection and Water Management</i>	19(103)	159
Wpływy na wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Contributions to the Voivodship Fund for Environmental Protection and Water Management</i>	20(104)	159
Wydatki wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Expenditures of the Voivodship Fund for Environmental Protection and Water Management</i>	21(105)	160
Gospodarowanie powiatowymi środkami ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Management of powiat budgets for environmental protection and water management</i>	22(106)	160
Gospodarowanie gminnymi środkami ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Management of gmina budgets for environmental protection and water management</i>	23(107)	161
Gromadzenie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych	<i>Accumulation of the agricultural and forestry land protection funds</i>	24(108)	161
Wpływy i gospodarowanie środkami pieniężnymi z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych	<i>Receipts and management of the agricultural and forestry land protection funds</i>	25(109)	162
Wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych	<i>The use of money from the agricultural and forestry land protection funds</i>	26(110)	162

SPIS TREŚCI (cd.)
CONTENTS (cont.)

SPIS WYKRESÓW I MAP	LIST OF GRAPHS AND MAPS	<u>Str.</u> <u>Page</u>
Struktura wykorzystania powierzchni województwa łódzkiego w 2013 r.	<i>Structure of land use in Łódzkie Voivodship in 2013</i>	34
Zużycie nawozów mineralnych i chemicznych oraz wapniowych (w przeliczeniu na czysty składnik) w kg na 1 ha użytków rolnych w województwie łódzkim	<i>Consumption of mineral, chemical and lime fertilisers (in pure ingredient) in kg per 1 ha of agricultural land in Łódzkie Voivodship</i>	34
Kierunki wyłączenia gruntów rolnych i leśnych w województwie łódzkim	<i>Direction of designation of agricultural land in Łódzkie Voivodship</i>	35
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji w województwie łódzkim według powiatów w 2013 r.	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation in Łódzkie Voivodship by powiats in 2013</i>	35
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi według województw w 2013 r. ..	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or in to the ground by voivodships in 2013</i>	75
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie łódzkim	<i>Consumption of water for needs of the national economy and population in Łódzkie Voivodship</i>	75
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w województwie łódzkim według powiatów w 2013 r.	<i>Consumption of water in holseholds per capita in Łódzkie Viovodship by powiats in 2013</i>	76
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania w województwie łódzkim według powiatów w 2013 r.	<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment in Łódzkie Viovodship by powiats in 2013</i>	76
Emisja zanieczyszczeń gazowych w województwie łódzkim według powiatów w 2013 r.	<i>Gaseous pollutants emission in Łódzkie Viovodship by powiats in 2013</i>	91
Emisja zanieczyszczeń pyłowych w województwie łódzkim według powiatów w 2013 r.	<i>Particulates pollutants emission in Łódzkie Viovodship by powiats in 2013</i>	91
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w województwie łódzkim	<i>Air pollutant reduction systems in plants of significant nuisance to air quality in Łódzkie Voivodship</i>	92
Struktura emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w województwie łódzkim w 2013 r.	<i>Structure of industrial air pollutants emission in Łódzkie Voivodship in 2013</i>	92
Struktura powierzchni rezerwatów przyrody według rodzajów w województwie łódzkim w 2013 r.	<i>Structure of area of nature reserves by types in Łódzkie Voivodship in 2013</i>	114
Powierzchnia objęta różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu w województwie łódzkim według powiatów 2013 r.	<i>Nature and landscape protection area in Łódzkie Voivodship by powiat in 2013</i>	114

SPIS TREŚCI (dok.)
CONTENTS (cont.)

SPIS WYKRESÓW I MAP (dok.)	LIST OF GRAPHS AND MAPS (cont.)	<u>Str.</u> <u>Page</u>
Lesistość w województwie łódzkim według powiatów w 2013 r.	<i>Share of forest land in Łódzkie Voivodship by powiats in 2013</i>	115
Lesistość według województw w 2013 r.	<i>Share of forest land by voivodships in 2013</i>	115
Odpady wytworzone w województwie łódzkim według powiatów w 2013 r.	<i>Waste generated in Łódzkie Voivodship by powiats in 2013</i>	135
Nieczystości ciekłe w województwie łódzkim według powiatów w 2013 r.	<i>Liquid wastes in Łódzkie Voivodship by powiats in 2013</i>	135
Odpady wytworzone w województwie łódzkim	<i>Waste generated in Łódzkie Voivodship</i>	136
Składowiska odpadów komunalnych w województwie łódzkim	<i>Municipal waste landfill sites in Łódzkie Voivodship</i>	136
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według wybranych kierunków inwestowania w województwie łódzkim	<i>Outlays on fixed assets for environmental protection by directions of investing in Łódzkie Voivodship</i>	163
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania w województwie łódzkim	<i>Outlays on fixed assets for water management by directions of investing in Łódzkie Voivodship</i>	163
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania w województwie łódzkim w 2013 r.	<i>Outlays on fixed assets for environmental protection by sources of financing in Łódzkie Voivodship in 2013</i>	164
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania w województwie łódzkim w 2013 r.	<i>Outlays on fixed assets for water management by sources of financing in Łódzkie Voivodship in 2013</i>	164

Uwagi ogólne

Zakres prezentowanych danych odpowiada obowiązującemu w 2013 r. stanowi prawnemu w dziedzinie ochrony środowiska, a w szczególności regulacji wynikającej z ustaw:

- prawo ochrony środowiska z dnia 27 IV 2001 r. (jednolity tekst, Dz. U. z 2013, poz. 1232, z późniejszymi zmianami)
- o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. z 2013, poz. 627, z późniejszymi zmianami),
- prawo wodne z dnia 18 VII 2001 r. (jednolity tekst, Dz. U. z 2012, poz. 145, z późniejszymi zmianami),
- prawo geologiczne i górnicze z dnia 9.VI.2011 r. (Dz. U. z 2011, Nr 163, poz. 981),
- o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 II 1995 r. (jednolity tekst, Dz. U. z 2013, poz. 1205),
- o lasach z dnia 28 IX 1991 r. (jednolity tekst, Dz. U. z 2014, poz. 1153),
- o odpadach z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. z 2013, poz. 21, z późniejszymi zmianami),
- prawo łowieckie z dnia 13 X 1995 r. (jednolity tekst, Dz. U. z 2013, poz. 1226, z późniejszymi zmianami),
- o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 VI 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2006, Nr 123, poz. 858 z późniejszymi zmianami),
- o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów z dnia 29 VI 2007 (Dz. U. z 2007, Nr 124, poz. 859 z późniejszymi zmianami).

Podstawowe źródło danych stanowią badania statystyczne GUS, oparte głównie na sprawozdawczości rocznej. Materiał uzupełniający pochodzi ze sprawozdawczości ministerstw: Środowiska, Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Zdrowia, Gospodarki, Administracji i Cyfryzacji oraz z wewnętrznych systemów informacyjnych i źródeł administracyjnych: Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Wyższego Urzędu Górniczego, Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Komendy Głównej Straży Granicznej, Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Państwowej Agencji Atomistyki, Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami, Ligi Ochrony Przyrody.

Ponadto wykorzystane zostały wyniki pomiarów, kontroli, ocen i analiz wykonanych przez organy: Inspekcji Ochrony Środowiska, Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz specjalistyczne służby geologiczne, geodezyjne, leśnictwa i ochrony przyrody, a także dodatkowo wykorzystano szereg specjalistycznych źródeł danych jak m. in. ekspertyzy, inwentaryzacje, raporty, opracowania autorskie oraz dane: Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej, Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Polskiego Związku Łowieckiego, Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Polskiego Związku Działkowców.

Zakres prezentowanych wyników badań statystycznych obejmuje informacje dotyczące:

- stanu i zmian wykorzystania zasobów powierzchni ziemi, zagrożenia i ochrony gleb oraz kopalin,
- stanu oraz zmian ilościowych i jakościowych zasobów leśnych, ich zagrożenia i ochrony,

- zasobów, wykorzystania oraz zanieczyszczenia i ochrony wód,
- zanieczyszczeń i ochrony powietrza (emisje),
- ochrony przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej oraz stanu, zmian ilościowych i jakościowych zasobów leśnych, ich zagrożenia i ochrony oraz ekologicznych funkcji lasu,
- odpadów przemysłowych i komunalnych,
- ekonomicznych aspektów ochrony środowiska (nakładów i efektów rzeczowych inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej; opłat, kar i funduszy ochrony środowiska; źródeł i skali pomocy zagranicznej).

Zastosowano prezentację danych według: województwa, podregionów, powiatów, miast, ze wskazaniem miast o szczególnej uciążliwości dla środowiska, Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007).

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona, zużycie wody) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31.XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (nakłady inwestycyjne na środki trwałe) – według stanu w dniu 30.VI.

Przez podmioty gospodarki narodowej rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem podmiotów gospodarczych rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową w celach zarobkowych i na własny rachunek podmiotu prowadzącego tę działalność.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych edycjach publikacji.

Objaśnienia zakresowe i pojęciowe prezentowanych w niniejszym opracowaniu wielkości i wskaźników statystycznych podano w ramach poszczególnych działów publikacji.

Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.

W opracowaniu zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych z PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem ”Δ”.

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE NA TLE KRAJU W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo łódzkie	Polska
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	2513,1	38495,7
miasta	1593,0	23257,9
w %	63,4	60,4
wieś	920,1	15237,8
w %	36,6	39,6
na 1 km ²	137,9	123,1
Powierzchnia ogólna w tys. ha (stan w dniu 1 I 2013 r.) ^a	1821,9	31268,0
Grunty zdewastowane i zdegradowane w tys. ha		
(stan w dniu 31 XII)	4,9	62,0
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej w hm ³	307,5	10577,0
na 1 km ² w dam ³	16,9	33,8
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia		
odprowadzone do wód w hm ³	111,9	2167,5
w tym oczyszczone w % wymagających oczyszczenia	96,4	90,1
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności		
ogółem	68,0	70,3
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie		
uciążliwych w tys. t:		
pyłów	3,2	49,5
gazów (bez CO ₂)	146,6	1590,7
w tym dwutlenku siarki	72,3	426,9
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %:		
pyłowych	99,9	99,8
gazowych (bez CO ₂)	75,6	59,1
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych		
prawnie chroniona ^b w tys. ha (stan w dniu 31 XII)	357,8	10164,8
w % powierzchni ogółem	19,6	32,5
Odpady wytworzone ^c w ciągu roku w t/km ²	499,9	417,7
w tym w % wytworzonych:		
poddane odzyskowi	18,4	69,4
unieszkodliwione	80,9	28,6
w tym składowane	80,5	25,5
Odpady nagromadzone ^c w mln ton	78,3	1672,0
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):		
służące ochronie środowiska w mln zł	1088,1	10851,2
służące gospodarce wodnej w mln zł	72,2	3059,3

^a Dane według ewidencji gruntów; obszar lądowy łącznie z wodami śródlądowymi. ^b Od 2005 r. łącznie z tą częścią obszarów Natura 2000, które mieszczą się w granicach obszarów prawnie chronionych. ^c Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Dolno- śląskie	Kujaw- sko-po- morskie	Lubel- skie	Lubuskie	Łódzkie	Małopol- skie
WYKORZYSTANIE I OCHRONA ZASOBÓW								
1	Powierzchnia ogólna ^a w tys. ha (stan w dniu 1 I 2014 r.).....	31268,0	1994,7	1797,1	2512,2	1398,8	1821,9	1518,3
	w tym:							
2	Użytki rolne	18716,5	1189,2	1171,6	1760,0	565,6	1287,0	924,3
3	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	9658,4	625,3	438,8	606,3	718,4	401,7	463,8
4	Grunty pod wodami	648,6	18,0	48,1	18,9	24,9	11,2	20,7
5	Grunty zabudowane i zurba- nizowane	1634,8	137,4	87,0	94,3	63,5	99,9	92,1
	w tym:							
6	tereny mieszkaniowe.....	315,6	21,1	17,8	10,2	9,1	20,2	22,4
7	tereny przemysłowe	116,6	14,1	6,3	4,0	3,2	6,4	7,7
8	tereny rekreacji i wypoczynku	64,9	7,9	3,3	2,5	3,4	2,9	3,3
9	tereny komunikacyjne	913,6	71,9	49,5	67,5	39,3	54,6	46,3
10	użytki kopalne	27,8	6,1	0,5	0,7	0,7	2,7	1,1
11	Użytki ekologiczne	36,3	3,8	5,0	4,6	2,9	1,3	0,6
12	Nie użytki	474,9	13,0	42,0	22,4	17,0	14,8	11,5
13	Użytki rolne wyłączone na cele nierolnicze ^b w ha.....	1454	172	53	81	47	83	145
14	Grunty zdewastowane i zdegra- dowane wymagające rekulty- wacji w tys. ha (stan w dniu 31 XII)	62,0	8,3	4,4	3,1	1,5	4,9	1,8
	Grunty (w ciągu roku) w ha:							
15	zrekultywowane.....	1941	153	42	33	115	86	100
16	zagosparowane.....	697	41	17	19	35	18	16

^a Dane geodezyjne. ^b W trybie obowiązujących przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

WOJEWÓDZTW W 2013 R.

Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	Lp.
POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY										
3555,8	941,2	1784,6	2018,7	1831,0	1233,3	1171,1	2417,3	2982,7	2289,2	1
2403,6	601,1	937,9	1215,4	921,5	629,7	750,1	1309,8	1929,7	1120,0	2
869,5	262,8	729,2	643,5	689,7	412,9	348,2	794,2	796,4	857,7	3
41,9	13,0	20,5	27,6	74,2	18,7	8,6	138,5	43,6	120,2	4
198,7	57,1	82,1	75,2	95,4	152,6	54,0	90,0	155,5	100,0	5
50,1	10,4	13,6	8,0	19,7	47,8	8,8	13,2	31,2	12,1	6
11,6	4,9	5,0	2,7	5,6	21,4	3,8	3,2	9,2	7,7	7
5,0	3,4	3,1	1,5	3,5	7,8	1,6	2,8	7,1	5,8	8
104,7	30,8	51,2	55,7	51,8	53,3	32,1	60,4	87,0	57,4	9
0,8	1,8	1,1	1,9	0,7	0,9	2,3	1,0	4,2	1,4	10
1,8	0,4	1,6	1,8	1,9	0,5	0,4	2,9	2,4	4,4	11
34,3	4,0	10,9	54,1	41,6	14,3	8,6	75,4	36,3	74,8	12
109	15	112	17	220	82	18	47	159	94	13
4,1	2,5	1,7	2,8	2,9	4,8	3,4	4,7	9,1	1,9	14
116	317	140	52	111	58	42	84	297	195	15
10	69	114	50	-	35	15	15	208	35	16

II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Dolno- śląskie	Kujaw- sko-po- morskie	Lubel- skie	Lubuskie	Łódzkie	Małopol- skie
WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE								
1	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	10106,0	396,1	218,3	353,3	89,0	283,3	475,8
2	przemysł	7503,8	94,6	79,9	121,0	10,7	102,5	314,8
3	rolnictwo i leśnictwo ^a	1080,4	181,8	51,8	163,3	41,2	70,4	47,8
4	eksploatacja sieci wodociągowej	1521,8	119,7	86,7	69,1	37,1	110,4	113,2
5	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ^b w hm ³	2167,5	177,9	125,2	71,3	35,5	111,9	267,1
6	oczyszczane	2039,1	172,9	121,9	71,0	35,1	107,9	262,1
7	mechanicznie.....	526,9	30,2	18,5	13,8	0,7	17,1	151,9
8	chemicznie ^c	106,4	32,1	2,7	2,7	0,8	0,2	2,2
9	biologicznie.....	339,9	34,8	45,2	15,0	11,2	14,0	20,2
10	z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	1065,9	75,9	55,5	39,5	22,3	76,5	87,7
11	nieoczyszczane	128,5	5,0	3,3	0,3	0,4	4,1	5,0
12	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w tys.	27072,2	2262,3	1482,1	1197,5	729,0	1709,5	2003,0
13	w % ludności ogółem	70,3	77,7	70,8	55,5	71,4	68,0	59,6
ZANIECZYSZCZENIE I								
Emisja z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t:								
14	pyłów	49,5	3,7	3,4	2,1	1,1	3,2	3,6
15	gazów (bez CO ₂)	1590,7	63,5	51,9	26,1	23,7	146,6	108,6

^a Obejmuje wodę użytą do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów

WOJEWÓDZTW W 2013 R. (cd.)

Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	Lp.
I OCHRONA WÓD										
2695,8	106,3	253,3	82,8	188,4	387,7	1224,8	121,9	1724,9	1504,3	1
2372,0	39,9	151,1	12,2	86,1	125,8	1115,8	27,3	1450,2	1400,0	2
84,8	28,4	41,4	25,6	9,4	80,6	66,0	39,6	117,2	31,2	3
239,0	38,0	60,8	45,0	92,9	181,2	43,0	54,9	157,6	73,2	4
251,1	60,8	70,2	39,1	127,0	369,4	86,3	48,9	212,2	117,3	5
243,7	59,7	68,9	39,1	126,4	305,2	52,9	48,2	211,3	112,7	6
4,8	25,3	7,2	0,9	5,5	133,8	17,7	0,2	95,9	3,3	7
7,2	0,3	1,8	-	2,1	18,2	0,3	0,1	0,4	35,3	8
49,8	5,5	19,6	6,1	52,1	19,2	6,7	10,1	20,4	10,0	9
181,9	28,7	40,3	32,1	66,8	133,9	28,3	37,8	94,6	64,2	10
7,4	1,1	1,3	-	0,6	64,2	33,3	0,7	0,9	1,0	11
3694,3	710,2	1489,2	793,2	1908,2	3538,6	714,5	1082,2	2350,0	1408,4	12
69,5	70,7	69,9	66,4	83,1	76,9	56,3	74,8	67,8	81,9	13
OCHRONA POWIETRZA										
4,5	1,9	1,7	0,9	2,4	10,6	2,4	1,1	4,5	2,6	14
146,5	59,8	19,9	9,8	29,0	714,5	70,0	8,9	79,7	32,1	15

rybnych. b Odprowadzone do wód powierzchniowych lub do ziemi. c Dotyczy ścieków przemysłowych.

II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Dolno- śląskie	Kujaw- sko-po- morskie	Lubel- skie	Lubuskie	Łódzkie	Małopol- skie
ZANIECZYSZCZENIE I								
Zanieczyszczenia z zakładów szczególnie uciążliwych zatrzymane w urządzeniach do redukcji w tys. t:								
1	pyłowych.....	19913,3	2554,8	450,4	123,8	118,2	4503,5	669,9
2	gazowych	2301,9	608,7	29,6	184,6	0,1	453,2	132,0
ODP								
Odpady ^a wytworzone w ciągu roku:								
3	w tys. t	130593,3	34552,3	4605,6	6828,4	1050,6	9107,5	6431,4
4	na 1 km ² w t	417,7	1732,2	256,3	271,8	75,1	499,9	423,6
W % wytworzonych:								
5	poddane odzyskowi	69,4	67,3	46,1	52,0	95,8	18,4	92,2
6	unieszkodliwione	28,6	30,4	51,8	47,7	3,7	80,9	4,4
7	w tym składowane.....	25,5	30,2	51,1	47,3	3,2	80,5	3,3
Odpady ^a dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych:								
8	w tys. t	1671973,0	625000,3	19645,3	25854,6	2725,3	78342,4	114461,1
9	na 1 km ² w t	5347,3	31333,0	1093,1	1029,2	194,8	4300,0	7538,8
LASY, OCHRONA PRZYRODY								
10	Powierzchnia gruntów leśnych ^b w tys. ha	9383,0	608,0	431,0	587,9	708,6	394,8	440,1
11	w tym lasów.....	9177,2	591,9	421,1	579,4	687,7	387,5	434,9
12	Lesistość w %	29,4	29,7	23,4	23,1	49,2	21,3	28,6
13	Pozyskiwanie drewna (grubizny) w m ³ na 100 ha powierzchni lasów	390,1	491,0	386,5	295,7	438,1	288,6	275,1
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^{b c} :								
14	w tys. ha.....	10164,8	371,1	571,4	570,1	543,3	357,8	790,8
15	w % powierzchni ogółem ...	32,5	18,6	31,8	22,7	38,8	19,6	52,1
16	na 1 mieszkańca m ²	2641	1275	2730	2644	5318	1424	2353
17	Pomniki przyrody ^c – obiekty	36353	2599	2695	1516	1307	3311	2209

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 XII. c Od 2005 r. łącznie z tą częścią obszarów

WOJEWÓDZTWO W 2013 R. (dok.)

Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	Lp.
OCHRONA POWIETRZA (dok.)										
1624,6	2155,7	235,5	85,5	339,8	3084,2	1501,0	38,9	1655,6	771,9	1
123,9	135,7	7,1	1,3	82,3	314,5	54,2	0,1	144,2	30,3	2
ADY										
6731,2	1514,5	1649,5	1827,5	2127,7	38497,9	4438,1	1108,7	5590,5	4531,9	3
189,3	160,9	92,4	90,5	116,2	3121,5	379,0	45,9	187,4	198,0	4
59,2	87,2	93,4	82,9	92,3	90,5	51,3	92,1	51,2	38,2	5
37,3	2,0	2,8	0,4	4,6	9,0	46,8	1,2	46,6	59,1	6
7,1	1,8	2,1	0,0	2,5	9,0	44,8	0,2	33,7	38,4	7
43783,7	21832,9	79,8	2354,3	3792,1	510824,9	46306,2	1210,6	56004,2	119755,3	8
1231,3	2319,7	4,5	116,6	207,1	41419,4	3954,1	50,1	1877,7	5231,3	9
I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ										
829,4	256,9	685,9	629,0	682,9	402,9	336,0	768,9	786,7	834,0	10
817,4	250,0	675,6	619,1	665,2	393,0	329,5	748,4	766,6	810,1	11
23,0	26,6	37,9	30,7	36,3	31,9	28,1	31,0	25,7	35,4	12
264,2	492,1	374,1	296,3	450,7	420,9	367,8	448,0	405,8	511,5	13
1055,5	256,3	800,6	646,1	598,0	273,6	760,5	1129,5	943,6	496,9	14
29,7	27,2	44,9	32,0	32,7	22,2	64,9	46,7	31,6	21,7	15
1985	2551	3760	5407	2605	595	5996	7806	2722	2891	16
4249	682	1455	2012	2802	1532	709	2562	3850	2863	17

Natura 2000, które mieszczą się w granicach obszarów prawnie chronionych.

Dział I. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY

Uwagi metodyczne

Dane o **stanie i zmianach w ewidencyjnym przeznaczeniu gruntów** opracowano na podstawie rocznych wykazów gruntów, wprowadzonych rozporządzeniami Ministrów: Rolnictwa oraz Gospodarki Komunalnej z dnia 20 II 1969 r. w sprawie ewidencji gruntów (MP. Nr 11, poz. 98), od 1997 r. – Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 17 XII 1996 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 158, poz. 813), a od 2002 r. Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454 z późniejszymi zmianami). W kolejnych rozporządzeniach klasyfikacje zaliczenia gruntów do poszczególnych użytków gruntowych były zmieniane m. in. ze względu na potrzebę dostosowywania do standardów międzynarodowych. Od danych za 1997 r. wykazy gruntów sporządzają Główny Urząd Geodezji i Kartografii oraz wojewódzkie wydziały geodezji i gospodarki gruntami. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej.

Ewidencja gruntów z 2001 r. (Dz. U. z 2001, Nr 38, poz. 454) wprowadziła różnice zakresowe w stosunku do lat poprzednich, polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (dotychczas ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję). Dane według wymienionej ewidencji o:

- **użytkach rolnych** dotyczą: gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia budowlane służące produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (kotłownie, komórki, garaże, szopy, stodoły, wiaty, spichlerze, budynki inwentarskie, place składowe i manewrowe w obrębie zabudowy itp.), a także ogródków przydomowych w gospodarstwach rolnych, gruntów pod stawami obejmującymi zbiorniki wodne (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód) wyposażone w urządzenia hydrotechniczne, nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz terenami przyległymi do stawów i z nimi związane, a należącymi do obiektu stawowego, gruntów pod rowami, do których zalicza się otwarte rowy pełniące funkcję melioracji wodnych dla gruntów wykorzystywanych do produkcji rolniczej.
- **gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych** dotyczą:
 - **lasów** do których zalicza się grunty określone jako „las” w ustawie z dnia 28września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 poz.1153).
 - **gruntach zadrzewionych i zakrzewionych, do których zalicza się grunty** porośnięte roślinnością leśną, których pole powierzchni jest mniejsze od 0,1000 ha, a także: śródpolne skupiska drzew i krzewów niezaliczone do lasów, tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych, grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym i krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu, przylegające do wód powierzchniowych

grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną, strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych, jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami naturalnie lub sztucznie w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów, wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami, zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy, poza zwartymi kompleksami lasów, skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, niewyposażone w urządzenia i budowle dla rekreacji i wypoczynkowi.

▪ **gruntach pod wodami dotyczą:**

- **gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi**, do których zalicza się grunty pod wodami płynącymi w rzekach, potokach górskich, kanałach i innych ciekach, o przepływach stałych lub okresowych oraz źródła, z których cieką biorą początek, a także grunty pod wodami znajdującymi się w jeziorach i zbiornikach sztucznych, z których cieką wypływają lub do których wpływają.
- **gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi**, do których zalicza się grunty pod wodami w jeziorach i zbiornikach innych niż określone powyżej.

▪ **gruntach zabudowanych i zurbanizowanych** dotyczą:

- **terenów mieszkaniowych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki mieszkalne, urządzenia funkcjonalnie związane z budynkami mieszkalnymi (podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier i zabaw itp.), a także ogródki przydomowe,
- **terenów przemysłowych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia służące do produkcji przemysłowej, a także ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, stacje transformatorowe, czynne hałdy i wysypiska, urządzenia magazynowo-składowe i remontowe itp.,
- **innych terenów zabudowanych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia związane z administracją, służbą zdrowia, handlem, kultem religijnym, rzemiosłem, usługami, nauką, oświatą, kulturą i sztuką, wypoczynkiem, łącznością itp., czynne cmentarze, grzebowiska zwierząt oraz inne grunty zabudowane (nie ujęte w poz. dotyczących terenów mieszkaniowych i przemysłowych),
- **zurbanizowanych terenów niezabudowanych**, do których zalicza się grunty niezabudowane, ale przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej,
- **terenów rekreacyjno-wypoczynkowych**, do których zalicza się nie zajęte pod budynki:
 - tereny ośrodków wypoczynkowych, zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zieleńce (poza pasami ulic),
 - tereny o charakterze zabytkowym: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody itp.,
 - tereny sportowe: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska itp.,
 - tereny spełniające funkcje rozrywkowe: lunaparki, wesole miasteczka itp.,
 - ogrody zoologiczne i botaniczne,
 - tereny zieleni nieurządzonej nie zaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych,
- **terenów komunikacyjnych**, do których zalicza się grunty zajęte pod:

- drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych oraz do obiektów użyteczności publicznej; place postojowe i manewrowe przy dworcach kolejowych, autobusowych i lotniczych, portach morskich i rzecznych i innych oraz ogólnodostępne dojazdy do ramp wyładowniczych i placów składowych,
 - tereny kolejowe,
 - inne tereny komunikacyjne obejmujące: porty lotnicze i inne budowle oraz urządzenia służące komunikacji lotniczej, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty, budowle i urządzenia górskich linii liniowych, torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską, urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe, wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego.
- **użytkach kopalnych** dotyczą gruntów zajętych przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobywanie kopalin.
 - **użytkach ekologicznych** dotyczą prawnie chronionych pozostałości ekosystemów, takich jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Użytki ekologiczne określa się na podstawie rozporządzenia właściwego wojewody lub uchwały właściwej rady gminy, podjętych na podstawie przepisów o ochronie przyrody.
 - **nieużytkach** dotyczą:
 - niezakwalifikowanych do użytków ekologicznych: bagna (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty), piaski (piaski ruchome, plaże nieurządzone, piaski nadbrzeżne, wydmy), naturalne utwory fizjograficzne, takie jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska,
 - nieprzeznaczonych do rekultywacji wyrobisk po wydobywaniu kopalin.
 - **terenach różnych** dotyczą wszystkich pozostałych gruntów, których nie można zaliczyć do innych użytków, takich jak: grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. Do terenów przeznaczonych do rekultywacji zalicza się zdegradowane lub zdewastowane grunty, takie jak: nieczynne hałdy, wysypiska, zapadliska, tereny po działalności przemysłowej i górniczej oraz po poligonach wojskowych, dla których właściwe organy zatwierdziły projekty rekultywacji.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI najniższą. Grunty orne oraz pastwiska zaliczone do klasy VI z odpowiednim symbolem RZ (grunty orne), PsZ (pastwiska) są to grunty, które ze względu na niską jakość zostały uznane w toku gleboznawczej klasyfikacji gruntów za nieprzydatne do uprawy i przeznaczone do zalesienia.

Kompleksy przydatności rolniczej użytków zielonych określają stopień jakości użytku zielonego: bardzo dobre i dobre (1z), średnie (2z), słabe (3z). Źródło: Gleboznawstwo, pod red. B. Dobrzańskiej PWRiL 1981.

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w oparciu o ustawę

z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity) Dz. U. z 2013, poz. 1205.

Ochrona gruntów rolnych i leśnych w myśl tej ustawy polega na:

- ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej oraz w drzewostanach powstających wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżania produktywności gruntów leśnych.

Dane nie uwzględniają ubytku gruntów rolnych nie związanych ze zmianą właściciela, np. ubytku tych gruntów w ramach rozwoju budownictwa indywidualnego na gruntach własnych gospodarstw rolnych.

Ustawa o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I-III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV-VI wytworzone z gleb organicznych. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej. Zostały one zewidencjonowane w oparciu o kryteria i zasady określone w odpowiednich ustawach o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowaniu stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Melioracje wodne szczegółowe obejmują: cieki wodne naturalne i sztuczne odwadniające i nawadniające o szerokości dna do 1,5 m w ich dolnym biegu oraz rurociągi o średnicy do 1 m, z wyjątkiem rurociągów o średnicy większej niż 0,4 m na odcinkach przebiegających przez zabudowane tereny wsi i miast, groble na obszarach nawadnianych, drenowania, deszczownie wraz z pompami przenośnymi, stawy rybne i innemu podobne urządzenia. Melioracje scharakteryzowano powierzchnią zmeliorowanych gruntów oraz łąk i pastwisk zagospodarowanych według rodzajów melioracji szczegółowych.

TABL. 1. **POWIERZCHNIA GEODEZYJNA, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA^a**
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013		2014		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do roku 2013
	w ha	na 1000 miesz- kańców ^b w ha	w ha	na 1000 miesz- kańców ^b w ha	
OGÓLEM^c	1821895	721,64	1821895	724,96	–
Użytki rolne	1290401	511,12	1287006	512,12	-3395
grunty orne	1003250	397,38	1000341	398,05	-2909
sady	30238	11,98	30249	12,04	11
łąki trwałe	115824	45,88	115593	46,00	-231
pastwiska trwałe	86001	34,06	85852	34,16	-149
grunty rolne zabudowane	41811	16,56	41677	16,56	-134
grunty pod stawami	4568	1,81	4617	1,84	49
grunty pod rowami	8709	3,45	8677	3,45	-32
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	400361	158,58	401710	159,85	1349
lasy	390358	154,62	390950	155,57	592
grunty zadrzewione i zakrzewione	10003	3,96	10760	4,28	757
Grunty pod wodami	11219	4,44	11197	4,46	-22
powierzchniowymi płynącymi	8977	3,56	8967	3,57	-10
powierzchniowymi stojącymi	2242	0,89	2230	0,89	-12
Grunty zabudowane i zurbanizo- wane	97754	38,72	99926	39,76	2172
tereny mieszkaniowe	19678	7,79	20170	8,03	492
tereny przemysłowe	6342	2,51	6415	2,55	73
inne tereny zabudowane	9081	3,60	9212	3,67	131
zurbanizowane tereny niezabudowane	3947	1,56	3933	1,57	-14
tereny rekreacji i wypoczynku	2890	1,14	2929	1,17	39
tereny komunikacyjne	53180	21,06	54586	21,72	1406
drogi	46481	18,41	47880	19,05	1399
tereny kolejowe	6232	2,47	6231	2,48	-1
inne ^d	467	0,18	475	0,19	8
użytki kopalne	2636	1,04	2681	1,07	45
Użytki ekologiczne	1319	0,52	1321	0,53	2
Nie użytki	14830	5,87	14764	5,87	-66
Tereny różne	6011	2,38	5971	2,38	-40

^a Dane według ewidencji gruntów z dnia 1 I 2013 i 1 I 2014 – patrz „Uwagi metodyczne” do działu. ^b Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2012 i 2013. ^c Obszar lądowy łącznie z wodami śródlądowymi. ^d Patrz „Uwagi metodyczne” do działu.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

TABL. 2. GRUNTY ROLNE I LEŚNE WYŁĄCZONE Z PRODUKCJI ROLNICZEJ I LEŚNEJ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w hektarach		
OGÓŁEM	307	213	220
z tego:			
Grunty rolne	227	144	166
Grunty leśne	80	69	54
Kierunki wyłączenia ^b			
na tereny osiedlowe	102	66	55
na tereny komunikacyjne	5	2	2
na tereny przemysłowe	58	44	70
na użytki kopalne	127	81	80
na zbiorniki wodne	-	-	2
na inne cele	14	20	11

a W ciągu roku. *b* Bez gruntów rolnych wyłączonych pod zalesienia i zadrzewienia.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie gruntów rolnych, Ministerstwa Środowiska w zakresie gruntów leśnych.

TABL. 3. POWIERZCHNIA ZMELIOROWANYCH UŻYTKÓW ROLNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
OGÓŁEM w tys. ha	473,5	473,5	473,7
w % ogólnej powierzchni użytków rolnych	47,5	47,7	48,2
Grunty orne w tys. ha	400,9	400,9	400,9
w tym:			
zdrenowane	384,0	384,0	384,0
nawadniane	0,3	0,3	0,3
Łąki i pastwiska w tys. ha	72,6	72,6	72,6
w tym:			
zdrenowane	10,8	10,8	10,8
nawadniane	15,4	15,4	15,4

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 4. GRUNTY ROLNE WYLĄCZONE Z PRODUKCJI ROLNICZEJ^a W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Użytki rolne według klas bonitacji						Inne grunty rolne
		razem	mineralne			organiczne		
			I-II	III	IV	IV	V-VI	
w hektarach								
OGÓŁEM	166	83	1	20	33	1	28	83
Użytki kopalne	35	11	-	-	-	-	11	24
Tereny:								
przemysłowe	67	51	-	10	24	-	17	16
komunikacyjne	2	1	-	1	-	-	-	1
osiedlowe	49	16	-	7	8	1	-	33
Zbiorniki wodne	2	-	-	-	-	-	-	2
Pozostałe tereny	11	4	1	2	1	-	-	7

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 5. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE, ICH REKULTYWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w hektarach		
Grunty zdezastowane i zdegradowane			
(stan w dniu 31 XII).....	4541	4790	4910
zdezastowane	4322	4590	4742
zdegradowane	219	200	168
Grunty zrehabilitowane ^a	58	85	86
w tym przeznaczone na cele:			
rolnicze.....	39	37	59
leśne	19	42	27
Grunty zagospodarowane ^a	30	40	18
w tym przeznaczone na cele:			
rolnicze.....	17	9	8
leśne	13	31	10

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 6. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty wymagające rekultywacji ^a			Grunty zrekultywowane w ciągu roku	Grunty zagospodarowane w ciągu roku
	ogółem	zdewastowane	zdegradowane ^b		
	w hektarach				
WOJEWÓDZTWO	4910	4742	168	86	18
Podregion Łódzki	329	318	11	36	1
<i>Powiaty:</i>					
Brzeziński	4	-	4	-	-
Łódzki Wschodni	169	169	-	1	1
Pabianicki	44	37	8	20	-
Zgierski.....	112	112	-	15	-
Podregion m. Łódź	16	16	-	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Łódź	16	16	-	-	-
Podregion Piotrkowski	2024	1967	57	12	12
<i>Powiaty:</i>					
Bełchatowski	1551	1528	23	1	1
Opoczyński	125	125	-	6	6
Piotrkowski	90	90	-	3	3
Radomszczański	111	77	34	-	-
Tomaszowski	148	148	-	2	2
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Piotrków Trybunalski	-	-	-	-	-
Podregion Sieradzki	935	934	1	25	3
<i>Powiaty:</i>					
Łaski	1	-	1	-	-
Pajęczański	-	-	-	4	-
Poddębicki	415	415	-	-	-
Sieradzki	359	359	-	5	3
Wieluński	-	-	-	-	-
Wieruszowski	47	47	-	-	-
Zduńskowolski	114	114	-	17	-

a Stan w dniu 31 XII. *b* Ewidencja niepełna.

TABL. 6. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty wymagające rekultywacji ^a			Grunty zrekultywowane w ciągu roku	Grunty zagospodarowane w ciągu roku
	ogółem	zdewastowane	zdegradowane ^b		
	w hektarach				
Podregion Skierniewicki	1605	1507	98	14	2
<i>Powiaty:</i>					
Kutnowski	1157	1157	-	-	-
Łęczycki	134	134	-	-	-
Łowicki	146	145	1	12	-
Rawski	69	65	3	1	1
Skierniewicki	100	5	94	1	1
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Skierniewice	-	-	-	-	-

a Stan w dniu 31 XII. *b* Ewidencja niepełna.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 7. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW

LATA	Zasoby				W tym	
	ogółem		eksploatowane		trwałe użytki zielone (z) według kompleksów glebowo-rolniczych ^a	
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³	1z ^b	
					razem	eksploatowane
w hektarach						
2011	23636	181,3	-	0,1	1145	-
2012	23636	181,3	-	0,1	1145	-
2013	23678	181,3	-	0,1	1145	-

(dok.)

LATA	W tym (dok.)							
	trwałe użytki zielone (z) według kompleksów glebowo-rolniczych ^a (dok.)				inne użytki rolne		nieużytki rolnicze	
	2z ^b		3z ^b		razem	eksploatowane	razem	eksploatowane
	razem	eksploatowane	razem	eksploatowane				
w hektarach								
2011	10046	-	9988	-	683	-	1774	-
2012	10046	-	9988	-	683	-	1774	-
2013	10046	-	9988	-	725	-	1774	-

a Określonych na podstawie waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej opracowanej przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa. *b* Patrz „Uwagi metodyczne” do działu.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 8. ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH I CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH (w przeliczeniu na czysty składnik)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/2011	2011/2012	2012/2013
W TONACH			
Nawozy sztuczne (NPK)	134764	123352	163752
azotowe (N)	75414	73538	85895
fosforowe (P ₂ O ₅)	28874	24250	37608
potasowe (K ₂ O)	30476	25565	40249
Nawozy wapniowe (CaO)	28888	19890	40629
Na 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg			
Nawozy sztuczne (NPK).....	137,8	125,1	166,7
azotowe (N)	77,1	74,6	87,4
fosforowe (P ₂ O ₅)	29,5	24,6	38,3
potasowe (K ₂ O)	31,2	25,9	41,0
Nawozy wapniowe (CaO)	29,5	20,2	41,4

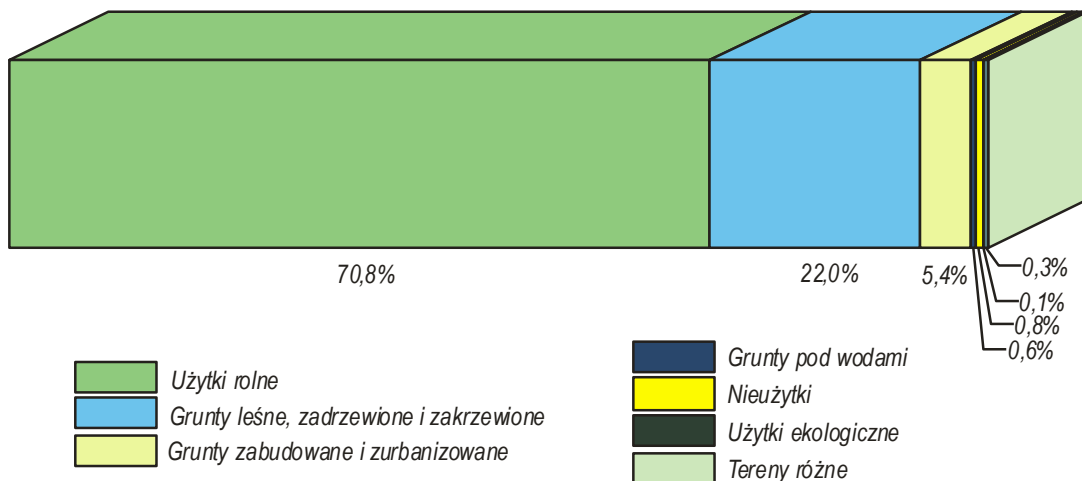
TABL. 9. POŻARY^a UPRAW ROLNYCH, ŁĄK, RZYSK I NIEUŻYTKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Liczba pożarów	2564	3641	1272
upraw rolnych, łąk, rzysk	261	309	437
nieużytków	2303	3332	835
Powierzchnia pożarów w ha.....	1532	2698	536
upraw rolnych, łąk, rzysk	483	263	260
nieużytków	1049	2435	276

^a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

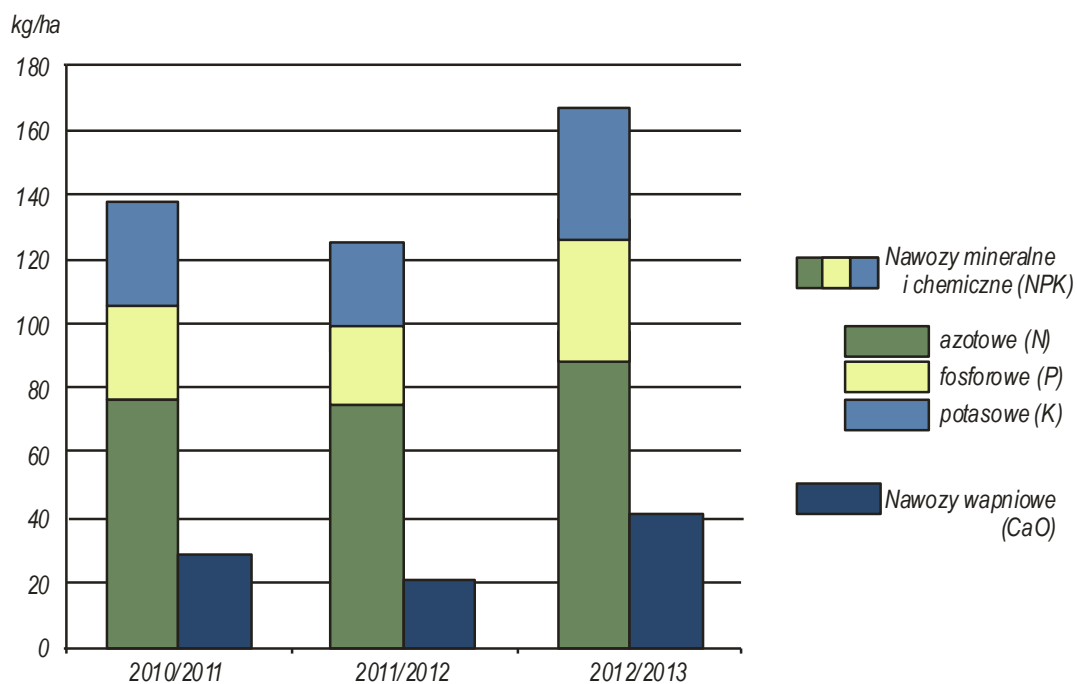
Ź r ó ł o: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

STRUKTURA WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI^a WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W 2013 R.

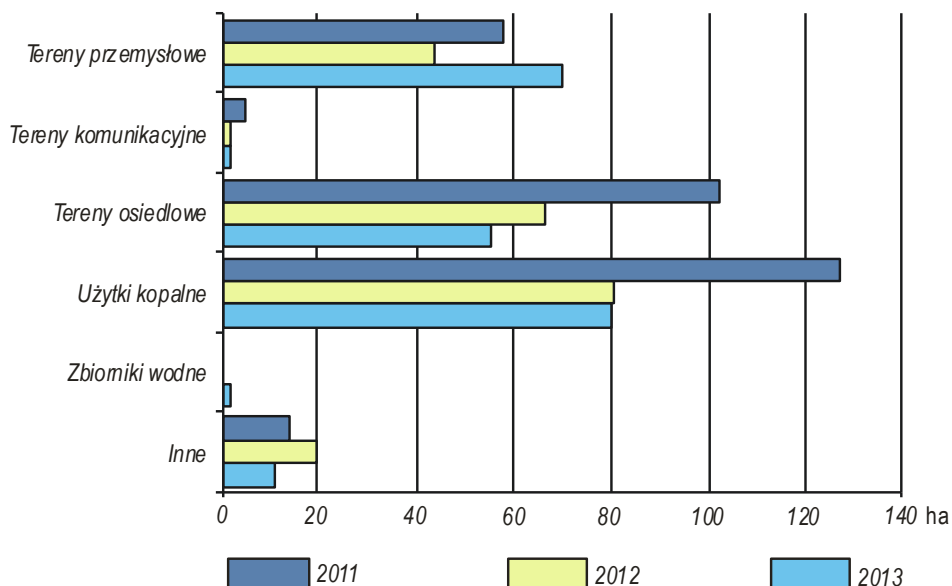

^a Dane według ewidencji gruntów, obszar łądowy łącznie z wodami śródlądowymi.
Źródło: Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

ZUŻYCIENAWOZÓW MINERALNYCH I CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH (w przeliczeniu na czysty składnik) w kg na 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

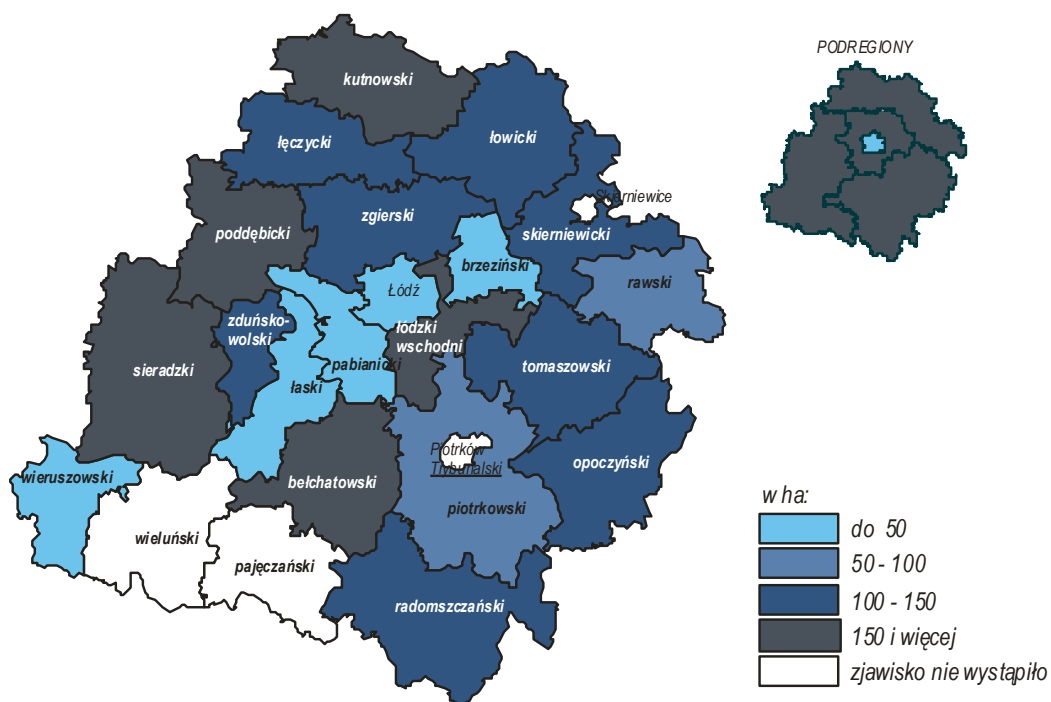
KIERUNKI WYŁĄCZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM^a

^a W ciągu roku; bez gruntów rolnych wyłączonych pod zalesienia i zadrzewienia.

GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

Dział II. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto informacje dotyczące: zasobów wodnych i głównych kierunków ich wykorzystania, ścieków przemysłowych i komunalnych oraz stopnia ich oczyszczania, wyposażenia miast i wsi w instalacje wodne i oczyszczalnie ścieków.

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych, mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszania równowagi hydrogeologicznej.

Przyrost zasobów wód podziemnych jest to ilość wody dodatkowo udokumentowana w wyniku prowadzonych w danym roku prac hydrogeologiczno-studziennych przy budowie ujęć wód podziemnych i przekazana do wykorzystania.

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „**na cele produkcyjne**” - **poza rolnictwem** (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), **łowiectwem, leśnictwem i rybactwem** - wszystkich jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie: minimum 5 dam³ wody podziemnej albo minimum 20 dam³ wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie co najmniej 20 dam³ ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania,
- 2) w pozycji „**nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz uzupełnianie stawów rybnych**” - jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni minimum 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni co najmniej 10 ha,
- 3) w pozycji „**eksploatacja sieci wodociągowej**” – od 1999 r. wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Dane o **recyrkulacji wody w przemyśle** dotyczą zakładów przemysłowych wyposażonych w zamknięte obiegi wody oraz udziału wody zużytej w obiegach zamkniętych w ogólnym zużyciu wody na cele produkcyjne.

Przez **obieg zamknięty** rozumie się układ, w którym woda raz użyta nie jest odprowadzana do odbiornika, lecz zawraca do punktu bezpośredniego podawania wody do obiegu celem powtórnych rotacji i wykorzystania.

Wskaźnik ujęcia pobieranej wody w obiegi zamknięte obliczono dzieląc ilość wody pobieranej w ciągu roku na uzupełnienie obiegów zamkniętych z tytułu strat wody (bezzwrotnych i w sieci), zrzutów wód zanieczyszczonych, np. dla odświeżenia obiegu zamkniętego itp. przez ilość wody zużytej w ciągu roku na cele produkcyjne. Wyrażona w procentach wartość tego wskaźnika może być zawarta w granicach od 0 (obieg otwarty) do 100 (wartość teoretyczna w warunkach całkowitego zamknięcia obiegów i braku uzupełniającego poboru wody).

Z uwagi na to, że część zakładów pobierających wodę i odprowadzających ścieki nie posiadała urządzeń pomiarowych, bądź też nie dokonywała pomiarów z wystarczającą częstotliwością, dane pochodzące z tych zakładów były ustalane pośrednio – na podstawie wydajności pomp, ilości wody zużytej na jednostkę produkcji itp., a zatem częściowo szacunkowo.

Ścieki przemysłowe to ścieki nie będące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Dane o ściekach przemysłowych dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek określonych w pkt. 1 - które według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostały ujęte w „Przemysłe” obejmującym sekcje „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzanych ścieków jest niewielki – w 2013 r. stanowił 0,6%. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze wód i wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami kopalnianymi, lecz bez wód używanych w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za wody chłodnicze nie wymagające oczyszczenia uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód wydzielonym dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczenia,
- ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych (po procesie produkcyjnym) nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura określona w pozwoleniu wodno-prawnym dla wód chłodniczych odprowadzanych do:
 - jezior oraz ich dopływów nie przekracza $+26^{\circ}\text{C}$ albo naturalnej temperatury wody w przypadku gdy jest ona wyższa niż $+26^{\circ}\text{C}$,
 - pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza $+35^{\circ}\text{C}$.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzaniu lub flotacji (wypływanie lekkich substancji na powierzchnię), przy użyciu krat, sit, piaskowników, odłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja (kłaczkowanie), sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych w procesie biologicznego rozkładu. Proces mineralizacji przebiega w środowisku wodnym, poprzez działanie mikroorganizmów i drobnoustrojów. Oczyszczanie biologiczne następuje w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny).

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu. Badania statystyczne oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów rozpoczęto w 1995 r.

Kilkustopniowe oczyszczanie ścieków np. oczyszczanie ścieków mechaniczno-chemiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania ścieków (chemicznego lub biologicznego).

Ścieki bytowe są to ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków.

Ścieki komunalne to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz od 1994 r. wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną. Począwszy od danych za rok 2010 zmieniła się metodologia badania ilości ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną, dlatego dane dotyczące ścieków komunalnych nie są w pełni porównywalne z latami ubiegłymi.

Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przysagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie nie pracujące na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych kanalizacją** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Większa ilość ścieków miejskich i wiejskich oczyszczanych od odprowadzonych siecią kanalizacyjną może występować w następujących przypadkach:

- oczyszczalnia otrzymuje ścieki oddzielnym kolektorem z zakładu lub do kolektora zakładowego odprowadzone są ścieki socjalno-bytowe z miast/wsi,
- kolektor zakładowy pełni rolę sieci kanalizacyjnej, lecz nie został przejęty przez jednostki prowadzące działalność wodociągowo-kanalizacyjną,
- ścieki są dowożone do oczyszczalni,
- stosowania metody określania ścieków komunalnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną opartej głównie na odczytach wodomierzy, przyjmując ilość ścieków równą ilości dostarczanej wody i informacjach o ryczałtowych ilościach odprowadzonych ścieków.

Stopień obciążenia oczyszczalni jest to wyrażony w procentach stosunek ilości ścieków oczyszczanych do przepustowości urządzeń oczyszczalni. Wskaźnik wyższy od 100% oznacza przeciążenie urządzeń oczyszczalni.

Ładunek zanieczyszczeń w ściekach to masa zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzona w jednostce czasu, równa iloczynowi natężenia przepływu ścieków i stężenia zanieczyszczeń.

Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZT₅) jest to ilość tlenu zużyta w ciągu 5 dni w procesie biochemicznego utlenienia substancji (głównie organicznych) zawartych w ściekach, przy użyciu żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych. Pięciodniowe dlatego, że procesy mineralizacji najbardziej intensywnie przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni.

Chemiczne zapotrzebowanie tlenu (ChZT) jest to ilość tlenu pobrana w procesie chemicznego utleniania ścieków.

Zawiesiny w ściekach to nierozpuszczone, zawieszone substancje i materiały o różnym stopniu rozdrobnienia.

Stopień redukcji zanieczyszczeń w ściekach jest to wyrażona w procentach redukcja ładunków zanieczyszczeń w ściekach w wyniku zastosowania oczyszczania.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) wyraża wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach w stosunku do jednostkowego ładunku w ściekach odprowadzonych od jednego mieszkańca w ciągu doby (określonego jako BZT₅), równego 60 g O₂ na dobę.

Przez **osady ściekowe** rozumie się pochodzące z oczyszczalni ścieków osady z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków. Ilość i skład osadów uzależnione są od sposobu i stopnia oczyszczania ścieków.

Za **wykorzystanie osadów do celów rolniczych** uważa się zastosowanie osadów ściekowych do uprawy wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz.

Unieszkodliwianie osadów ściekowych polega na ich usuwaniu lub ograniczeniu uciążliwości poprzez spalanie, pirolizę (odgazowanie), utlenianie na mokro, neutralizację chemiczną, chlorowanie lub inne metody, których efektem jest zmniejszenie lub likwidacja uciążliwości osadów.

Przez **osady ściekowe nagromadzone** należy rozumieć osady nagromadzone na terenie oczyszczalni na składowiskach, poletkach, lagunach i w stawach osadowych, w okresie sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Do **miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków** zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzeniem ich do odbiornika były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku wyposażenia miasta w kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o klasyfikacji miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decydowała przewaga ilości ścieków oczyszczanych mechanicznie, biologicznie lub z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej przez oczyszczalnie ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie na sieci kanalizacyjnej.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna to przewody wodociągowe i kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi jest dostarczana woda lub którymi doprowadzane są ścieki.

Do **miast wyposażonych w wodociąg** zaliczono te miasta, w których sieć wodociągowa rozdzielcza (uliczna) wynosiła co najmniej 250 m i równocześnie obsługiwała 5 budynków mieszkalnych posiadających co najmniej 25 mieszkań lub 2 źródła uliczne.

Do **miast wyposażonych w kanalizację** zaliczono te miasta, w których sieć kanalizacyjna (uliczna) ogólnospławna i na ścieki gospodarcze wynosiła co najmniej 250 m – od której prowadzi co najmniej 5 połączeń do budynków mieszkalnych lub do wpustów podwórzowych oraz miasta posiadające sieć na wody opadowe, jeżeli do tej sieci są odprowadzane również ścieki gospodarcze.

Dane o **ludności korzystającej w miastach z wodociągów i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych podłączonych do określonej sieci; korzystającą z wodociągów przez źródła podwórzowe i uliczne oraz korzystającą z kanalizacji przez wpusty kanalizacyjne.

Wodociągi – zespoły urządzeń rozprowadzających wodę w sposób ciągły, których głównym przeznaczeniem jest zaopatrywanie w wodę gospodarstw domowych na zasadzie powszechnej dostępności.

Kontrola wodociągów przeprowadzana jest w reprezentatywnych punktach charakterystycznych dla danego wodociągu, uzgodnionych między terenowo właściwym inspektorem sanitarnym, a przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym. Wodociągi pogrupowano według ich wydajności dobowej. Na podstawie wyników analiz fizykochemicznych i badań bakteriologicznych wyróżnia się dwie kategorie urządzeń – dostarczających wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym i dostarczających wodę nie spełniającą wymagań sanitarnych.

TABL. 1 (10). ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH

LATA	Ogółem (stan w dniu 31 XII)	Z utworów geologicznych			
		czwarto- rzędowych	trzecio- rzędowych	kredowych	starszych
w hektometrach sześciennych na rok					
2011	1436,5	561,2	69,7	531,1	274,5
2012	1466,1	571,1	74,7	540,4	280,0
2013	1473,8	575,2	75,8	542,1	280,7

Ź r ó d ł o: dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 2 (11). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
W HEKTOMETRACH SZEŚCIENNYCH			
OGÓŁEM	333,8	329,9	307,5
w dam^3/km^2	18,3	18,1	16,9
na cele:			
Produkcyjne (poza rolnictwem i leś- nictwem)	117,7	113,5	102,3
w tym:			
wody powierzchniowe	100,1	96,8	84,9
wody podziemne	16,9	16,1	16,9
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie ^a (wody powierzchniowe)	77,6	75,8	70,4
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	138,4	140,6	134,8
wody powierzchniowe	8,2	8,3	7,7
wody podziemne	130,2	132,3	127,2
W ODSETKACH			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
w tym:			
wody powierzchniowe	55,7	54,8	53,0
wody podziemne	44,1	45,0	46,8
na cele:			
Produkcyjne (poza rolnictwem i leś- nictwem)	35,3	34,4	33,3
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie ^a ..	23,2	23,0	22,9
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	41,5	42,6	43,8

^a Woda zużyta do nawodnień gruntów i napełniania stawów rybnych, nie obejmuje zaopatrzenia ludności wsi i potrzeb inwentarza żywego. ^b Na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 3 (12). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
W HEKTOMETRACH SZEŚCIENNYCH			
OGÓŁEM	307,4	302,3	283,3
Przemysł	118,2	113,6	102,5
Rolnictwo i leśnictwo ^a	77,6	75,7	70,4
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	111,6	113,1	110,4
W ODSETKACH			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
Przemysł	38,5	37,6	36,2
Rolnictwo i leśnictwo ^a	25,2	25,0	24,8
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	36,3	37,4	39,0

a Patrz uwagi metodyczne. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 4 (13). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG ŹRÓDEŁ POBORU, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Na cele						
			produkcyjne ^a z ujęć własnych			nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych	eksploatacji sieci wodociągowej ^b		
			razem	w tym wody			razem	wody	
				powierzchniowe	podziemne			powierzchniowe	podziemne
	w dam ³	na 1 km ² w dam ³	w dekametrach sześciennych						
WOJEWÓDZTWO	307525,9	16,9	102323,0	84923,0	16864,0	70371,0	134831,9	7670,9	127161,0
Podregion Łódzki	25623,0	11,6	2531,0	-	2531,0	2523,0	20569,0	-	20569,0
<i>Powiaty:</i>									
Brzeziński	1544,4	4,3	156,0	-	156,0	44,0	1344,4	-	1344,4
Łódzki									
Wschodni	5604,7	11,2	301,0	-	301,0	-	5307,7	-	5303,7
Pabianicki	6316,0	12,8	514,0	-	514,0	271,0	5531,0	-	5531,0
Zgierski	12157,9	14,2	1560,0	-	1560,0	2208,0	8389,9	-	8389,9
Podregion m. Łódź ..	20228,3	69,0	2149,0	-	2149,0	-	18079,3	-	18079,3
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>									
Łódź	20228,3	69,0	2149,0	-	2149,0	-	18079,3	-	18079,3

a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 4 (13). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG ŹRÓDEŁ POBORU, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Na cele						
			produkcyjne ^a z ujęć własnych			nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych	eksploatacji sieci wodociągowej ^b		
			razem	w tym wody			razem	wody	
				powierzchniowe	podziemne			powierzchniowe	podziemne
	w dam ³	na 1 km ² w dam ³	w dekametrach sześciennych						
Podregion Piotrkowski	161536,7	27,0	91040,0	84800,0	5745,0	20255,0	50241,7	7603,7	42638,0
<i>Powiaty:</i>									
Belchatowski ...	94664,3	97,8	86790,0	84317,0	2013,0	2601,0	5273,3	-	5273,3
Opoczyński .	6205,4	6,0	1029,0	396,0	598,0	1749,0	3427,4	-	3427,4
Piotrkowski	19302,9	13,5	318,0	-	318,0	3970,0	15014,9	81,0	14933,9
Radom- szczański ...	17639,2	12,2	908,0	-	908,0	10818,0	5913,2	-	5913,2
Tomaszowski	19446,6	19,0	1016,0	87,0	929,0	1117,0	17313,6	7522,7	9790,9
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>									
Piotrków Trybunalski	4278,3	63,9	979,0	-	979,0	-	3299,3	-	3299,3
Podregion Sieradzki ..	38040,3	6,7	3597,0	7,0	3549,0	11568,0	22875,3	7,0	22868,3
<i>Powiaty:</i>									
Łaski.....	5237,0	8,5	217,0	-	217,0	2563,0	2457,0	-	2457,0
Pajęczański	6041,5	7,5	1142,0	7,0	1094,0	1300,0	3599,5	7,0	3592,5
Poddębicki.....	9232,8	10,5	166,0	-	166,0	6974,0	2092,8	-	2092,8
Sieradzki	6559,8	4,4	461,0	-	461,0	320,0	5778,8	-	5778,8
Wieluński	4589,8	5,0	390,0	-	390,0	291,0	3908,8	-	3908,8
Wieruszowski	2225,4	3,9	197,0	-	197,0	120,0	198,4	-	198,4
Zduńsko- wolski	4154,0	11,3	1024,0	-	1024,0	-	3130,0	-	3130,0
Podregion Skierniewicki	62097,6	15,2	3006,0	116,0	2890,0	36025,0	23066,6	60,2	23006,4
<i>Powiaty:</i>									
Kutnowski	8771,2	9,9	701,0	-	701,0	-	8070,2	-	8070,2
Łęczycki	7538,1	9,8	105,0	-	105,0	4483,0	2950,1	-	2950,1
Łowicki	35056,3	35,5	1281,0	116,0	1165,0	28434,0	5341,3	-	5341,3
Rawski	5079,8	7,9	126,0	-	126,0	2688,0	2265,8	36,2	2229,6
Skierniewicki .	2459,5	3,3	336,0	-	336,0	416,0	1707,5	-	1707,5
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>									
Skierniewice	3192,7	91,2	457,0	-	457,0	4,0	2731,7	24,0	2707,7

a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. *b* Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 5 (14). BILANS GOSPODAROWANIA WODĄ W PRZEMYŚLE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w hektometrach sześciennych		
Przychód wody	119,4	114,7	103,6
z ujęć własnych	117,7	113,5	102,3
wody powierzchniowe	100,1	96,8	84,9
wody podziemne	16,9	16,1	16,9
z odwadniania zakładów górnictwowych	0,7	0,6	0,5
z zakupu od innych jednostek	1,6	1,2	1,3
Rozchód wody	119,4	114,7	103,6
zużycie wody na potrzeby zakładów	118,2	113,6	102,5
w tym do produkcji	113,6	110,0	99,0
w tym z wodociągów komunal- nych	0,9	0,7	0,8
sprzedaż	1,0	1,0	0,9
straty w sieci	0,1	0,2	0,1

TABL. 6 (15). ZUŻYCIE WODY W ZAKŁADACH I ICH WYPOSAŻENIE W ZAMKNIĘTE OBIEGI WODY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Zużycie wody na cele produkcyjne w hm ³	113,6	110,0	99,0
w tym w obiegach zamkniętych w %	56,0	57,7	65,6
Zakłady wyposażone w obiegi zamknięte	49	55	56
w % zakładów ^a ogółem	32,5	32,7	33,1
według wskaźnika ujęcia w obiegi zużywanej wody:			
poniżej 10%	38	39	39
10-50%	2	4	4
powyżej 50%	9	12	13

^a Zużywających wody do produkcji.

TABL. 7 (16). GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYSŁE WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pobór wód			Zużycie wody na potrzeby przemysłu		Zakup wody
	ogółem	w tym		razem	na 1 km ²	
		powierzchniowych	podziemnych			
w dekametrach sześciennych						
WOJEWÓDZTWO	102323	84923	16864	102539	5,6	1283
Podregion Łódzki	2531	-	2531	2709	1,2	252
<i>Powiaty:</i>						
Brzeziński	156	-	156	156	0,4	2
Łódzki Wschodni	301	-	301	245	0,5	6
Pabianicki	514	-	514	635	1,3	131
Zgierski	1560	-	1560	1673	2,0	113
Podregion m. Łódź	2149	-	2149	2331	8,0	274
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Łódź	2149	-	2149	2331	8,0	274
Podregion Piotrkowski	91040	84800	5745	90910	15,2	489
<i>Powiaty:</i>						
Bełchatowski	86790	84317	2013	86524	89,4	84
Opoczyński	1029	396	598	975	0,9	5
Piotrkowski	318	-	318	323	0,2	10
Radomszczański	908	-	908	881	0,6	58
Tomaszowski	1016	87	929	1250	1,2	310
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Piotrków Trybunalski	979	-	979	957	14,3	22
Podregion Sieradzki	3597	7	3549	3673	0,6	115
<i>Powiaty:</i>						
Łaski	217	-	217	229	0,4	14
Pajęczański	1142	7	1094	1134	1,4	7
Poddębicki	166	-	166	165	0,2	-
Sieradzki	461	-	461	484	0,3	37
Wieluński	390	-	390	388	0,4	-
Wieruszowski	197	-	197	193	0,3	-
Zduńskowolski	1024	-	1024	1080	2,9	57
Podregion Skierniewicki	3006	116	2890	2916	0,7	153
<i>Powiaty:</i>						
Kutnowski	701	-	701	552	0,6	65
Łęczycki	105	-	105	115	0,1	10
Łowicki	1281	116	1165	1279	1,3	17
Rawski	126	-	126	117	0,2	-
Skierniewicki	336	-	336	336	0,4	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Skierniewice	457	-	457	517	14,8	61

TABL. 8 (17). **GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYSŁE WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychód wody						Rozchód wody			
	ogółem	z ujęć własnych				z zakupu	zużycie na potrzeby własne			sprzedaż
		razem	powierzchniowych	podziemnych	z odwadniania zakładów górniczych		razem	w tym do produkcji		
								razem	w tym z wodociągów komunalnych	
w hektometrach sześciennych										
OGÓŁEM.....	103,6	102,3	84,9	16,9	0,5	1,3	102,5	99,0	0,8	0,9
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	1,3	1,2	0,2	0,5	0,5	0,1	1,1	0,7	-	0,2
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	14,3	13,4	0,4	13,0	0,0	0,9	13,8	12,8	0,8	0,4
w tym:										
Produkcja artykułów spożywczych	5,5	5,3	-	5,3	-	0,2	5,4	5,0	0,2	0,1
Produkcja napojów	2,2	2,1	-	2,1	-	0,1	2,2	2,2	0,1	-
Produkcja wyrobów tekstylnych	2,1	1,9	0,4	1,5	-	0,2	2,0	2,0	0,1	0,0
Produkcja odzieży	0,4	0,4	-	0,4	-	0,0	0,4	0,3	-	0,0
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	0,2	0,2	-	0,2	-	-	0,2	0,1	-	0,0
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,1	0,1	-	0,1	-	0,0	0,1	0,1	-	0,0
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2,1	1,7	0,0	1,7	0,0	0,3	2,0	1,9	0,3	0,0

TABL. 8 (17). **GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYŚLE WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychód wody						Rozchód wody			
	ogółem	z ujęć własnych				z zakupu	zużycie na potrzeby własne			sprzedaż
		razem	powierzchniowych	podziemnych	z odwadniania zakładów górniczych		razem	w tym do produkcji		
								razem	w tym z wodociągów komunalnych	
w hektometrach sześciennych										
Produkcja metali	0,2	0,1	-	0,1	-	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Produkcja metalowych wyrobów gotowych ^Δ	0,9	0,9	-	0,9	-	0,0	0,9	0,9	0,0	0,0
Produkcja urządzeń elektrycznych	0,1	0,0	-	0,0	-	0,0	0,1	0,1	0,0	-
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	0,1	0,1	-	0,1	-	-	0,0	0,0	-	0,0
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ .	0,1	0,1	-	0,1	-	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ I GORĄCĄ WODĘ ^Δ	85,2	85,2	84,3	0,9	-	0,0	85,0	84,7	0,0	0,2
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	0,7	0,6	-	0,6	-	0,1	0,7	-	-	0,0
POZOSTAŁE SEKCJE.....	2,1	1,9	-	1,9	-	0,2	0,7	0,7	0,0	0,1

TABL. 9 (18). **WODY Z ODWADNIANIA ZAKŁADÓW GÓRNICZYCH ORAZ OBIEKTÓW BUDOWLANYCH I WODY ZASOLONE ORAZ ICH WYKORZYSTANIE**

LATA	Wody z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych				Wody zasolone ^a		
	ogółem	w tym			ogółem	z tego	
		nadające się do wykorzystania	w tym wykorzystane ^b			odprowadzone do wód powierzchniowych	zagospodarowane
			razem	w % nadających się do wykorzystania			
w dekametrach sześciennych				w dekametrach sześciennych			
2011	270135	269841	733	0,3	-	-	-
2012	249860	249804	552	0,2	-	-	-
2013	247937	247883	536	0,2	-	-	-

a Łącznie z wodami zasolonymi z odwadniania zakładów górniczych. *b* Użyte do produkcji w zakładzie bądź sprzedane lub przekazane.

TABL. 10 (19). **NAWADNIANE UŻYTKI ROLNE I GRUNTY LEŚNE ORAZ NAPEŁNIANE STAWY RYBNE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Nawadniane grunty^a w ha	338	320	344
Pobór ^b wody w dam ³	1368	1022	745
w tym ścieków w dam ³	173	316	285
na 1 ha gruntów ^b w dam ³	4,0	3,2	2,2
Napełniane stawy rybne^c w ha	3097	3093	3066
Pobór wody w dam ³	76443	75051	69911
na 1 ha stawów w dam ³	24,7	24,3	22,8

a Grunty o powierzchni co najmniej 20 ha. *b* Łącznie z poborem ścieków do nawodnień. *c* Obiekty o powierzchni powyżej 10 ha.

TABL. 11 (20). **NAWADNIANE UŻYTKI ROLNE I GRUNTY LEŚNE WEDŁUG SPOSOBU NAWADNIANIA**

LATA	Powierzchnia nawadniana w ha					Pobór wody ^a do nawodnień w dam ³				
	ogółem	według sposobu nawadniania				ogółem	według sposobu nawadniania			
		podsiąk	deszczowe	zalew	stokowe		podsiąk	deszczowe	zalew	stokowe
2011	338	25	313	-	-	1368	200	1168	-	-
2012	320	25	295	-	-	1022	200	822	-	-
2013	344	25	319	-	-	745	200	545	-	-

a Łącznie z poborem ścieków.

TABL. 12 (21). NAWODNIENIA W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIE STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Nawad- niane użytki rolne i grunty leśne ^a	Napeł- niane stawy rybne ^b	Pobór wody ^c					
			ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych			do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
				razem	w tym ścieków	na 1 ha	razem	na 1 ha
			w hektarach		w dekametrach sześciennych			
WOJEWÓDZTWO	344	3066	70656	745	285	2,2	69911	22,8
Podregion Łódzki	94	212	2808	285	285	3,0	2523	11,9
<i>Powiaty:</i>								
Brzeziński	-	11	44	-	-	-	44	4,0
Łódzki Wschodni	-	-	-	-	-	-	-	-
Pabianicki	-	31	271	-	-	-	271	8,7
Zgierski	94	170	2493	285	285	3,0	2208	13,0
Podregion m. Łódź	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>								
Łódź	-	-	-	-	-	-	-	-
Podregion Piotrkowski	25	1023	20255	200	-	8,0	20055	19,6
<i>Powiaty:</i>								
Bełchatowski	-	201	2601	-	-	-	2601	12,9
Opoczyński	25	136	1749	200	-	8,0	1549	11,4
Piotrkowski	-	125	3970	-	-	-	3970	31,8
Radomszczański	-	467	10818	-	-	-	10818	23,2
Tomaszowski	-	94	1117	-	-	-	1117	11,9
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>								
Piotrków Trybunalski	-	-	-	-	-	-	-	-
Podregion Sieradzki	-	484	11568	-	-	-	11568	23,9
<i>Powiaty:</i>								
Łaski	-	48	2563	-	-	-	2563	53,4
Pajęczański	-	40	1300	-	-	-	1300	32,5
Poddębicki	-	344	6974	-	-	-	6974	20,3
Sieradzki	-	22	320	-	-	-	320	14,5
Wieluński	-	19	291	-	-	-	291	15,3
Wieruszowski	-	11	120	-	-	-	120	10,9
Zduńskowolski	-	-	-	-	-	-	-	-
Podregion Skierniewicki	225	1347	36025	260	-	1,2	35765	26,6
<i>Powiaty:</i>								
Kutnowski	-	-	-	-	-	-	-	-
Łęczycki	-	144	4483	-	-	-	4483	31,1
Łowicki	-	970	28434	-	-	-	28434	29,3
Rawski	-	217	2688	-	-	-	2688	12,4
Skierniewicki	201	16	416	256	-	1,3	160	10,0
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>								
Skierniewice	24	-	4	4	-	0,2	-	-

a Grunty o powierzchni co najmniej 20 ha. b Obiekty o powierzchni ≥ 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

TABL. 13 (22). **MELIORACJE PODSTAWOWE**
Stan w dniu 31 XII

LATA	Rzeki i kanały		Wały		Pojemność użytkowa zbiorników wodnych w dam ³	Stacje pomp odwadniających	
	długość	w tym rzeki uregulowane	długość	obszar chroniony w tys. ha		liczba	obszar oddziaływania w tys. ha
2011	3838	2288	162	10,6	10909	2	0,1
2012	3838	2298	162	10,6	11287	2	0,1
2013	3838	2298	162	10,6	12423	2	0,1

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 14 (23). **MELIORACJE PODSTAWOWE WYMAGAJĄCE ODBUDOWY LUB MODERNIZACJI**
Stan w dniu 31 XII

LATA	Melioracje podstawowe				Powierzchnia użytków rolnych z urządzeniami wymagającymi odbudowy lub modernizacji		
	rzeki	wały	zbiorniki w tys. m ³	stacje pomp w sztukach	ogółem	w tym	
						grunty orne	użytki zielone
w kilometrach				w tysiącach hektarów			
2011	106	36	-	-	47,5	29,3	18,2
2012	143	44	-	-	47,5	29,5	18,1
2013	109	44	-	-	34,5	25,3	9,2

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 15 (24). **WYBRANE DANE O WODOCIĄGACH^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci rozdzielczej ^b w km	21991,8	22198,8	22415,8
Połączenia prowadzące ^b do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w tys. szt.	373,3	379,1	382,1
Woda dostarczona gospodarstwom domowym w hm ³	8750,1	8940,4	8730,6

^a Obejmują wodociągi komunalne, gminne i zakładowe. ^b Stan w dniu 31 XII.

TABL. 16 (25). URZĄDZENIA WODOCIĄGOWE I KANALIZACYJNE ORAZ ZUŻYCIĘ WODY WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^a		Zużycie wody	
	wodociągowa ^{bc}	kanalizacyjna ^{cd}	wodociągowe	kanalizacyjne	w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³
	stan w dniu 31 XII					
WOJEWÓDZTWO	22415,8	5971,1	382061	135163	110381,9	34,7
Podregion Łódzki	3430,9	818,9	77664	22462	15237,3	33,4
<i>Powiaty:</i>						
Brzeziński	431,9	36,6	7460	1735	1121,0	34,2
Łódzki Wschodni	787,6	162,2	19215	4960	2931,7	34,2
Pabianicki	743,1	262,7	18712	6098	4599,1	31,5
Zgierski.....	1468,3	357,4	32277	9669	6585,5	34,2
Podregion m. Łódź	1311,7	1115,9	25654	21035	37381,2	39,7
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Łódź	1311,7	1115,9	25654	21035	37381,2	39,7
Podregion Piotrkowski	6391,2	1905,4	116123	41246	22770,2	31,8
<i>Powiaty:</i>						
Bełchatowski	1213,7	335,4	19187	7279	4475,4	33,7
Opoczyński	935,6	447,8	17795	8751	2284,6	23,9
Piotrkowski	1542,1	302,1	25601	6020	3271,4	31,8
Radomszczański	1399,5	352,6	26034	9100	4467,9	31,3
Tomaszowski	1133,8	294,9	21048	6623	5409,8	37,5
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Piotrków Trybunalski	166,5	172,6	6458	3473	2861,1	31,5
Podregion Sieradzki	6355,7	1406,6	97404	31741	16823,6	30,3
<i>Powiaty:</i>						
Łaski	740,2	134,1	11688	3923	1608,0	28,0
Pajęczański	816,9	164,9	13572	4896	2725,4	31,2
Poddębicki	1004,1	81,9	11338	2142	1602,8	35,8
Sieradzki	1706,8	335,4	22481	6064	4237,7	29,9
Wieluński	1014,6	241,1	16889	5776	2743,4	30,7
Wieruszowski	579,3	254,4	9951	4702	1564,3	31,1
Zduńskowolski.....	493,8	194,8	11485	4238	2342,0	27,7
Podregion Skierniewicki	4926,3	724,3	65216	18679	18169,6	36,2
<i>Powiaty:</i>						
Kutnowski.....	1267,7	213,1	16174	5391	5897,1	30,8
Łęczycki	1053,6	105,9	9661	1958	2114,9	35,1
Łowicki	1097,5	137,2	16218	4225	4497,8	46,0
Rawski	659,7	88,0	8286	1731	1851,5	33,2
Skierniewicki.....	686,5	44,9	10247	1291	1533,2	35,3
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Skierniewice	161,3	135,2	4630	4083	2275,1	35,7

a Łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania. b Rozdzielcza. c Bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów. d Sieć rozdzielcza i kolektory.

TABL. 17 (26). LUDNOŚĆ MIAST KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ
I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZE- GÓLNIENIE	Ludność				
	ogółem	korzystająca z sieci wodociągowej		korzystająca z sieci kanalizacyjnej	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółu ludności	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu ludności
WOJEWÓDZTWO ...	2513093	2259239	89,9	1531625	60,9
GMINY	920072	754055	81,9	175258	19,0
MIASTA	1593021	1505184	94,5	1356367	85,1
o liczbie ludności:					
2 000 – 4 999	41819	28875	69,0	38063	91,0
Biała Rawska	3244	2607	80,4	2821	87,0
Błaszki	2273	1393	61,3	2096	92,2
Drzewica	4008	3266	81,5	3493	87,2
Kamięnsk	2890	2236	77,4	2841	98,3
Krośniewice	4549	3624	79,7	4396	96,6
Przedbórz	3687	2133	54,9	3561	96,6
Stryków	3537	2495	70,5	2954	83,5
Szadek	2019	1081	53,5	1817	90,0
Uniejów	3079	2358	76,6	3054	99,2
Warta	3337	2397	71,8	2891	86,6
Wolbórz	2388	1868	78,2	1914	80,2
Złoczew	3377	1874	55,5	3144	93,1
Rzgów	3431	1543	45,0	3080	89,8
5 000 – 9 999	59591	44733	75,1	53361	89,5
Działoszyn	6173	5874	95,2	6117	99,1
Pajęczno	6811	5543	81,4	6607	97,0
Poddębice	7780	7096	91,2	7562	97,2
Sulejów	6376	4000	62,7	5912	92,7
Tuszyn	7319	3169	43,3	5617	76,7
Wieruszów	8723	7734	88,7	8587	98,4
Zelów	7833	4378	55,9	4950	63,2
Żychlin	8576	6939	80,9	8009	93,4
10 000 – 14 999	55596	44510	80,1	52049	93,6
Brzeziny	12577	11768	93,6	11993	95,4
Głowno	14814	9922	67,0	12930	87,3
Koluszki	13419	9251	68,9	12567	93,7
Łęczyca	14786	13569	91,8	14559	98,5

TABL. 17 (26). LUDNOŚĆ MIAST KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ
I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R. (dok.)

WYSZCZE- GÓLNIENIE	Ludność				
	ogółem	korzystająca z sieci wodociągowej		korzystająca z sieci kanalizacyjnej	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółu ludności	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu ludności
o liczbie ludności (dok.):					
15 000 – 19 999	53652	42492	79,2	48909	91,2
Konstantynów Łódzki	17804	12871	72,3	15950	89,6
Łask	18029	14559	80,8	16637	92,3
Rawa Mazowiecka.....	17819	15062	84,5	16322	91,6
20 000 – 49 999	345479	301596	87,3	330006	95,5
Aleksandrów Łódzki...	21245	17599	82,8	20645	97,2
Kutno	45657	41550	91,0	43336	94,9
Łowicz	29420	26465	90,0	28010	95,2
Opoczno.....	22188	20082	90,5	21416	96,5
Ozorków	20175	14884	73,8	18942	93,9
Radomsko	47643	38143	80,1	45915	96,4
Sieradz	43356	38586	89,0	41576	95,9
Skierniewice	48634	42879	88,2	45200	92,9
Wieluń	23546	21558	91,6	22940	97,4
Zduńska Wola.....	43615	39850	91,4	42026	96,4
50 000 – 99 999	325552	276853	85,0	308715	94,8
Bełchatów	59565	56166	94,3	58625	98,4
Pabianice.....	67688	54799	81,0	62519	92,4
Piotrków Trybunalski	75903	67729	89,2	73232	96,5
Tomaszów Mazowiecki	64893	51220	78,9	59058	91,0
Zgierz.....	57503	46939	81,6	55281	96,1
100 000 i więcej	711332	617308	86,8	674082	94,8
Łódź.....	711332	617308	86,8	674082	94,8

TABL. 18 (27). WYBRANE DANE O KANALIZACJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Długość sieci kanalizacyjnej w km ^{ab}	5182,5	5592,1	5971,1
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania ^a w tys. szt.	121,3	128,4	135,2
Miasta obsługiwane przez sieć kanalizacyjną ^a	44	44	44
Ludność miast korzystająca z sieci kanalizacyjnej w tys.	1360,3	1359,8	1356,4
w % ludności miast ogółem	84,2	84,7	85,1
Ścieki odprowadzone w hm ³	87,3	85,7	83,9

a Stan w dniu 31 XII. b Ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze.

TABL. 19 (28). ŚCIEKI ODPROWADZANE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG MIAST I GMIN W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki ^a oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca oczyszczalni ścieków			
	ogółem	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem		biologiczne	z podwyższonym usuwaniem biogenów
				w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem		
OGÓŁEM	83890	8384	75497	1709566	68,0	227719	1481517
MIASTA							
RAZEM	77441	3534	73907	1509154	94,7	78020	1431134
o liczbie ludności:							
2 000 – 4 999	1728	1565	163	36210	86,6	31538	4672
Biała Rawska	193	193	-	3244	100,0	3244	-
Błaszki	64	64	-	2254	99,2	2254	-
Drzewica	84	84	-	3986	99,5	3986	-
Kamieńsk ...	133	133	-	2790	96,5	2790	-
Krośnice	228	228	-	4400	96,7	4400	-
Przedbórz ...	69	-	69	2312	62,7	-	2312
Rzgów	158	158	-	2985	87,0	2985	-
Stryków	280	280	-	3550	100,4	3550	-
Szadek	41	41	-	1249	61,9	1249	-
Uniejów	207	207	-	2180	70,8	2180	-
Warta	116	116	-	3300	98,9	3300	-
Wolbórz	94	-	94	2360	98,8	-	2360
Złoczew	61	61	-	1600	47,4	1600	-

a Bez wód opadowych i ścieków dowożonych do oczyszczalni.

TABL. 19 (28). ŚCIEKI ODPROWADZANE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG MIAST I GMIN W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki ^a oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem		biologiczne	z podwyższonym usuwaniem biogenów
				w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem		
MIASTA (cd.)							
o liczbie ludności (cd.):							
5 000 –							
9 999	2417	934	1483	51098	85,7	18413	32685
Działoszyn	537	537	-	6107	98,9	6107	-
Pajęczno	250	250	-	6490	95,3	6490	-
Poddębice...	449	-	449	7765	99,8	-	7765
Sulejów	112	-	112	4800	75,3	-	4800
Tuszyn.....	121	-	121	3572	48,8	-	3572
Wieruszów	333	-	333	8702	99,8	-	8702
Zelów	147	147	-	5816	74,3	5816	-
Żychlin	468	-	468	7846	91,5	-	7846
10 000 –							
14 999	1744	432	1312	46828	84,2	11136	35692
Brzeziny	370	-	370	12550	99,8	-	12550
Głowno.....	339	-	339	8642	58,3	-	8642
Koluszki	432	432	-	11136	83,0	11136	-
Łęczyca	603	-	603	14500	98,1	-	14500
15 000 –							
19 999	1815	593	1222	47828	89,1	16709	31119
Konstantynów							
Łódzki	604	3	601	13469	75,7	119	13350
Łask.....	590	590	-	16590	92,0	16590	-
Rawa Mazowiecka	621	-	621	17769	99,7	-	17769
20 000 –							
49 999	16202	10	16192	330922	95,8	224	330698
Aleksandrów							
Łódzki	813	-	813	20500	96,5	-	20500
Kutno	3345	10	3335	45573	99,8	224	45349
Łowicz	1487	-	1487	28155	95,7	-	28155
Opoczno	1042	-	1042	21275	95,9	-	21275
Ozorków.....	644	-	644	17900	88,7	-	17900
Radomsko ..	2163	-	2163	42516	89,2	-	42516
Sieradz	1682	-	1682	42840	98,8	-	42840
Skierniewice	2510	-	2510	48465	99,7	-	48465
Wieluń.....	801	-	801	23529	99,9	-	23529
Zduńska Wola.....	1715	-	1715	40169	92,1	-	40169

a Bez wód opadowych i ścieków dowożonych do oczyszczalni.

TABL. 19 (28). ŚCIEKI ODPROWADZANE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG MIAST I GMIN W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki ^a oczyszczone w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem		biologiczne	z podwyższonym usuwaniem biogenów
				w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem		
MIASTA (dok.)							
o liczbie ludności (dok.):							
50 000 – 99 999	13521	-	13521	296968	91,2	-	296968
Bełchatów ..	2017	-	2017	56742	95,3	-	56742
Pabianice....	3146	-	3146	63600	94,0	-	63600
Piotrków Trybunalski.....	4118	-	4118	75950	100,1	-	75950
Tomaszów Mazowiecki.....	2383	-	2383	43276	66,7	-	43276
Zgierz	1857	-	1857	57400	99,8	-	57400
100 000 i więcej..	40014	-	40014	699300	98,3	-	699300
Łódź	40014	-	40014	699300	98,3	-	699300
GMINY							
RAZEM	6449	4850	1590	200412	21,8	149699	50383
Aleksandrów							
Łódzki	19	4	15	640	7,4	140	500
Andrespol...	143	-	143	6480	49,2	-	6480
Bełchatów ..	33	11	22	1377	13,0	661	716
Będków	14	14	-	416	12,5	416	-
Biała							
Rawska...	18	18	-	1020	12,3	1020	-
Biała	2	2	-	80	1,4	80	-
Białaczów...	83	83	-	3029	51,0	3029	-
Bielawy	6	6	-	330	5,8	330	-
Błaszki	25	25	-	1195	9,4	1195	-
Bolesławiec	85	-	85	4069	99,8	-	4069
Bolimów.....	52	52	-	1550	38,3	1550	-
Brąszewice	65	-	65	240	5,3	-	240
Brzeźnio	11	11	-	433	6,9	433	-
Buczek	40	40	-	1783	35,1	1783	-
Budziszewice	1	1	-	152	6,7	152	-
Burzenin.....	37	37	-	1177	20,9	1177	-
Cielądz	36	36	-	754	18,5	754	-
Czarnocin ...	79	79	-	2010	48,5	2010	-
Czarnożyły	104	104	-	3422	75,1	3422	-

a Bez wód opadowych i ścieków dowożonych do oczyszczalni.

TABL. 19 (28). ŚCIEKI ODPROWADZANE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG MIAST I GMIN W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki ^a oczyszczone w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem		biologiczne	z podwyższonym usuwaniem biogenów
				w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem		
GMINY (cd.)							
Czastary	34	34	-	1750	43,9	1750	-
Czerniewice	32	32	-	1020	19,7	1020	-
Dalików.....	2	2	-	85	2,2	85	-
Daszyna.....	18	18	-	1014	25,4	1014	-
Dłutów	31	31	-	985	22,2	985	-
Dmosin	11	11	-	309	6,8	309	-
Dobroń	157	157	-	2120	28,4	2120	-
Dobryczyce	48	48	-	2100	47,4	2100	-
Domaniewice.....	65	65	-	700	15,1	700	-
Drużbice	8	8	-	740	14,5	740	-
Drzewica	135	135	-	6104	89,7	6104	-
Działoszyn	98	98	-	6604	98,6	6604	-
Galewice	77	77	-	2134	34,4	2134	-
Gidle.....	50	50	-	2020	32,0	2020	-
Głuchów.....	33	29	-	1450	24,5	1370	-
Gomunice...	69	69	-	2442	41,1	2442	-
Gorzkowice	95	95	-	2466	28,7	2466	-
Goszczanów	30	30	-	800	14,1	800	-
Góra Świętej Małgorzaty	33	-	33	620	13,8	-	620
Grabica.....	6	6	-	845	13,8	845	-
Grabów.....	37	32	-	1470	23,8	1220	-
Inowłódz	29	29	-	740	19,0	740	-
Jeźów	27	27	-	900	25,9	900	-
Kamieńsk ...	33	33	-	690	21,4	690	-
Kiernozia....	22	22	-	569	16,1	569	-
Kleszczów	287	287	-	2480	48,0	2480	-
Kluki	11	11	-	374	8,7	374	-
Kobiele Wielkie...	21	21	-	412	9,1	412	-
Kodrąb	22	22	-	850	18,0	850	-
Koluszki	3	3	-	85	0,8	85	-
Konopnica	34	34	-	932	24,0	932	-
Krośniewice	9	9	-	379	9,0	379	-
Krzyżanów	8	8	-	157	3,6	157	-
Ksawerów ..	6	-	6	400	5,3	-	400
Kutno	37	10	27	1605	18,5	577	1028

a Bez wód opadowych i ścieków dowożonych do oczyszczalni.

TABL. 19 (28). ŚCIEKI ODPROWADZANE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCZ Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG MIAST I GMIN W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki ^a oczyszczone w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem		biologiczne	z podwyższonym usuwaniem biogenów
				w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem		
GMINY (cd.)							
Lgota Wielka....	64	64	-	2628	60,2	2628	-
Lipce Reymontowskie.....	40	40	-	1200	36,5	1200	-
Lubochnia ..	165	165	-	5515	76,7	5515	-
Lututów	51	51	-	1320	28,6	1320	-
Ładzice.....	42	42	-	1400	28,7	1400	-
Łanięta	26	26	-	750	29,9	750	-
Łask.....	78	78	-	2150	21,1	2150	-
Łowicz	3	-	3	35	0,5	-	35
Łubnice	120	120	-	4133	99,5	4133	-
Łyszkowice	101	101	-	1200	17,7	1200	-
Masłowice ..	15	15	-	245	5,7	245	-
Mniszków...	24	24	-	2300	48,9	2300	-
Mokrsko	93	-	93	1380	25,5	-	1380
Moszczenica	145	145	-	8200	63,5	8200	-
Nowe Ostrowy	24	24	-	950	26,1	950	-
Nowosolna	2	2	-	90	2,0	90	-
Nowy Kawęczyn	23	23	-	310	9,2	310	-
Opoczno	64	42	22	2644	20,3	1906	738
Osjaków	73	-	73	1328	27,6	-	1328
Ostrówek....	57	11	46	682	14,9	162	520
Ozorków.....	30	26	4	963	13,9	863	100
Pabianice....	2	-	2	100	1,5	-	100
Pajęczno	19	19	-	810	16,4	810	-
Paradyż.....	75	75	-	500	11,3	500	-
Parzęczew ..	53	23	30	1421	28,5	731	690
Pęczniew	11	11	-	400	11,4	400	-
Piątek	82	4	78	1843	29,5	66	1777
Poddębice...	9	9	-	600	7,4	600	-
Poświętne ...	10	10	-	560	16,9	560	-
Radomsko ..	46	-	46	1200	21,3	-	1200
Rawa Mazowiecka	16	16	-	504	5,8	504	-

^a Bez wód opadowych i ścieków dowożonych do oczyszczalni.

TABL. 19 (28). ŚCIEKI ODPROWADZANE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG MIAST I GMIN W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki ^a oczyszczone w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem		biologiczne	z podwyższonym usuwaniem biogenów
				w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem		
GMINY (cd.)							
Ręczno	23	23	-	879	24,4	879	-
Rokiciny	85	85	-	2326	37,6	2326	-
Rozprza	59	59	-	2838	23,1	2838	-
Rusiec	25	25	-	642	12,4	642	-
Rząśnia	49	49	-	820	16,9	820	-
Rzeczyca	9	9	-	300	6,3	300	-
Rzgów	47	47	-	785	12,0	785	-
Sadkowice ..	9	9	-	280	5,0	280	-
Sędziejowice	41	41	-	2084	32,5	2084	-
Sieradz	86	-	86	10248	98,5	-	10248
Skomlin	40	40	-	1400	40,8	1400	-
Sławno	146	146	-	4480	59,4	4480	-
Słupia	14	-	14	670	24,7	-	670
Sokolniki	49	49	-	800	16,4	800	-
Stryków	81	81	-	1901	21,5	1901	-
Strzelce Wielkie...	12	12	-	330	7,0	330	-
Strzelce	23	23	-	800	19,8	800	-
Sulmierzyce	80	80	-	2550	56,0	2550	-
Szadek	25	25	-	821	15,3	821	-
Szczerców ..	123	123	-	4462	55,2	4462	-
Świnice Warckie..	28	28	-	555	13,6	555	-
Tomaszów Mazowiecki	14	14	-	676	6,3	676	-
Tuszyn	6	6	-	200	4,1	200	-
Ujazd	176	176	-	3971	50,1	3971	-
Uniejów	6	6	-	330	7,9	330	-
Warta	3	3	-	280	2,9	280	-
Wartkowice	92	92	-	996	15,9	996	-
Widawa	51	-	51	1275	16,7	-	1275
Wielgomłyny	21	21	-	965	20,2	965	-
Wieluń	110	-	110	5811	65,3	-	5811
Wieruszów	81	-	81	3421	60,9	-	3421

a Bez wód opadowych i ścieków dowożonych do oczyszczalni.

TABL. 19 (28). ŚCIEKI ODPROWADZANE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG MIAST I GMIN W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki ^a oczyszczone w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem		biologiczne	z podwyższonym usuwaniem biogenów
				w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem		
GMINY (dok.)							
Wierzchlas..	16	16	-	268	4,1	268	-
Witonia	3	3	-	250	7,4	250	-
Wola Krzysztoporska	67	67	-	3055	25,8	3055	-
Wolbórz	75	-	75	2220	41,0	-	2220
Wróblew.....	53	53	-	464	7,6	464	-
Zadzim	31	31	-	658	13,0	658	-
Zapolice	46	39	7	1031	20,7	824	207
Zduńska Wola.....	374	21	353	4174	35,0	301	3873
Zelów	10	10	-	474	6,5	474	-
Zgierz	5	5	-	250	1,9	250	-
Żarnów	50	50	-	1500	24,5	1500	-
Żelechlinek	31	31	-	768	22,8	768	-
Żychlin	20	-	20	737	18,8	-	737
Żytno	20	20	-	798	14,9	798	-

a Bez wód opadowych i ścieków dowożonych do oczyszczalni.

TABL. 20 (29). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w hektometrach sześciennych		
Ścieki odprowadzone ^a ogółem	48,6	43,5	36,8
bezpośrednio do wód lub do ziemi ...	40,5	35,1	28,6
do kanalizacji miejskiej	8,2	8,4	8,2
Ścieki wymagające oczyszczenia:			
odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	39,7	34,5	28,0
oczyszczone	39,1	32,2	24,0
mechanicznie	34,2	26,4	17,1
chemicznie	0,2	0,2	0,1
biologicznie	4,3	4,7	5,6
z podwyższonym usuwaniem biogenów	0,3	0,9	1,0
nieoczyszczone	0,6	2,2	4,1

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłownicze w zbiornikowych układach skraplaczy turbin.

TABL. 21 (30). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE
ODPROWADZONE Z ZAKŁADÓW WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW
W 2013 R.

WYSZCZE- GÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a			
	ogółem	do sieci kanalizacyjnej	bezpośrednio do wód lub do ziemi	
			razem	w tym wody chłodnicze (nie wymagające oczyszczania)
w dekametrach sześciennych				
WOJEWÓDZTWO	36812	8243	28569	526
Podregion Łódzki	2134	948	1186	405
<i>Powiaty:</i>				
Brzeziński	158	32	126	-
Łódzki Wschodni	229	2	227	3
Pabianicki	489	445	44	1
Zgierski	1258	469	789	401
Podregion m. Łódź	1861	1833	28	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>				
Łódź	1861	1833	28	-
Podregion Piotrkowski	23971	2185	21686	50
<i>Powiaty:</i>				
Bełchatowski	20879	62	20817	42
Opoczyński	486	402	84	-
Piotrkowski	170	-	170	6
Radomszczański	720	443	277	-
Tomaszowski	859	467	392	2
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>				
Piotrków Trybunalski ...	857	811	46	-
Podregion Sieradzki ...	5805	1306	4499	17
<i>Powiaty:</i>				
Łaski.....	149	88	61	-
Pajęczański	3903	81	3822	16
Poddębicki.....	65	65	-	-
Sieradzki	353	352	1	-
Wieluński	469	23	446	-
Wieruszowski	89	29	60	-
Zduńskowolski	777	668	109	1
Podregion Skierniewicki	3041	1971	1070	54
<i>Powiaty:</i>				
Kutnowski	574	353	221	34
Łęczycki	113	1	112	20
Łowicki	1680	1054	626	-
Rawski	98	88	10	-
Skierniewicki	100	-	100	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>				
Skierniewice.....	476	475	1	-

^a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłne w zbiornikowych układach skraplaczy turbin.

TABL. 22 (31). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZENIA ODPROWADZONE BEZPOŚREDNIO DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Oczyszczane					Nieoczyszczane
		razem	mechanicznie	chemicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
w dekametrach sześciennych							
WOJEWÓDZTWO	28043	23974	17117	242	5595	1020	4069
Podregion Łódzki ..	781	760	13	79	668	-	21
<i>Powiaty:</i>							
Brzeziński	126	124	-	-	124	-	2
Łódzki Wschodni ..	224	224	-	65	159	-	-
Pabianicki	43	25	-	14	11	-	18
Zgierski	388	387	13	-	374	-	1
Podregion m. Łódź	28	-	-	-	-	-	28
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>							
Łódź	28	-	-	-	-	-	28
Podregion Piotrkowski	21736	21534	16941	163	4430	-	202
<i>Powiaty:</i>							
Bełchatowski	20775	20775	16769	-	4006	-	-
Opoczyński	84	54	54	-	-	-	30
Piotrkowski	164	164	-	-	164	-	-
Radomszczański ...	277	277	-	150	127	-	-
Tomaszowski	390	224	78	13	133	-	166
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>							
Piotrków Trybunalski	46	40	40	-	-	-	6
Podregion Sieradzki	4482	664	114	-	208	342	3818
<i>Powiaty:</i>							
Łaski.....	61	57	-	-	57	-	4
Pajęczański	3806	22	-	-	22	-	3784
Poddębicki.....	-	-	-	-	-	-	-
Sieradzki	1	1	1	-	-	-	-
Wieluński	446	446	-	-	104	342	-
Wieruszowski	60	30	30	-	-	-	30
Zduńskowolski	108	108	83	-	25	-	-
Podregion Skierniewicki ..	1016	1016	49	-	289	678	-
<i>Powiaty:</i>							
Kutnowski	187	187	49	-	85	53	-
Łęczycki	92	92	-	-	92	-	-
Łowicki	626	626	-	-	1	625	-
Rawski	10	10	-	-	10	-	-
Skierniewicki	100	100	-	-	100	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>							
Skierniewice.....	1	1	-	-	1	-	-

TABL. 23 (32). ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH PRZEMYSŁOWYCH
ODPROWADZONE DO WÓD WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW
W 2013 R.

WYSZCZE- GÓLNIENIE	BZT ₅	ChZT	Zawiesina ogólna	Suma chlorków i siarczków	Suma metali ciężkich
	w kilogramach/rok				
WOJEWÓDZTWO .	42700	182682	318197	1394958	368
Podregion Łódzki	8444	34008	11507	55934	-
<i>Powiaty:</i>					
Brzeziński	867	3615	1008	-	-
Łódzki Wschodni	3015	15158	2742	23497	-
Pabianicki	48	258	185	1762	-
Zgierski	4514	14977	7572	30675	-
Podregion m. Łódź ..	-	-	-	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Łódź	-	-	-	-	-
Podregion Piotrkowski	19267	78690	237581	677369	286
<i>Powiaty:</i>					
Bełchatowski	13720	13109	3717	610684	171
Opoczyński	-	-	3603	250	-
Piotrkowski	3388	18572	6161	-	-
Radomszczański	814	41067	2880	65100	75
Tomaszowski	1345	5942	219800	1335	40
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Piotrków Trybunalski	-	-	1420	-	-
Podregion Sieradzki ..	2612	17047	53053	277815	-
<i>Powiaty:</i>					
Łaski.....	216	1444	438	19322	-
Pajęczański	102	525	47593	149541	-
Poddębicki.....	-	-	-	-	-
Sieradzki	-	-	-	-	-
Wieluński	2076	13969	3564	76097	-
Wieruszowski	82	254	661	355	-
Zduńskowolski	136	855	797	32500	-
Podregion Skierniewicki	12377	52937	16056	383840	82
<i>Powiaty:</i>					
Kutnowski	1475	8233	2245	9284	-
Łęczycki	578	3172	230	-	-
Łowicki	9813	36965	12744	374556	82
Rawski	35	757	87	-	-
Skierniewicki	476	3810	750	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Skierniewice.....	-	-	-	-	-

TABL. 24 (33). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi						
	ogółem	bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	ogółem	oczyszczane					nie-oczyszczane
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	mechanicznie	chemicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
w hektometrach sześciennych											
OGÓLEM	36,8	28,6	0,5	8,2	28,0	24,0	17,1	0,2	5,6	1,0	4,1
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	3,7	3,7	-	0,0	3,7	3,7	-	-	3,7	-	-
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE.....	13,4	6,6	0,5	6,8	6,0	2,1	0,2	0,0	1,4	0,4	3,9
w tym:											
Produkcja artykułów spożywczych	4,9	1,8	0,1	3,1	1,7	1,7	-	-	1,3	0,4	0,0
Produkcja napojów	0,6	0,5	0,4	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	-	-
Produkcja wyrobów tekstylnych	1,8	0,0	-	1,7	0,0	0,0	0,0	-	-	-	0,0
Produkcja odzieży	0,4	-	-	0,4	-	-	-	-	-	-	-
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	0,1	0,1	-	0,0	0,1	0,0	0,0	-	-	-	0,0
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	0,0	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	-
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	4,2	4,0	0,0	0,2	4,0	0,1	0,1	-	0,0	-	3,8

^a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach skraplaczy turbin.

TABL. 24 (33). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi						
	ogółem	bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	ogółem	oczyszczone					nie-oczyszczone
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	mechanicznie	chemicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
w hektometrach sześciennych											
Produkcja metalowych wyrobów gotowych ^Δ	0,7	0,1	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	-	0,0	-	-
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	0,1	0,1	-	0,0	0,1	0,1	-	-	0,1	-	0,0
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZną, GAZ, PARĘ WODną I GORĄCĄ WODĘ ^Δ	17,0	16,9	-	0,1	16,9	16,9	16,9	-	-	-	-
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA ^Δ	0,6	0,3	-	0,2	0,3	0,2	0,0	-	0,2	-	0,1
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	0,7	0,1	-	0,6	0,1	0,1	-	-	0,1	-	0,0
POZOSTAŁE SEKCJE.....	1,4	1,0	0,0	0,4	1,0	1,0	-	0,2	0,2	0,6	-

^a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłone w zbiornikowych układach skraplaczy turbin.

TABL. 25 (34). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ODPROWADZONE DO WÓD LUB ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w hektometrach sześciennych		
OGÓLEM	127,8	120,8	112,5
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^b	40,5	35,1	28,6
w tym wody chłodnicze	0,8	0,7	0,5
odprowadzone siecią kanalizacyjną ...	87,3	85,7	83,9
W tym ścieki wymagające oczyszczenia	127,0	120,2	111,9
oczyszczane	126,5	118,0	107,9
mechanicznie	34,2	26,4	17,1
chemicznie ^c	0,2	0,2	0,2
biologicznie	11,0	11,6	14,0
z podwyższonym usuwaniem biogenów	81,0	79,7	76,5
nieoczyszczane	0,6	2,2	4,1
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,6	2,2	4,1
odprowadzone siecią kanalizacyjną	-	-	0,0

a Od 2010 r. zmiana metodologii badania; patrz „Uwagi metodyczne” do działu. *b* Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także zanieczyszczonymi wodami opadowymi. *c* Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

TABL. 26 (35). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Oczyszczane					Nieoczyszczane			Ścieki wymagające oczyszczenia	Ścieki nieoczyszczone
		razem	mechanicznie	chemicznie ^b	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem	odprowadzone			
								z zakładów przemysłowych	siecią kanalizacyjną		
w dekametrach sześciennych										w dam ³ /1 km ²	
WOJEWÓDZTWO	111938	107864	17126	242	13979	76517	4074	4069	5	6,1	0,2
Podregion Łódzki	10168	10147	13	79	1964	8091	21	21	-	4,6	0,0
<i>Powiaty:</i>											
Brzeziński	534	532	-	-	162	370	2	2	-	1,5	0,0
Łódzki											
Wschodni	1136	1136	-	65	807	264	-	-	-	2,3	-
Pabianicki	3989	3971	-	14	202	3755	18	18	-	8,1	0,0
Zgierski	4509	4509	13	-	793	3702	1	1	-	5,3	0,0

a Od 2010 r. zmiana metodologii badania; patrz „Uwagi metodyczne” do działu. *b* Dotyczy ścieków przemysłowych.

TABL. 26 (35). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA
ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG PODREGIONÓW
I POWIATÓW W 2013 R. (cd.)

WYSZCZE- GÓLNIENIE	Ogółem	Oczyszczone					Nieoczyszczone			Ścieki wyma- gają- ce o- czysz- czania	Ścieki nie- oczy- szcza- ne
		razem	me- chani- cznie	chemi- cznie ^b	biolo- gicz- nie	z pod- wyż- szo- nym usu- wa- niem bio- genów	razem	odprowadzone			
								z za- kła- dów prze- mysło- wych	siecią kanali- zacyj- ną		
w dekametrach sześciennych									w dam ³ /1 km ²		
Podregion m. Łódź	40042	40014	-	-	-	40014	28	28	-	136,7	0,1
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>											
Łódź	40042	40014	-	-	-	40014	28	28	-	136,7	0,1
Podregion Piotrkowski	36738	36538	16941	163	7269	12163	202	202	-	6,2	0,0
<i>Powiaty:</i>											
Bełchatowski	23436	23436	16769	-	4628	2039	-	-	-	24,2	-
Opoczyński ...	1787	1767	54	-	649	1064	30	30	-	1,7	0,0
Piotrkowski ...	919	919	-	-	638	281	-	-	-	0,6	-
Radomszczań- ski	3093	3093	-	150	665	2278	-	-	-	2,1	-
Tomaszowski	3329	3163	78	13	689	2383	166	166	-	3,2	0,2
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>											
Piotrków Trybunalski	4164	4158	40	-	-	4113	6	6	-	62,1	0,1
Podregion Sieradzki .	13731	9910	114	-	3424	6372	3821	3818	3	2,4	0,7
<i>Powiaty:</i>											
Łaski	861	857	-	-	806	51	4	4	-	1,4	0,0
Pajęczański ...	4851	1067	-	-	1067	-	3784	3784	-	6,0	4,7
Poddębicki	807	807	-	-	358	449	-	-	-	0,9	-
Sieradzki	2234	2234	1	-	400	1833	-	-	-	1,5	-
Wieluński	1776	1776	-	-	311	1465	-	-	-	1,9	-
Wieruszowski	890	860	30	-	331	499	30	30	-	1,5	0,1
Zduńskowolski	2312	2309	83	-	151	2075	3	-	3	6,3	0,0
Podregion Skiernie- wicki	11259	11257	58	-	1322	9877	2	-	2	2,8	0,0
<i>Powiaty:</i>											
Kutnowski	4375	4375	49	-	423	3903	-	-	-	4,9	-
Łęczycki	896	896	5	-	177	714	-	-	-	1,2	-

^a Od 2010 r. zmiana metodologii badania; patrz „Uwagi metodyczne” do działu. ^b Dotyczy ścieków przemysłowych.

TABL. 26 (35). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Oczyszczane					Nieoczyszczane			Ścieki wymagające oczyszczenia	Ścieki nieoczyszczone
		razem	mechanicznie	chemicznie ^b	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem	odprowadzone			
								z zakładów przemysłowych	siecią kanalizacyjną		
w dekametrach sześciennych									w dm ³ /1 km ²		
Podregion Skierniewicki (dok.)											
<i>Powiaty (dok.):</i>											
Łowicki	2312	2310	-	-	195	2115	2	-	2	2,3	0,0
Rawski	903	903	-	-	282	621	-	-	-	1,4	-
Skierniewicki	262	262	4	-	244	14	-	-	-	0,3	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>											
Skierniewice ..	2511	2511	-	-	1	2510	-	-	-	71,7	-

^a Od 2010 r. zmiana metodologii badania; patrz „Uwagi metodyczne” do działu. ^b Dotyczy ścieków przemysłowych.

TABL. 27 (36). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Ogółem oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)	65	69	65
Mechaniczne	10	9	6
przepustowość w m ³ /d	6390	6339	5933
ścieki oczyszczane w m ³ /d	704	657	305
Chemiczne	2	2	3
przepustowość w m ³ /d	5635	3544	3844
ścieki oczyszczane w m ³ /d	523	544	852
Biologiczne	51	55	53
przepustowość w m ³ /d	40045	40728	40541
ścieki oczyszczane w m ³ /d.....	12751	13657	16180
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	2	3	3
przepustowość w m ³ /d	1740	4380	4380
ścieki oczyszczane w m ³ /d	923	2579	2828

TABL. 28 (37). **PODCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH**
Stan w dniu 31 XII

LATA	Ogółem	Mechaniczne		Chemiczne		Biologiczne	
		liczba	ścieki podczyszczane w m ³ na dobę	liczba	ścieki podczyszczane w m ³ na dobę	liczba	ścieki podczyszczane w m ³ na dobę
2011	77	48	16571	23	4138	6	3574
2012	61	33	13655	22	3414	6	4221
2013	70	38	10016	26	5267	6	4134

TABL. 29 (38). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Ogółem (stan w dniu 31 XII)	166	180	200
w tym nieposiadające pozwoleń wodnoprawnych	2	-	-
Mechaniczne	-	-	2
przepustowość w m ³ na dobę	-	-	205
równoważna liczba mieszkańców (RLM)	-	-	2139
ścieki oczyszczane mechanicznie w dam ^{3 a}	-	-	9
Biologiczne	126	139	159
przepustowość w m ³ na dobę	48080	48568	55541
równoważna liczba mieszkańców (RLM)	305507	325059	385026
ścieki oczyszczane biologicznie w dam ^{3 a}	6707	6924	8384
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	40	41	39
przepustowość w m ³ na dobę	558808	559858	555198
równoważna liczba mieszkańców (RLM)	2501752	2569451	2573380
ścieki oczyszczane w dam ^{3 a}	80630	78773	75497

a Łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłowe.

TABL. 30 (39). CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Typ oczyszczalni		Wielkość oczyszczalni		Ścieki oczyszczone ^a w dm ³ /rok
	biologiczna	z podwyższonym usuwaniem biogenów	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
			w m ³ /dobę		
WOJEWÓDZTWO	159	39	55541	555198	136547
Podregion					
Łódzki	16	8	7412	47815	10743
<i>Powiaty:</i>					
Brzeziński	2	1	340	5000	1152
Łódzki					
Wschodni	4	2	3210	3285	1528
Pabianicki	3	-	930	-	227
Zgierski	7	5	2932	39530	7836
Podregion					
m. Łódź	-	1	-	215300	70621
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Łódź	-	1	-	215300	70621
Podregion					
Piotrkowski ..	63	10	20483	173740	22845
<i>Powiaty:</i>					
Bełchatowski	19	1	5083	13000	4851
Opoczyński	10	1	4165	9000	2531
Piotrkowski	9	4	4908	2640	1842
Radomszczański	15	2	3398	30700	5100
Tomaszowski	10	1	2929	88000	4360
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Piotrków					
Trybunalski ...	-	1	-	30400	4161
Podregion					
Sieradzki	50	12	21550	45998	14417
<i>Powiaty:</i>					
Łaski	7	2	7025	360	1649
Pajęczański	6	-	5113	-	1351
Poddębicki	7	1	1783	3315	850
Sieradzki	14	2	3694	15130	3543
Wieluński	7	4	1307	8627	2048
Wieruszowski ...	5	2	2134	3566	1042
Zduńskowolski ..	4	1	494	15000	3934
Podregion					
Skierniewicki	30	8	6096	72345	17921
<i>Powiaty:</i>					
Kutnowski	10	2	1923	23750	6652
Łęczycki	7	2	726	6475	1256
Łowicki	5	1	1464	21000	4318
Rawski	5	1	1132	7000	1356
Skierniewicki	3	1	851	120	158
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Skierniewice	-	1	-	14000	4181

^a Łącznie z wodami opadowymi, infiltracyjnymi oraz ściekami dowożonymi do oczyszczalni, bez ścieków oczyszczonych w oczyszczalniach przemysłowych.

TABL. 30 (39). CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu					Równoważna liczba mieszkańców (RLM)
	BZT ₅	ChZT	zawiesina	azot ogólny	fosfor ogólny	
	w kg/rok					
WOJEWÓDZ-TWO	876403	5881831	1488417	1372977	97035	2960545
Podregion						
Łódzki	91354	515472	110655	112214	6229	243000
<i>Powiaty:</i>						
Brzeziński	6700	37849	6007	12595	510	16599
Łódzki						
Wschodni	15048	80264	11492	10820	668	44477
Pabianicki	2575	12637	950	-	-	6813
Zgierski	67031	384722	92206	88799	5051	175111
Podregion						
m. Łódź	365111	2830490	771181	686436	55084	1026260
<i>Miasto na pr- wach powiatu:</i>						
Łódź	365111	2830490	771181	686436	55084	1026260
Podregion						
Piotrkowski ...	194986	1101281	317326	328614	21612	684862
<i>Powiaty:</i>						
Bełchatowski	28524	214288	38138	46625	6148	128929
Opoczyński	31079	137583	36194	53917	1967	72469
Piotrkowski	12227	75693	15984	8913	1431	57718
Radomszczań- ski	31006	183359	38615	36648	1415	123051
Tomaszowski	31022	171280	12655	24707	1317	179145
<i>Miasto na pr- wach powiatu:</i>						
Piotrków						
Trybunalski	61128	319078	175740	157804	9334	123550
Podregion						
Sieradzki	111277	718805	160850	119162	6932	412432
<i>Powiaty:</i>						
Łaski.....	23605	114832	24850	-	-	51130
Pajęczański	12909	77615	19555	-	-	38450
Poddębicki.....	8304	45216	9739	3610	319	22943
Sieradzki	19765	145092	26247	26178	734	125048
Wieluński	18280	95442	30623	49640	3010	56060
Wieruszowski	4285	38318	5843	7631	734	53048
Zduńskowolski ...	24129	202290	43993	32103	2135	65753
Podregion						
Skierniewicki	113675	715783	128405	126551	7178	593991
<i>Powiaty:</i>						
Kutnowski	46452	304228	36353	57326	3574	233849
Łęczycki	11042	52786	7770	10252	344	32069
Łowicki	26206	158939	55260	29349	1645	148273
Rawski	5768	42810	7962	10228	436	86051
Skierniewicki	1616	7554	903	-	-	12082
<i>Miasto na pr- wach powiatu:</i>						
Skierniewice	22591	149466	20157	19396	1179	81667

TABL. 30 (39). CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Osady wytworzone w ciągu roku								
	ogółem	w tym						maga- zyno- wane czasowo	inne
		stoso- wane w rolnic- twie ^a	do rekulty- wacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	przek- ształ- cone termi- cznie	składowane				
					razem	w tym na terenie oczysz- czalni			
w tonach suchej masy									
WOJEWÓDZ- TWO	41029	6770	728	8127	5419	4494	4035	15950	
Podregion Łódzki	3943	1861	79	-	1660	1637	125	218	
<i>Powiaty:</i>									
Brzeziński	197	194	-	-	2	-	1	-	
Łódzki Wschodni	634	387	-	-	21	-	15	211	
Pabianicki	15	-	14	-	-	-	-	1	
Zgierski	3097	1280	65	-	1637	1637	109	6	
Podregion m. Łódź	14231	-	-	8127	1212	1212	476	4416	
<i>Miasto na pra- wach powiatu:</i>									
Łódź	14231	-	-	8127	1212	1212	476	4416	
Podregion Piotrkowski ...	6888	1001	158	-	1787	1634	179	3763	
<i>Powiaty:</i>									
Bełchatowski	2094	16	-	-	22	16	5	2051	
Opoczyński	844	262	-	-	100	100	114	368	
Piotrkowski	369	43	24	-	-65	-	3	234	
Radomszczański	805	615	-	-	1	-	50	69	
Tomaszowski	1739	65	134	-	1529	1518	7	4	
<i>Miasto na pra- wach powiatu:</i>									
Piotrków Trybunalski ...	1037	-	-	-	-	-	-	1037	
Podregion Sieradzki	5198	2861	11	-	660	11	502	1164	
<i>Powiaty:</i>									
Łaski	849	527	-	-	5	-	298	19	
Pajęczański	875	811	-	-	-	-	63	1	
Poddębicki	232	165	-	-	26	-	26	15	
Sieradzki	1374	1216	-	-	47	11	6	105	
Wieluński	555	10	11	-	512	-	-	22	
Wieruszowski	347	117	-	-	65	-	50	115	
Zduńskowolski	966	15	-	-	5	-	59	887	
Podregion Skierniewicki	10769	1047	480	-	100	-	2753	6389	
<i>Powiaty:</i>									
Kutnowski	4648	128	-	-	80	-	304	4136	
Łęczycki	328	303	-	-	-	-	25	-	
Łowicki	1583	3	-	-	14	-	105	1461	
Rawski	824	10	480	-	2	-	332	-	
Skierniewicki	72	32	-	-	4	-	36	-	
<i>Miasto na pra- wach powiatu:</i>									
Skierniewice	3314	571	-	-	-	-	1951	792	

^a Rozumianym jako uprawa wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz.

TABL. 30 (39). CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Osady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenie własnym zakładu ^a stan w końcu roku	Osady wykorzystane z dotychczas składowanych (z nagromadzonych) do 1.01.2013 r.	Oczyszczalnia posiada		Szacunek liczby ludności korzystającej z komunalnych oczyszczalni (w osobach)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³ /rok
			pozwolenie wodnoprawne	urządzenia do pomiaru natężenia przepływu ścieków		
w tonach						
WOJEWÓDZTWO	191084	747	200	159	1706542	1626
Podregion Łódzki	15699	-	24	17	155470	651
<i>Powiaty:</i>						
Brzeziński	-	-	3	2	13759	69
Łódzki						
Wschodni	-	-	6	4	25333	207
Pabianicki	-	-	3	2	3224	19
Zgierski	15699	-	12	9	113154	356
Podregion m. Łódź	147899	-	1	1	776750	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Łódź	147899	-	1	1	776750	-
Podregion Piotrkowski	27436	525	60	48	317512	395
<i>Powiaty:</i>						
Bełchatowski ...	16	525	20	12	73107	41
Opczyński	141	-	11	10	46378	14
Piotrkowski	39	64	13	11	29673	90
Radomszczański	-	-	17	15	63368	40
Tomaszowski ..	27279	-	11	10	58756	257
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Piotrków						
Trybunalski .	-	-	1	1	75903	43
Podregion Sieradzki	11	-	62	53	238043	287
<i>Powiaty:</i>						
Łaski.....	-	-	9	9	23882	52
Pajęczański	-	-	6	5	23711	31
Poddębicki.....	-	-	8	6	13014	24
Sieradzki	11	-	16	12	64831	75
Wieluński	-	-	11	10	38832	43
Wieruszowski ..	-	-	7	7	26329	23
Zduńskowolski	-	-	5	4	47444	39
Podregion Skierniewicki	39	222	53	40	218767	293
<i>Powiaty:</i>						
Kutnowski	-	-	12	8	62397	35
Łęczycki	-	-	10	9	20252	14
Łowicki	-	-	6	5	30599	19
Rawski	-	158	6	3	23571	42
Skierniewicki ..	-	-	5	3	3810	14
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Skierniewice	-	-	1	1	48465	79

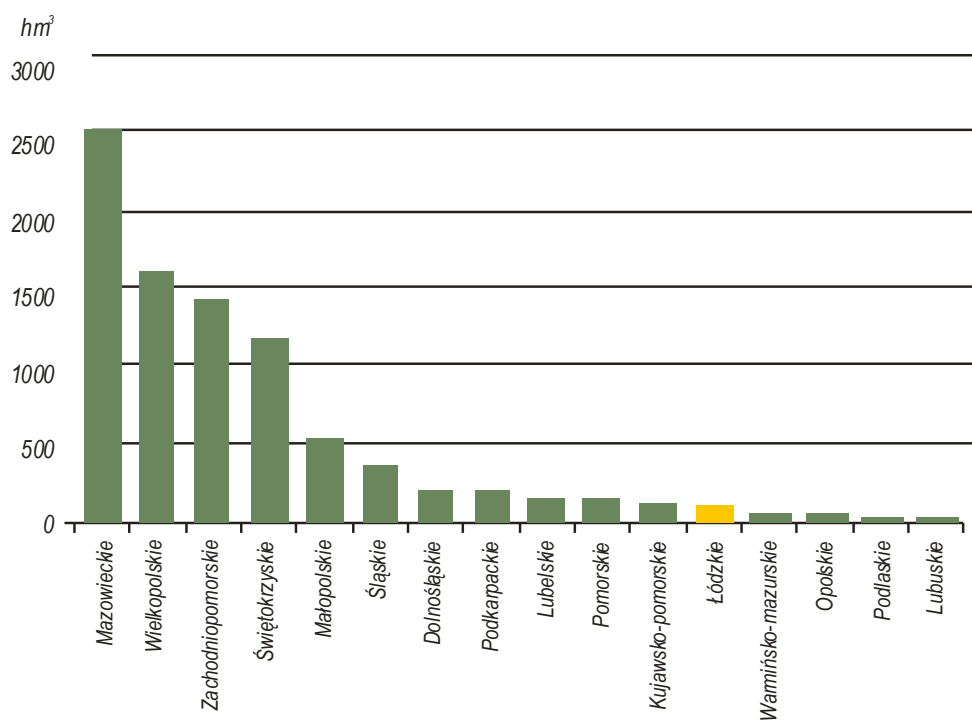
^a Na składowiskach, poletkach, lagunach i stawach osadowych.

TABL. 31(40). OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH

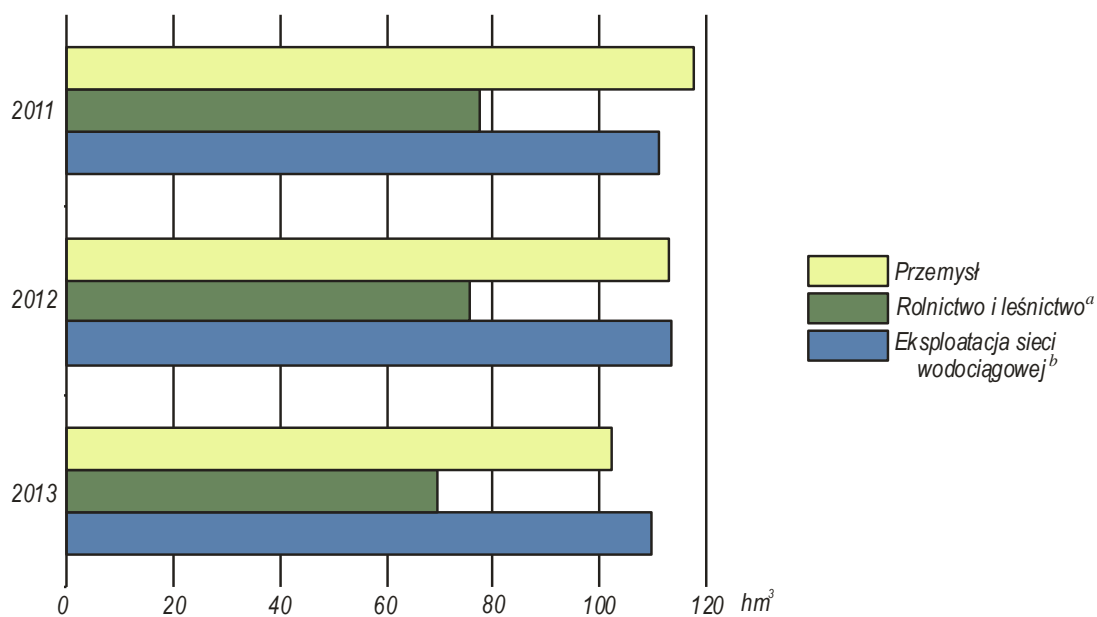
LATA	Osady wytworzone w ciągu roku									Osady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenie własnym zakładu ^a (stan w końcu roku)	Osady wykorzystane z dotychczas składowanych (nagromadzonych) do 1 stycznia roku sprawozdawczego
	ogółem	z tego									
		stosowane			przekształcone termicznie	składowane		magazynowane czasowo	inne		
		w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu		razem	w tym na terenie oczyszczalni				
w tonach masy suchej											
OGÓLEM											
2011	59819	9988	2723	1690	11318	6137	.	4588	23375	164941	1604
2012	54501	9680	1104	775	11611	7263	6062	5417	18651	169730	1273
2013	56141	7825	1250	686	8177	5761	4498	6080	26362	191100	755
OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH											
2011	16320	550	1981	8	-	491	.	1612	11678	67	28
2012	12986	1379	309	7	-	370	9	2968	7953	22	54
2013	15112	1055	522	686	50	342	2	2045	10412	16	8
OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH											
2011	43499	9438	742	1682	11318	5646	4950	2976	11697	164874	1576
2012	41515	8301	795	768	11611	6893	6053	2449	10698	169708	1219
2013	41029	6770	728	-	8127	5419	4494	4035	15950	191084	747

^a Na składowiskach, poletkach, lagunach i stawach osadowych.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.

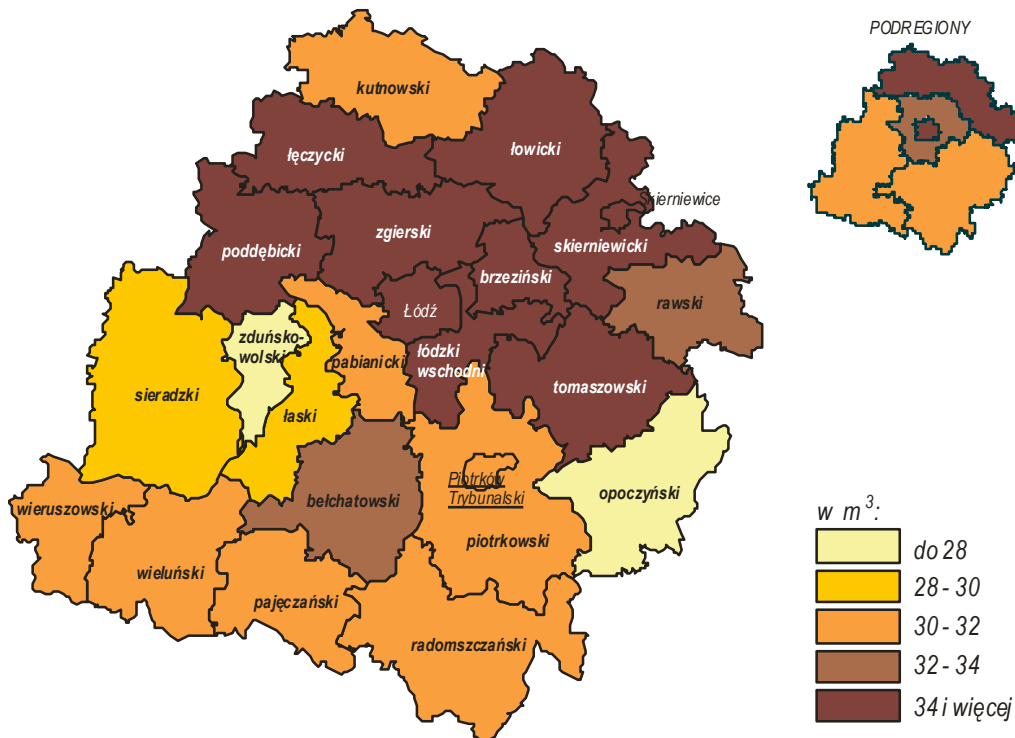

ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

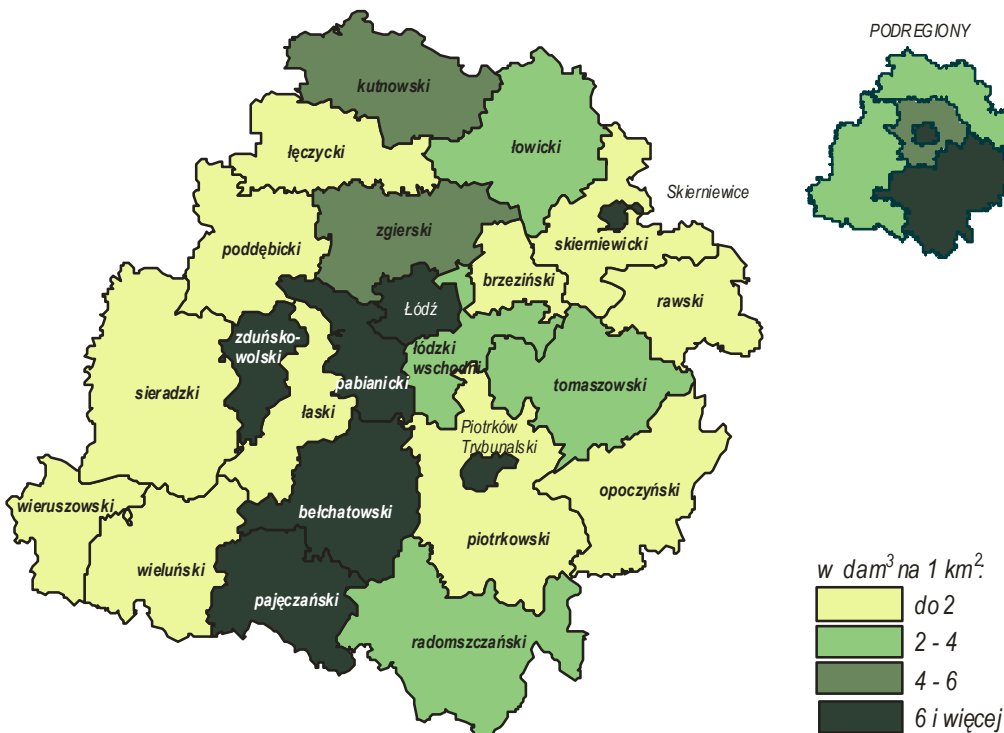

^a Patrz uwagi metodyczne. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

**ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
NA 1 MIESZKAŃCA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.**

**ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE
WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.**

Dział III. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Uwagi metodyczne

Zawarte w tym dziale informacje charakteryzują źródła, rozmiary, strukturę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz przedsięwzięcia mające na celu ochronę powietrza przed nadmiernym zanieczyszczeniem. Dotyczy to w szczególności charakterystyki stanu wyposażenia i efektów eksploatacji zainstalowanych urządzeń do ochrony powietrza.

Przez **zanieczyszczenie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona albo na drodze pomiarów, albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń charakterystyczne dla procesów technologicznych. Statystyka wykorzystuje oba źródła danych z tego zakresu, co znajduje odzwierciedlenie w niniejszej publikacji.

Dane o **emisji całkowitej dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłu** z podziałem na źródła emisji (energetyka zawodowa i przemysłowa, technologie przemysłowe, źródła stacjonarne: kotłownie lokalne, paleniska domowe, warsztaty rzemieślnicze, rolnictwo oraz źródła mobilne) są danymi szacunkowymi wyliczonymi na podstawie zużycia paliw i wskaźników technologicznych. Wielkości emisji całkowitej od roku 2004 zostały przeliczone według zmienionej metodyki inwentaryzacji emisji, dlatego różnią się od publikowanych w poprzedniej edycji, a także ich porównywalność z danymi za lata poprzednie jest ograniczona. W 2004 r. nastąpił znaczny spadek emisji dwutlenku siarki ze źródeł mobilnych w wyniku zmniejszenia ilości siarki w paliwach ciekłych dla tej kategorii.

Dane o **emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza** pochodzą z corocznej sprawozdawczości GUS i dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono jednostki organizacyjne ustalone przez ówczesnego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zm.). Ustalona w ten sposób zbiorowość jednostek sprawozdawczych (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

W odniesieniu do Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 wyniki tego badania dotyczą sektorów: przemysłu; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; administracji publicznej i obrony narodowej, obowiązkowych zabezpieczeń społecznych; opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, jak również pozostałych.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych przez dany zakład do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzy i pozostałe. Dane dotyczące pyłów pozostałych obejmują pyły pozostałe ujęte pod pozycją 54, Załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217) oraz szczególnie niebezpieczne zanieczyszczenia pyłowe, takie jak chrom, rtęć, ołów, kadm i inne ujęte imiennie w ww, akcie prawnym.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: dwutlenek siarki, tlenki azotu (wyrażone w dwutlenku azotu – NO₂), tlenek węgla, dwutlenek węgla (od 1993 r.), węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska. Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych oraz dwutlenku siarki określana jest zazwyczaj metodami pomiarowymi, a w przypadku braku urządzeń pomiarowych dokonuje się oszacowania wielkości emisji. Wielkości emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych opierają się przeważnie na ustaleniach szacunkowych. Prezentowany w publikacji **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia wielkości emisji CO₂**, ze względu na to, że wielkość emisji CO₂ charakteryzuje się dużymi wartościami bezwzględnymi.

Jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz przez zmniejszanie poziomów substancji

w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Źródła zanieczyszczeń są obowiązane prawnie do stosowania metod, technologii i środków technicznych chroniących powietrze przed zanieczyszczeniem.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych oraz gazowych (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery. **Skuteczność** działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj. zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

Dane o **emitorach** na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza przedstawiają ilość oraz udział emitorów w ogólnej emisji zorganizowanej z podziałem według ich wysokości.

TABL. 1 (41). **EMISJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
ATMOSFERYCZNEGO Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Liczba zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (stan w dniu 31 XII)	108	107	108
Zanieczyszczenia (w tys. ton/rok):			
pyłowe	3,9	3,5	3,2
w tym ze spalania paliw	3,1	2,7	2,5
gazowe ^a	39937,7	40843,6	42960,8
w tym:			
dwutlenek siarki	92,3	90,3	72,3
tlenek węgla	22,8	19,8	21,5
tlenki azotu ^b	52,9	51,0	51,4
dwutlenek węgla	39768,9	40681,0	42814,1

a Łącznie z dwutlenkiem węgla. *b* Wyrażone w NO₂.

TABL. 2 (42). **ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI^a**

WIELKOŚĆ EMISJI	Zakłady emitujące zanieczyszczenia pyłowe			Zakłady emitujące zanieczyszczenia gazowe					
				bez CO ₂			z CO ₂		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
OGÓŁEM	83	81	81	105	104	103	107	106	107
25 t/rok i mniej	54	54	54	34	37	34	9	10	9
25— 100	23	23	22	37	33	37	9	7	7
101— 500	5	3	4	25	24	21	8	8	6
501— 1000	-	-	-	3	4	4	5	3	5
1001— 2000	1	1	1	-	-	1	7	10	9
2001— 5000	-	-	-	3	3	4	12	14	13
5001— 10000	-	-	-	1	2	1	15	10	12
10001— 20000	-	-	-	1	-	-	12	15	16
20001— 50000	-	-	-	-	-	-	15	14	15
50001 t/rok i więcej	-	-	-	1	1	1	15	15	15

a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 3 (43). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym				Na 1 km ² w tonach na rok
		ze spalania paliw	cementowo- wapiennicze i materiałów ogniotrwa- łych	krzemowe	węglowo- -grafitowe, sadza	
w tonach na rok						
WOJEWÓDZTWO	3161	2452	155	37	25	0,2
Podregion Łódzki	165	153	-	-	-	0,1
<i>Powiaty:</i>						
Brzeziński	10	10	-	-	-	0,0
Łódzki Wschodni	5	2	-	-	-	0,0
Pabianicki	74	74	-	-	-	0,2
Zgierski	76	67	-	-	-	0,1
Podregion m. Łódź ..	219	216	-	-	-	0,7
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Łódź	219	216	-	-	-	0,7
Podregion Piotrkowski	1820	1454	-	34	7	0,3
<i>Powiaty:</i>						
Bełchatowski	1168	1078	-	-	-	1,2
Opoczyński	245	62	-	31	-	0,2
Piotrkowski	8	7	-	-	1	0,0
Radomszczański	66	53	-	-	4	0,0
Tomaszowski	170	107	-	-	-	0,2
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Piotrków Trybunalski	163	147	-	3	2	2,4
Podregion Sieradzki	712	422	155	3	10	0,1
<i>Powiaty:</i>						
Łaski.....	65	64	-	-	1	0,1
Pajęczański	173	8	155	-	7	0,2
Poddębicki.....	-	-	-	-	-	-
Sieradzki	144	123	-	-	-	0,1
Wieluński	78	67	-	-	1	0,1
Wieruszowski	172	84	-	-	-	0,3
Zduńskowolski	80	76	-	3	1	0,2
Podregion Skierniewicki	245	207	-	-	8	0,1
<i>Powiaty:</i>						
Kutnowski	120	105	-	-	2	0,1
Łęczycki	6	3	-	-	1	0,0
Łowicki	42	40	-	-	2	0,0
Rawski	-	-	-	-	-	-
Skierniewicki	-	-	-	-	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Skierniewice	77	59	-	-	3	2,2

TABL. 4 (44). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym				Na 1 km ² w tonach na rok	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji w % zanieczyszczeń wytworzonych	
		dwutlenek siarki	tlenki azotu	tlenek węgla	dwutlenek węgla		pyłowych	gazowych
WOJEWÓDZTWO	42960764	72275	51386	21533	42814141	2358,0	99,9	75,6
Podregion Łódzki .	263632	739	298	659	261893	119,5	98,2	3,4
<i>Powiaty:</i>								
Brzeziński	12052	28	15	8	12001	33,6	91,0	-
Łódzki Wschodni ...	12588	46	16	33	12486	25,2	96,4	33,8
Pabianicki	62732	288	96	26	62292	127,5	95,7	-
Zgierski	176260	377	171	592	175114	206,2	98,9	0,9
Podregion m. Łódź	2381725	6775	4152	502	2369688	8128,8	99,8	19,5
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>								
Łódź	2381725	6775	4152	502	2369688	8128,8	99,8	19,5
Podregion Piotrkowski	38116081	62427	42852	13019	37997394	6382,5	100,0	79,1
<i>Powiaty:</i>								
Bełchatowski	37359246	60985	40319	12363	37245460	38594,3	100,0	79,8
Opczyński	190027	263	143	204	189410	182,7	90,4	-
Piotrkowski	8385	33	17	22	8313	5,9	97,6	-
Radomszczański	101828	267	101	63	101345	70,6	96,8	16,1
Tomaszowski	347584	535	2095	287	344553	339,1	98,1	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>								
Piotrków Trybunalski	109011	344	177	80	108313	1627,0	91,5	-
Podregion Sieradzki	1886605	1329	3659	6493	1874802	333,0	98,6	-
<i>Powiaty:</i>								
Łaski.....	12117	39	11	66	12001	19,6	30,9	-
Pajęczański	1476202	77	2946	5298	1467818	1836,1	4,3	-
Poddębicki.....	-	-	-	-	-	-	-	-
Sieradzki	98122	499	155	108	97359	65,8	88,7	-
Wieluński	55261	252	76	37	54774	59,7	91,0	-
Wieruszowski	157209	110	376	974	155622	272,5	99,6	-
Zduńskowolski	87694	352	95	10	87228	237,7	94,7	-
Podregion Skierniewicki ...	312721	1005	425	860	310364	76,6	95,8	1,1
<i>Powiaty:</i>								
Kutnowski	134079	481	202	366	132979	151,2	96,8	-
Łęczycki	33	6	-	26	1	0,0	-	-
Łowicki	71160	183	80	117	70780	72,0	74,5	-
Rawski	4292	-	4	1	4287	6,6	-	-
Skierniewicki	1788	6	-	39	1743	2,4	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>								
Skierniewice	101369	329	139	311	100574	2896,3	95,9	3,2

TABL. 5 (45). ZANIECZYSZCZENIA GAZOWE ZATRZYMANE I ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH OCZYSZCZAJĄCYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dwutlenek siarki		Tlenki azotu		Tlenek węgla		Węglowodory		Inne ^a	
	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych
WOJEWÓDZ-										
TWO	450237	86,2	10	0,0	-	-	1933	80,5	975	50,4
Podregion Łódzki	9	1,2	-	-	-	-	52	86,7	1	2,8
<i>Powiaty:</i>										
Brzeziński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Łódzki Wschodni .	-	-	-	-	-	-	52	94,5	-	-
Pabianicki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zgierski	9	2,3	-	-	-	-	-	-	1	50,0
Podregion										
m. Łódź	2029	23,0	-	-	-	-	-	-	880	60,7
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Łódź	2029	23,0	-	-	-	-	-	-	880	60,7
Podregion										
Piotrkowski	448198	87,8	-	-	-	-	1866	91,5	94	30,4
<i>Powiaty:</i>										
Bełchatowski	448198	88,0	-	-	-	-	1866	95,4	1	3,3
Opoczyński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Piotrkowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Radomszczański ...	-	-	-	-	-	-	-	-	93	66,9
Tomaszowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Piotrków										
Trybunalski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podregion										
Sieradzki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Powiaty:</i>										
Łaski.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pajęczański	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Poddębicki.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sieradzki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wieluński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wieruszowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zduńskowolski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podregion										
Skierniewicki .	1	0,1	10	2,3	-	-	15	35,7	-	-
<i>Powiaty:</i>										
Kutnowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Łęczycki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Łowicki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rawski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skierniewicki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Skierniewice	1	0,3	10	6,7	-	-	15	75,0	-	-

a Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chloroorganiczne.

TABL. 6 (46). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI

RODZAJE ZANIECZYSZCZEŃ	Emisja rzeczywista w kg/rok		
	2011	2012	2013
Akrylonitryl.....	-	-	-
Aldehydy alifatyczne i ich pochodne	45743	54627	87237
Aldehydy pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	5	8	170
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	180397	167425	170520
Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	6964	8450	12119
Aminy i ich pochodne	1973	1231	1174
Amoniak	18675	20451	18262
Arsen ^a	4	182	161
Azbest	-	-	-
Benzen	1201	1144	713
Benzo(a)piren	284	244	311
Bizmut ^a	-	-	-
Cer ^a	-	-	-
Chlorek winylu	-	-	-
Chlorowcopochodne węglowodorów	1730	898	2409
Chlorowcopochodne węglowodorów: związki typu H C F C	6	270	187
Chrom ^a	25	26	11
Cyna ^a	46	48	53
Cynk ^a	25	1019	955
Czterochlorek węgla	-	-	-
Dwusiarczek węgla	-	-	-
Dwutlenek siarki	92321000	90288000	72275000
ze spalania paliw	91909000	89861000	71895000
z procesów technologicznych	412000	427000	380000
Dwutlenek węgla.....	39768849000	40681016000	42814141000
Etery i ich pochodne	174	45	625
Halony: 1211, 1301, 2402	-	-	-
Halony ^b	-	-	-
Kadm ^a	8	23	21
Ketony i ich pochodne	38170	37386	47099
Kobalt ^a	1	-	-
Kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki	13082	575744	554109
Kwasy organiczne, ich związki i pochodne ^a	27923	24223	33118
Mangan ^a	171	208	148
Metan	4000	3000	27000
Molibden ^a	-	-	-

^a Związki w przeliczeniu na masę pierwiastka. ^b Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach.

TABL. 6 (46). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI (dok.)

RODZAJE ZANIECZYSZCZEŃ	Emisja rzeczywista w kg/rok		
	2011	2012	2013
Nikiel ^a	57	197	168
Oleje (mgła olejowa).....	-	-	-
Ołów ^a	30	52	18
Organiczne pochodne związków siarki	-	-	-
Pierwiastki metaliczne i ich związki ^b	2404	2657	2147
Pierwiastki niemetaliczne	14185	9971	27469
Podtlenek azotu	7000	4000	5000
Polichlorodibenzo-p-dioksyny i polichlorodinenzofurany ^c	-	-	-
Polichlorowane bifenyly	-	-	-
Pyły cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych.....	21000	205000	155000
Pyły krzemowe (powyżej 30% wolnej krzemionki)	43000	47000	37000
Pyły nawozów sztucznych	-	-	-
Pyły polimerów	1000	1000	-
Pyły środków powierzchniowo czynnych.....	-	-	-
Pyły węgla brunatnego.....	53000	48000	37000
Pyły węglowo-grafitowe, sadza	27000	23000	25000
Pyły ze spalania paliw.....	3073000	2663000	2452000
Pyły pozostałe	518000	464000	455000
Rtęć ^a	800	292	287
Sole niemetalu ^d	-	-	-
Substancje organiczne ^e	41933	46238	30311
Tlenek węgla.....	22772000	19762000	21533000
Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂).....	52862000	51039000	51386000
ze spalania paliw	49349000	48740000	48393000
z procesów technologicznych.....	3513000	2299000	2993000
Tlenki niemetalu ^d	217	255	558
1,01, 1-trójchloroetan	-	11	5
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne ^d	293623	304083	170290
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne ^d	187543	209907	221042
Wodorofluorowęglowodory	232	840	716
Związki azowe, azoksy, nitrowe i nitrozowe	2941	662	606
Związki heterocykliczne	31	36	33
Związki izocykliczne	104	86	33

^a Związki w przeliczeniu na masę pierwiastka. ^b Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach, w przeliczeniu na masę pierwiastka metalicznego występującego w związku. ^c Ilość po przeliczeniu wskaźnika toksyczności. ^d Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach. ^e Substancje organiczne w postaci par i gazów, w tym lotne związki organiczne w przeliczeniu na całkowity węgiel organiczny.

TABL. 7 (47). **EMITORY NA TERENIE ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI**
Stan w dniu 31 XII

LATA	Liczba emitorów (stan w dniu 31 XII)				Emisja zanieczyszczeń w tysiącach ton/rok					
	ogółem	o wysokości			pyłowych z emitorów o wysokości			gazowych z emitorów o wysokości		
		do 50 m	51-99	od 100 m	do 50 m	51-99	od 100 m	do 50 m	51-99	od 100 m
2011	1926	1879	28	19	1,1	0,7	2,1	729,4	1057,4	38150,3
2012	1849	1848	27	19	1,0	0,6	1,8	694,4	1049,5	39099,2
2013	1981	1938	27	16	1,0	0,5	1,7	800,3	768,1	41391,9

TABL. 8 (48). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO W ZAKŁADACH^a WEDŁUG STOPNIA SKUTECZNOŚCI W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Urządzenia o skuteczności						Średnia dyspozycyjność w %
			niskiej		średniej		wysokiej		
	liczba urządzeń	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	liczba urządzeń	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	liczba urządzeń	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	liczba urządzeń	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	
Cyklony	168	3772	16	270	37	817	115	2685	100
Multicyklony	54	1099	9	132	14	312	31	655	99
Filtry tkaninowe	405	7284	46	1006	86	1542	273	4736	99
Elektrofiltry	54	35469	-	-	19	494	35	34975	99
Urządzenia mokre	55	29114	6	28	20	350	29	28736	100
Inne	60	507	-	-	-	-	-	-	99

^a Szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

TABL. 9 (49). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń w tys. ton					
	pyłowych		gazowych			
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym		
			dwutlenek siarki	tlenek węgla	dwutlenek węgla	
OGÓŁEM	3,2	2,5	42960,8	72,3	21,5	42814,1
w tym:						
GÓRNICTWO						
I WYDOBYWANIE	0,1	0,0	7,2	0,0	0,0	71
PRZETWÓRSTWO						
PRZEMYSŁOWE	1,0	0,4	2400,1	1,4	7,5	2384,5
w tym:						
Produkcja artykułów spożywczych	0,3	0,2	208,5	0,6	0,7	206,9
Produkcja wyrobów tekstylnych	0,0	0,0	12,0	0,1	0,0	11,9
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	0,2	0,1	153,9	0,1	0,9	152,5
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	-	-	0,3	0,0	-	0,3
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,5	0,1	1966,3	0,4	5,7	1955,0
Produkcja metali	0,0	0,0	6,8	0,0	0,0	6,8
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,7
Produkcja mebli	0,0	-	0,0	-	-	-
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ, PARĘ WODNĄ I GORĄCĄ WODĘ^Δ	2,0	1,9	40461,4	70,6	13,8	40331,0
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI; REKULTYWACJA^Δ	0,0	0,0	74,2	0,2	0,1	73,7

TABL. 10 (50). **REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń			
	pyłowe		gazowe	
	w tys. ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tys. ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych
OGÓLEM	4503,5	99,9	453,2	75,6
w tym:				
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	0,1	59,7	0,0	3,7
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	86,2	98,8	2,9	15,5
w tym:				
Produkcja artykułów spożywczych	1,2	82,2	-	-
Produkcja wyrobów tekstylnych	0,1	90,8	-	-
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	47,5	99,6	-	-
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,3	100,0	0,0	50,0
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	34,3	98,7	0,0	0,3
Produkcja metali	0,8	97,6	-	-
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	0,0	94,1	-	-
Produkcja mebli	1,4	99,4	-	-
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ, PARĘ WODNĄ I GORĄCĄ WODĘ ^Δ ..	4416,0	100,0	450,2	77,5
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI; REKULTYWACJA ^Δ	0,9	96,0	0,0	5,0

TABL. 11 (51). **REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R.**

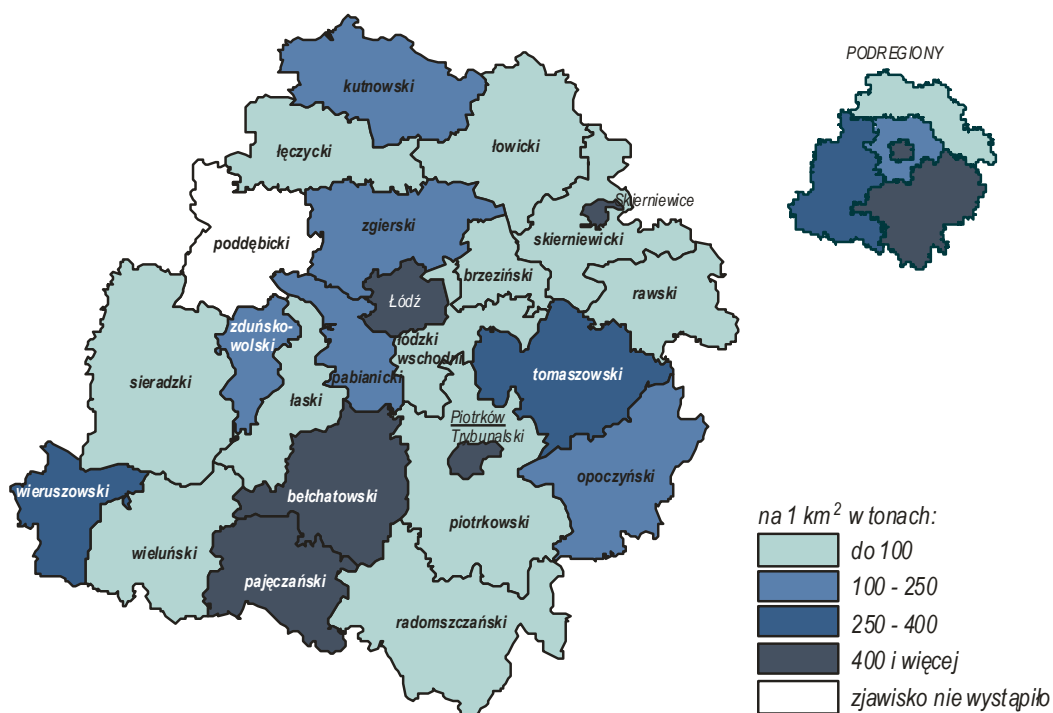
WYSZCZEGÓLNIENIE	Zanieczyszczenia zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających									
	dwutlenek siarki		tlenki azotu ^a		tlenek węgla		węglowodory		inne ^b	
	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tonach	w % zanieczyszczeń wytworzonych
OGÓLEM.....	450237	86,2	10	0,0	-	-	1933	80,5	975	50,4
w tym:										
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	10	0,7	10	0,2	-	-	1881	80,8	974	69,4
w tym:										
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	-	-	-	-	-	-	1866	92,3	880	97,8
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	10	2,3	10	0,2	-	-	15	28,8	-	-
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ, PARĘ WODNĄ I GORĄCĄ WODĘ ^Δ	450200	86,4	-	-	-	-	-	-	-	-
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI; REKULTYWACJA ^Δ	26	10,0	-	-	-	-	-	-	-	-

^a W przeliczeniu na NO₂. ^b Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowódor, związki chloroorganiczne.

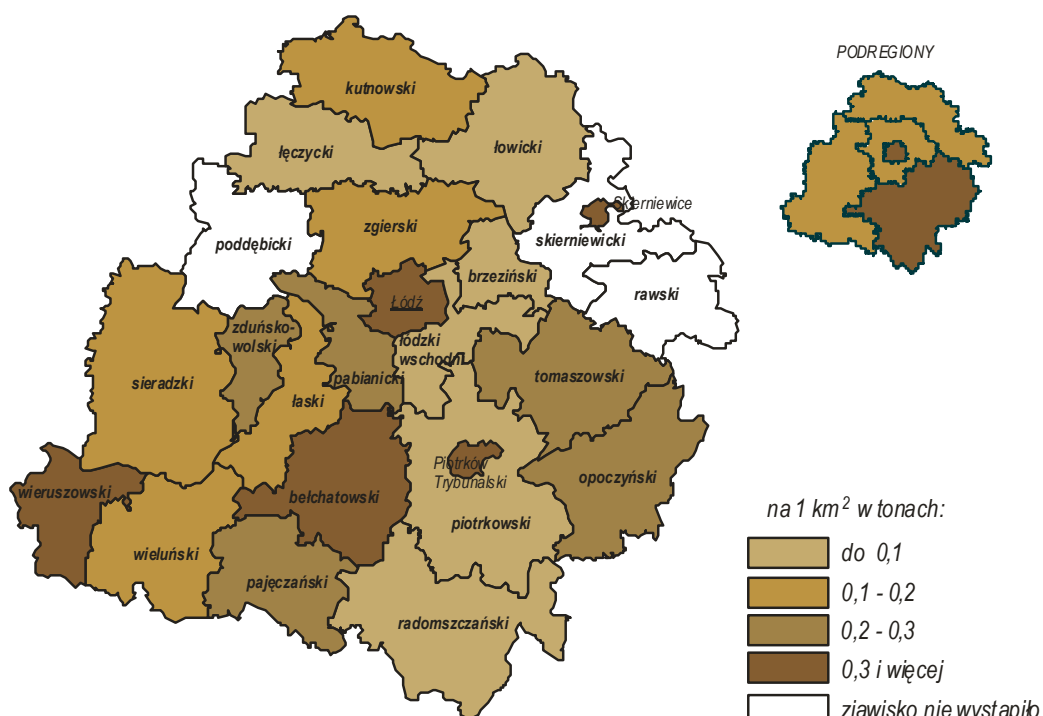
TABL. 12 (52). **MIASTA W WOJEWÓDZTWIE O DUŻEJ SKALI ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA
EMISJĄ ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE
UCIĄŻLIWYCH W 2013 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych						
	t/rok	na 1 km ² w tonach na rok	w tys. t/rok	w tym			na 1 km ² w tonach na rok	pyłowych	gazowych (bez CO ₂)
				dwutlenek siarki	tlenki azotu	dwutlenek węgla			
			w tys. t/rok						
WOJEWÓDZTWO	3161	0,2	42960,8	72,3	51,4	42814,1	2358,0	99,9	75,6
Łódź	219	0,7	2381,7	6,8	4,2	2369,7	8128,8	99,8	19,5
Tomaszów Mazowiecki	123	2,9	164,3	0,2	0,1	163,6	3912,3	98,5	-
Wieruszów ..	167	27,8	152,0	0,1	0,4	150,6	25330,8	99,6	-
Opoczno	170	6,8	146,6	0,2	0,1	146,1	5862,7	90,2	-
Piotrków Trybunalski	163	2,4	109,0	0,3	0,2	108,3	1627,0	91,5	-
Skierniewice	77	2,2	101,4	0,3	0,1	100,6	2896,3	95,9	3,2
Zgierz	32	0,8	88,6	0,2	0,1	88,0	2110,5	99,4	-
Zduńska Wola	80	3,2	87,7	0,4	0,1	87,2	3507,8	94,7	-
Radomsko ...	66	1,3	82,1	0,3	0,1	81,6	1609,3	96,8	16,5
Sieradz	135	2,6	75,3	0,5	0,1	74,6	1476,3	89,3	-
Kutno	60	1,8	70,5	0,3	0,1	69,9	2074,9	85,3	-
Pabianice	74	2,2	62,7	0,3	0,1	62,3	1901,0	95,7	-
Łowicz	36	1,6	61,8	0,1	0,1	61,6	2686,8	39,0	-
Wieluń	78	4,6	55,3	0,3	0,1	54,8	3250,6	91,0	-

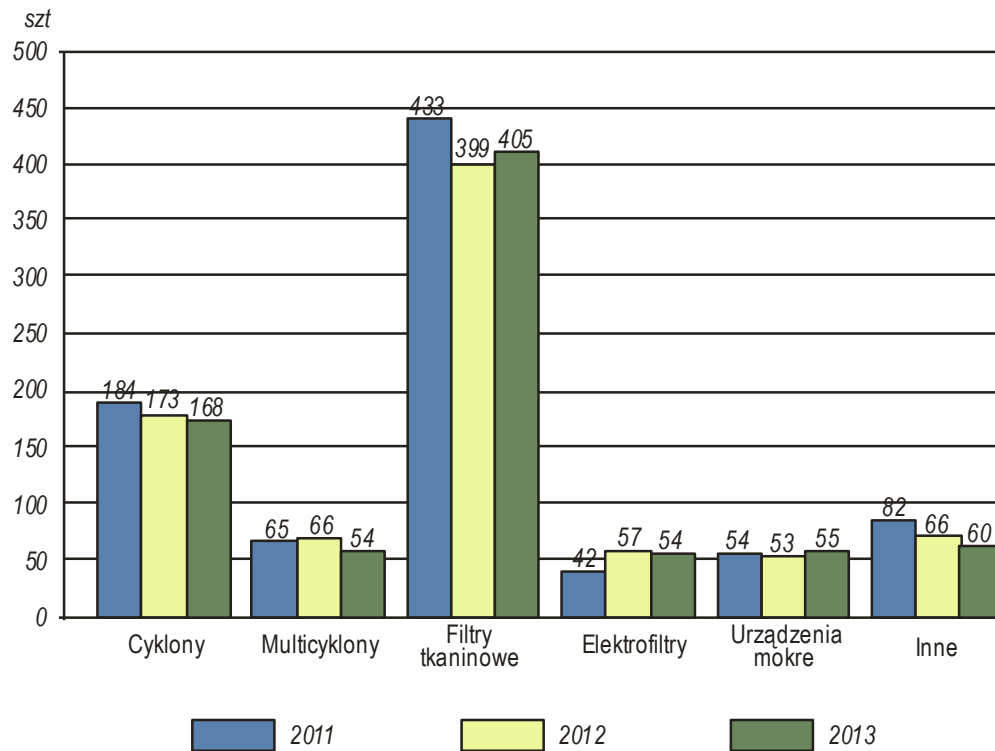
EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

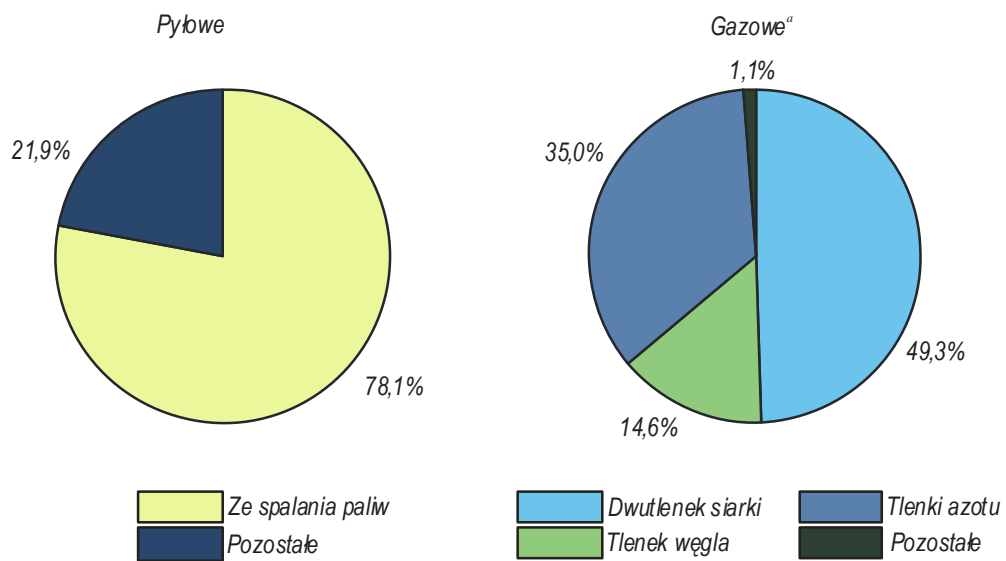
EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

**URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO
W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM**

**STRUKTURA EMISJI PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ
POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
W 2013 R.**

^a Bez CO₂

Dział IV. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto statystyczną charakterystykę zagadnień dotyczących: obszarów, obiektów, gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną prawną, stanu zasobów leśnych oraz zagrożeń i ochrony środowiska leśnego, a także terenów zieleni, parków i ogrodów historycznych oraz rodzinnych ogrodów działkowych.

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; krajobrazu; zieleni w miastach i wsiach; zadrzewień.

Różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) to zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów.

Ochrona krajobrazowa oznacza zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu.

Otulina to strefa ochronna granicząca z formą ochrony przyrody i wyznaczona indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Formami ochrony przyrody według Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2013, poz. 627 z późn. zm.) są:

- parki narodowe,
- rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. Park narodowy tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk: przyrodniczych, roślin, zwierząt lub grzybów. Utworzenie parku narodowego, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Nadzór nad parkami narodowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów, twory i składniki przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych. Uznanie obszaru za rezerwat następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe oraz krajobrazowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Obowiązek podjęcia takich działań wynika z postanowień Konwencji o różnorodności biologicznej przyjętej w dniu 5 czerwca 1992 r. w Rio de Janeiro (tzw. Konwencja z Rio). Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwa akty prawne: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasią) oraz Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową). Przewidują one stworzenie systemu obszarów połączonych korytarzami ekologicznymi, czyli fragmentami krajobrazu zagospodarowanymi w sposób umożliwiający migrację, rozprzestrzenianie i wymianę puli genetycznej gatunków. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych (np. alpejskiego, atlantyckiego, kontynentalnego). Jej tworzenie jest obowiązkiem każdego kraju członkowskiego UE, a wybór sposobu ochrony poszczególnych elementów sieci pozostawia się danemu państwu.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- **Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)** to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu ochrony populacji dziko występujących gatunków ptaków, w granicach których ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.
- **Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)** to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków.

Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody. Wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Prace nad doprecyzowaniem przebiegu granic wyznaczonych obszarów Natura 2000 nadal trwają, dlatego powierzchnie wyznaczonych obszarów mogą w przyszłości ulec zmianie.

Dane z zakresu form ochrony przyrody dotyczą stanu w dniu 31 XII. W przypadku, gdy obiekt zlokalizowany jest na terenie więcej niż jednego województwa wykazywany jest on w województwie, w którym położona jest największa jego część.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie. Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy.

Stanowiska dokumentacyjne są to nie wyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt. Ustanowienie stanowiska dokumentacyjnego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Ustanowienie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. Ustanowienie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Stan liczebny ważniejszych zwierząt chronionych wyrażony w przedziałach liczbowych został uśredniony. Ze względu m.in. na migracje oraz skryty tryb życia dzikich zwierząt, przedmiotowe dane należy traktować jako szacunkową wielkość populacji danego gatunku. Wyjątek stanowi żubr, dla którego od 1947 roku prowadzona jest w Polsce „Księga Rodowodowa Żubrów”. Znajduje się w niej imienny spis wszystkich żubrów żyjących w hodowli oraz liczebność żubrów żyjących na wolności.

Dane dotyczące **parków i ogrodów historycznych** pochodzą z badań zabytkowych założeń zieleni Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003, Nr 162, poz. 1568 z późn. zmianami) oraz rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011, Nr 113, poz. 661), krajowa ewidencja zabytków obejmuje tylko obiekty dla których wykonano karty ewidencyjne. Obiekty nierozpoznane, zachowane częściowo itp., dla których jeszcze nie opracowano właściwej dokumentacji, pozostają aktualnie poza krajową ewidencją i mogą być ewentualnie zarejestrowane w postaci kart adresowych poza krajową ewidencją w gminnej ewidencji zabytków.

Rodzinne ogrody działkowe to wydzielony obszar gruntu będący we władaniu Polskiego Związku Działkowców, podzielony na tereny ogólne i działki oraz wyposażony w infrastrukturę niezbędną do jego prawidłowego funkcjonowania (Ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o rodzinnych ogrodach działkowych; Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1419 z późniejszymi zmianami). Rodzinny ogród działkowy powinien obejmować co najmniej 50 działek o powierzchni od 300 do 500 m². Rodzinne ogrody działkowe są urządzeniami użyteczności publicznej, służącymi zaspokajaniu wypoczynkowych, rekreacyjnych i innych potrzeb socjalnych członków społeczności lokalnych poprzez zapewnienie im powszechnego dostępu do terenów rodzinnych ogrodów działkowych oraz działek dających możliwość prowadzenia upraw ogrodniczych na własne potrzeby, a także podniesienia standardów ekologicznych otoczenia.

Tereny zieleni to tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzyszącą ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parków wliczane są również wody znajdujące się na terenie tych obiektów (np. stawy) oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego.

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń przy budynkach użyteczności publicznej (o ile udostępniona jest do użytku powszechnego), pomnikach itp., bulwary i promenady oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego. Zieleńce mogą tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) towarzyszące obiektom architektonicznym oraz tworzyć kompozycje zieleni miejskiej o charakterze parkowym, elementami nasadzeń drzew i krzewów.

Przez **zieleń uliczną** rozumie się pasy zieleni (drzewa i krzewy lub ich skupiska wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej) wzdłuż dróg, ulic, ciągów komunikacji miejskiej itp.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Do **powierzchni gruntów leśnych w rozumieniu Ustawy o lasach** (tekst jednolity: Dz. U. 2014 poz. 1153), zalicza się grunty:

- o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona), lub przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona). Są to grunty przeznaczone do produkcji lub stanowiące rezerваты przyrody, wchodzące w skład parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków. Są one definiowane określeniem „**powierzchnia lasów**”,
- związane z gospodarką leśną, zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybko rosnących.

Powierzchnia niezalesiona obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (np. plantacje choinek, poletka łowieckie),
- przejściowo pozbawione drzewostanu i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach, tj. zręby, halizny, płazowiny,
- przewidziane do objęcia ochroną prawną (np. śródleśne oczka wodne, hale, połoniny),
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty leśne wylesione (np. zalewiska i zapadliska na obszarze szkód górniczych).

Zręby są to grunty leśne pozbawione drzewostanu w okresie ostatnich 2 lat.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Grubizna jest to drewno okrągłe wielkowymiarowe i średniowymiarowe. Drewno wielkowymiarowe jest to drewno o średnicy górnej od 14 cm (bez kory) mierzone w pojedynczych sztukach. Drewno średniowymiarowe jest to drewno o średnicy (mierzonej bez kory): górnej od 5 cm wzwyż i dolnej do 24 cm – mierzone w pojedynczych sztukach, w sztukach grupowo i stosach. Drewno małowymiarowe (drobnica) to drewno okrągłe o średnicy dolnej do 5 cm (bez kory) mierzone w sztukach grupowo lub w stosach.

Odnowienie lasu polega na zakładaniu młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego.

Zalesienia polegają na zakładaniu drzewostanów na gruntach pozostających dotychczas poza uprawą leśną (nie zaliczone do powierzchni leśnej).

Zadrzewienia to produkcyjne i ochronne nasadzenia drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach. Celem ich jest produkcja drewna i użytków niedrzewnych, oddziaływanie na środowisko przyrodnicze oraz kształtowanie krajobrazu. Do zadrzewień nie zalicza się: lasów i gruntów leśnych oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych prawomocnymi decyzjami do zalesienia, sadów, plantacji oraz szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach (parki miejskie, lasy komunalne, zieleńce użyteczności publicznej), obszaru morskiego pasa nadbrzeżnego, ogrodów działkowych, nieruchomości otaczających obiekty zabytkowe.

Lasy ochronne (lasy szczególnie chronione) to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na spełniane funkcje. Za lasy ochronne mogą być uznane lasy, które ochronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem; powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin; chronią brzegi wód przed obrywaniem się, a źródła rzek przed zasypaniem; ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków; stanowią drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu; stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej; mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa; są położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców; w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk; w strefie górnej granicy lasów.

TABL. 1 (53). **OBSZARY I OBIEKTY O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONE^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013				
	w hektarach			w od- setkach	w % po- wierzchni woje- wództwa	na 1 miesz- kańca w m ²	liczba obiektów
OGÓŁEM	359546,4	359708,6	357794,1	100,0	19,6	1423,7	x
Parki narodowe ^b	68,3	68,3	68,3	0,0	0,0	0,3	- ^d
Rezerваты przyrody ^b	7440,1	7440,1	7418,8	2,0	0,4	29,5	87
Parki krajobrazowe ^{bc}	95466,1	95409,2	95911,0	26,8	5,3	381,6	6 ^e
Obszary chronionego krajobrazu ^c	243264,4	243294,4	240883,7	67,3	13,2	958,5	13 ^{def}
Użytki ekologiczne	1459,7	1648,8	1643,0	0,5	0,1	6,5	499
Stanowiska dokumentacyjne	33,8	33,8	33,7	0,0	0,0	0,1	6
Zespoły przyrodniczo- krajobrazowe	11814,0	11814,0	11835,7	3,3	0,6	47,1	40

a Od 2005 r. łącznie z tą częścią obszarów Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. *b* Bez otuliny. *c* Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. *d-f* Obiekt wykazano w województwie: *d* mazowieckim, *e* świętokrzyskim, *f* wielkopolskim.

TABL. 2 (54). **PARKI KRAJOBRAZOWE W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia						
	parku krajobrazowego						otuliny (strefy ochron- nej)
	razem		w tym			z ogółem rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody	
	w hek- tarach	w % po- wierz- chni geogra- ficznej ^a	lasy	użytki rolne	wody		
w hektarach							
OGÓŁEM	98268,30	5,39	46777,10	42261,70	3717,40	2357,35	79850,40
ZESPÓŁ NADPILICZ- NYCH PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH	35850,00	1,97	23179,00	8365,00	2798,00	1500,10	66774,40
Przedborski	5710,00	0,31	4537,00	1035,00	138,00	594,80	4023,00
Sulejowski	17030,00	0,93	11200,00	2700,00	2360,00	402,70	39569,00
Spalski	13110,00	0,72	7442,00	4630,00	300,00	502,60	23192,00

a Wskaźnik obliczono uwzględniając powierzchnię rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

TABL. 2 (54). **PARKI KRAJOBRAZOWE W 2013 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia						
	parku krajobrazowego						otuliny (strefy ochron- nej)
	razem		w tym			z ogółem rezerwaty i pozostałe formy ochrony przyrody	
	w hek- tarach	w % po- wierz- chni geogra- ficznej ^a	lasy	użytki rolne	wody		
w hektarach							
ZESPÓŁ SIERADZKICH PARKÓW KRAJO- BRAZOWYCH	38653,00	2,12	13561,00	21893,00	843,00	282,35	8431,00
Załęczański	13323,00	0,73	7336,00	5193,00	310,00	144,20	8431,00
Międzyrzecze Warty i Widawki	25330,00	1,39	6225,00	16700,00	533,00	138,15	-
PARKI NIEWCHODZĄ- CE W SKŁAD ZESPO- ŁÓW:							
Bolimowski	12185,30	0,67	6092,70	5361,50	30,50	425,60	1552,40
Wzniesień Łódzkich	11580,00	0,64	3644,40	6642,20	45,90	149,30	3083,00

^a Wskaźnik obliczono uwzględniając powierzchnię rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

TABL. 3 (55). **REZERWATY PRZYRODY W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓL- NIENIE	Obiekty	Powierzchnia w ha				Otulina rezerwatu	
		ogółem	w tym pod ochroną ściłą	z ogółem		liczba re- zerwatów posiada- jących otulinę	powierz- chnia w ha
				lasy	użytki rolne		
OGÓLEM	87	7418,78	254,96	3449,84^a	44,93^a	1	6,01
Faunistyczne	1	2350,60	-	-	-	-	-
Krajobrazowe	3	231,20	-	202,50	-	-	-
Leśne	65	3503,62	250,41	2771,91	1,11	-	-
Torfowiskowe	6	526,16	2,46	313,88	43,82	1	6,01
Florystyczne	10	299,46	2,09	140,81	-	-	-
Wodne	1	487,00	-	-	-	-	-
Przyrody nieoży- wionej	1	20,74	-	20,74	-	-	-
Stepowe	-	-	-	-	-	-	-
Słonoroślowe	-	-	-	-	-	-	-

^a Dane nie obejmują wszystkich rezerwatów przyrody.

TABL. 4 (56). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem w ha	W % po- wierzchni geogra- ficznej ^a	W tym			Z ogółem rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody
			lasy	użytki rolne	wody	
			w hektarach			
OGÓŁEM	243884,80	13,39	17303,00	15489,00	369,10	3001,12
Nadwarciański	29390,00	1,61	-	-	-	2325,55
Środkowej Grabi	6558,00	0,36	3812,00	2600,00	32,00	-
Brąszewicki	14204,00	0,78	8410,00	4932,00	45,00	70,06
Puczniewski	6276,00	0,34	2425,00	3218,00	35,00	17,57
Dolina Przysowy	1307,00	0,07	-	-	-	-
Pradolina Warszawsko- -Berlińska	36650,00	2,01	-	-	-	-
Bolimowsko-Radziejowicki z Doliną Środkowej Rawki	15170,00	0,83	-	-	-	130,57
Górnej Rawki	8300,00	0,46	2656,00	4739,00	257,10	76,60
Mrogi i Mrożycy	16600,00	0,91	-	-	-	8,90
Dolina Bzury	1359,00	0,07	-	-	-	-
Dolina rzeki Prosný	14540,00	0,80	-	-	-	57,16
Przedborski	5417,00	0,30	-	-	-	41,40
Dolina Widawki	41390,00	2,27	-	-	-	104,71
Dolina Wolbrówki	2272,00	0,12	-	-	-	-
Dolina Miazgi pod Andres- polem	142,80	0,01	-	-	-	-
Dolina Chojnatki	519,00	0,03	-	-	-	-
Piliczański	43790,00	2,40	-	-	-	168,60

^a Wskaźnik obliczono uwzględniając powierzchnię rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

TABL. 5 (57). OBSZARY NATURA 2000 – OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO)^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w hektarach		
WOJEWÓDZTWO	38156,8	40259,4	40236,7
Dolina Pilicy	2345,6	2345,6	2340,5
Dolina Środkowej Warty	4271,7	4271,7	4252,2
Dolina Przysowy i Słudwi	-	2102,5	2102,2
Pradolina Warszawsko- -Berlińska	21969,0	21969,0	21970,8
Zbiornik Jeziorsko	9570,6	9570,6	9571,0

^a Patrz „Uwagi metodyczne” do działu.

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 6 (58). **OBSZARY NATURA 2000 – SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO)^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w hektarach		
WOJEWÓDZTWO	53588,4	53683,3	53688,8
Buczyna Gałkowska	101,0	103,4	103,4
Buczyna Janikowska	529,0	529,0	529,0
Cisy w Jasieniu	19,7	19,7	19,7
Dąbrowa Grotnicka	101,5	101,5	101,5
Dąbrowa Świetlista w Pernie	40,1	40,1	40,1
Dąbrowy Świetliste koło Redzenia	44,3	44,3	44,3
Dąbrowy w Marianku	72,7	72,7	72,7
Dolina Czarnej	1139,2	1139,2	1138,6
Dolina Dolnej Pilicy	3801,2	3801,2	3796,4
Dolina Górnej Pilicy	2220,5	2220,5	2224,3
Dolina Rawki	2255,7	2255,7	2255,7
Dolina Środkowej Pilicy	3787,4	3787,4	3787,4
Grabia	1670,5	1670,5	1670,5
Grabinka	10,1	10,1	10,1
Grądy nad Lindą	54,9	54,9	54,9
Lasy Dębowiec	47,0	47,0	47,0
Lasy Gorzkowickie	61,5	61,5	61,5
Lasy Smardzewickie	286,5	286,5	286,5
Lasy Spalskie	2016,4	2016,4	2016,4
Lipickie Mokradła	369,5	369,5	369,2
Lubiaszów w Puszczy Pilickiej	206,0	202,8	202,8
Łąka w Bęczkowicach	191,2	191,2	191,2

^a Patrz „Uwagi metodyczne” do działu.

TABL. 6 (58). **OBSZARY NATURA 2000 – SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO)^a**
(dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w hektarach		
Łąki Ciebłowickie	475,3	475,3	475,3
Niebieskie Źródła	25,2	25,2	25,2
Ostoja Przedborska	3635,6	3635,6	3641,2
Polany Puszczy Bolimowskiej	132,3	132,3	132,3
Pradolina Bzury-Neru	20515,6	20515,6	20517,4
Silne Błota	67,4	67,4	67,4
Słone Łąki w Pelczyskach	35,0	35,0	35,0
Szczypiorniak i Kowaliki	28,5	28,5	28,5
Święte Ługi	151,2	151,2	151,2
Torfowiska nad Prosną	-	-	95,6
Torfowiska Żytno-Ewina	45,3	45,3	45,3
Wielkopole - Jodły pod Czar- torią	41,9	41,9	41,9
Wola Cyrusowa	92,3	92,3	92,3
Załęczański Łuk Warty	9316,9	9316,9	9316,8

^a Patrz „Uwagi metodyczne” do działu.

Ź r ó d ł o: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 7 (59). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Pojedyncze drzewa	Grupy drzew	Aleje	Głazy narzutowe	Skalki, groty, jaskinie i pozostałe ^a
2011	3405	3211	130	39	10	15
2012	3398	3201	132	39	11	15
2013	3311	3107	133	43	13	15

^a W pozostałych: krzewy, źródła, wodospady, wywierzyska, jary i inne. ^b Patrz „Uwagi metodyczne” do działu.

TABL. 8 (60). **POWIERZCHNIA PODREGIONÓW I POWIATÓW OBJĘTA RÓŻNYMI FORMAMI OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem obszary prawnie chronione w ha	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w % powierzchni ogółem	Parki narodowe ^a	Rezerваты przyrody ^a	Parki krajobrazowe	
					razem	w tym rezerваты przyrody i pozostałe formy ochrony przyrody
WOJEWÓDZTWO	357794,06	19,6	68,25	7418,78	98268,30	2357,35
Podregion Łódzki	46223,03	21,0	-	677,08	9036,70	79,31
<i>Powiaty:</i>						
Brzeziński	19585,10	54,6	-	100,24	4293,50	41,66
Łódzki Wschodni	5356,76	10,7	-	250,76	2810,00	-
Pabianicki	8934,30	18,2	-	17,57	-	-
Zgierski	12346,87	14,4	-	308,51	1933,20	37,65
Podregion m. Łódź	2752,98	9,4	-	79,65	1675,80	69,90
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Łódź	2752,98	9,4	-	79,65	1675,80	69,90
Podregion Piotrkowski	107196,94	18,0	68,25	2494,24	35435,90	1500,62
<i>Powiaty:</i>						
Bełchatowski	27090,29	28,0	-	41,09	143,90	-
Opoczyński	20910,88	20,1	-	339,14	7806,00	128,60
Piotrkowski	18464,73	12,9	-	452,26	10538,00	296,50
Radomszczański	28032,30	19,4	-	789,21	5710,00	594,80
Tomaszowski	11701,94	11,4	68,25 ^b	837,22	10277,00	445,40
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Piotrków Trybunalski	996,80	14,8	-	35,32	961,00	35,32
Podregion Sieradzki	132372,96	23,4	-	3254,73	38545,10	282,32
<i>Powiaty:</i>						
Łąski.....	25848,20	41,8	-	68,44	11070,00	8,54
Pajęczański	4651,07	5,8	-	180,05	3640,00	123,28
Poddębicki.....	21290,99	24,2	-	1029,29	-	-
Sieradzki	36705,53	24,6	-	1625,02	5980,00	5,90
Wieluński	18314,11	19,8	-	93,31	15462,00	92,50
Wieruszowski	22858,20	39,6	-	57,36	-	-
Zduńskowolski	2704,86	7,3	-	201,26	2393,10	52,10
Podregion						
Skierniewicki	69248,15	17,0	-	913,08	13574,80	425,20
<i>Powiaty:</i>						
Kutnowski	4718,68	5,3	-	95,68	-	-
Łęczycki	8450,00	10,9	-	-	-	-
Łowicki	20234,52	20,5	-	87,12	2054,20	68,30
Rawski	16877,80	26,1	-	309,53	-	-
Skierniewicki	18961,45	25,2	-	420,75	11516,30	356,90
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Skierniewice	5,70	0,2	-	-	430	-

a Bez otulin. b Zagroda żubrów pod zarządem Kampinoskiego Parku Narodowego.

TABL. 8 (60). **POWIERZCHNIA PODREGIONÓW I POWIATÓW OBJĘTA RÓŻNYMI FORMAMI OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU W 2013 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obszary chronionego krajobrazu		Użytki ekologiczne	Stanowiska dokumentacyjne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Liczba pomników przyrody
	razem	w tym rezerwy przyrody i pozostałe formy ochrony przyrody				
w hektarach						
WOJEWÓDZTWO	243884,80	3001,12	1643,05	33,67	11835,68	3311
Podregion Łódzki	34644,60	154,20	100,86	0,10	1997,20	525
<i>Powiaty:</i>						
Brzeziński	14671,30	58,58	-	-	620,30	61
Łódzki Wschodni	2294,10	8,30	10,20	-	-	144
Pabianicki	7515,00	1757,00	42,40	-	1376,90	63
Zgierski	10164,20	69,75	48,26	0,10	-	257
Podregion m. Łódź	-	-	109,44	-	957,99	285
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Łódź	-	-	109,44	-	957,99	285
Podregion Piotrkowski	69781,30	192,67	1083,04	22,80	4,70	1218
<i>Powiaty:</i>						
Bełchatowski	26652,00	-	253,30	-	-	95,00
Opoczyński	12908,00	40,86	27,20	-	-	67
Piotrkowski	7178,90	-	592,07	-	-	185
Radomszczański	22130,40	151,81	145,40	-	3,90	290
Tomaszowski	912,00	-	29,27	22,80	0,80	560
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Piotrków Trybunalski	-	-	35,80	-	-	11
Podregion Sieradzki	84848,00	2506,18	245,77	10,77	8257,09	810
<i>Powiaty:</i>						
Łaski.....	11030,00	-	5,00	-	3683,30	70
Pajęczański	-	-	2,30	-	95,00	82
Poddębicki.....	21148,00	1019,06	18,90	9,87	103,99	77
Sieradzki	29722,00	1429,96	88,57	-	725,80	296
Wieluński	-	-	84,10	0,90	2766,30	134
Wieruszowski	22854,00	57,16	-	-	4,00	48
Zduńskowolski	94,00	-	46,90	-	21,70	103
Podregion Skierniewicki	54610,90	148,07	103,94	-	618,70	473
<i>Powiaty:</i>						
Kutnowski	4623,00	-	-	-	-	39
Łęczycki	84,50	-	-	-	-	22
Łowicki	18112,10	-	3,00	-	46,40	39
Rawski	16660,00	100,57	8,84	-	-	118
Skierniewicki	6765,80	47,50	90,70	-	572,30	167
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Skierniewice	-	-	1,40	-	-	88

TABL. 9 (61). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESIŚCIÓĆ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych									Lesistość w %
	razem	lasów							grunty związane z gospo- darką leśną	
		razem	lasy publiczne					lasy prywatne		
			razem	własność Skarbu Państwa		własność gmin				
				razem	w tym		w tym			
w hektarach										
	razem	razem	razem	razem	w zarządzie Lasów Państwo- wych	w zasobie Własności Rolnej SP	razem	razem	razem	razem
WOJEWÓDZTWO	391339,09	383990,64	254743,04	251519,44	246318,04	490,00	3223,60	129247,60	7348,45	21,1
2011	393460,91	386126,23	254705,83	251441,93	246327,03	421,00	3263,90	131420,40	7334,68	21,2
2012	394816,25	387502,28	254724,93	251429,51	246420,33	386,45	3295,42	132777,35	7313,97	21,3
Podregion Łódzki	46948,06	45806,36	35939,87	35611,71	34177,81	41,00	328,16	9866,49	1141,70	20,8
<i>Powiaty:</i>										
Brzeziński	5070,07	4935,45	3711,45	3705,25	2312,45	14,00	6,20	1224	134,62	13,8
Łódzki Wschodni	12332,22	11999,54	10142,54	10081,74	10070,54	11,00	60,80	1857	332,68	24,0
Pabianicki	13279,19	12966,27	10399,1	10362,5	10338,6	10,00	36,60	2567,17	312,92	26,3
Zgierski	16266,58	15905,10	11686,78	11462,22	11456,22	6,00	224,56	4218,32	361,48	18,6
Podregion m. Łódź	2801,74	2756,82	1704,82	239,12	196,76	5,00	1465,70	1052	44,92	9,4
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Łódź	2801,74	2756,82	1704,82	239,12	196,76	5,00	1465,70	1052	44,92	9,4
Podregion Piotrkowski	174921,69	171651,73	117636,9	116769,93	115721,96	183,00	866,97	54014,83	3269,96	28,7
<i>Powiaty:</i>										
Bełchatowski	28171,93	27726,07	14192,07	13945,2	13766,79	53,00	246,87	13534	445,86	28,7
Opoczyński	32381,93	31937,10	19564,10	19474,8	19166,78	19,00	89,30	12373	444,83	30,7
Piotrkowski	35241,98	34607,15	23513,58	23401,89	23142,35	37,00	111,69	11093,57	634,83	24,2
Radomszczański	45011,15	44114,30	32226,30	31940,00	31869,00	71,00	286,30	11888	896,85	30,6
Tomaszowski	32693,09	31887,88	26804,88	26675,07	26444,07	3,00	129,81	5083	805,21	31,1

TABL. 9 (61). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych									Lesistość w %
	razem	lasów							grunty związane z gospo- darką leśną	
		razem	lasy publiczne					lasy prywatne		
			razem	własność Skarbu Państwa		własność gmin				
				razem	w tym		w zasobie Własności Rolnej SP			
w hektarach										
Podregion Piotrkowski (dok.)										
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Piotrków Trybunalski	1421,61	1379,23	1335,97	1332,97	1332,97	-	3,00	43,26	42,38	
Podregion Sieradzki	125865,02	123830,2	72003,11	71664,17	71172,45	84,59	338,94	51827,09	2034,82	
<i>Powiaty:</i>										
Łaski.....	13332,10	13151,86	7123,86	7111,36	7030,72	12,00	12,50	6028,00	180,24	
Pajęczański	21564,19	21318,74	9931,04	9856,80	9710,66	14,00	74,24	11387,70	245,45	
Poddębicki.....	14635,79	14363,65	8471,36	8423,26	8404,68	9,00	48,10	5892,29	272,14	
Sieradzki	29720,54	29175,63	17581,53	17512,93	17445,86	4,59	68,60	11594,10	544,91	
Wieluński	23005,16	22667,22	12906,22	12842,82	12818,02	9,00	63,40	9761,00	337,94	
Wieruszowski	15193,97	14914,98	10424,98	10394,18	10281,05	31,00	30,80	4490,00	278,99	
Zduńskowolski	8413,27	8238,12	5564,12	5522,82	5481,46	5,00	41,30	2674,00	175,15	
Podregion Skierniewicki	44279,74	43457,17	27440,23	27144,58	25151,35	72,86	295,65	16016,94	822,57	
<i>Powiaty:</i>										
Kutnowski	4443,24	4326,60	3752,60	3733,80	3712,77	21,03	18,80	574,00	116,64	
Łęczycki	4383,37	4313,92	2974,92	2974,92	2962,33	10,99	-	1339,00	69,45	
Łowicki	10179,71	10020,88	4997,08	4861,78	4450,94	25,84	135,30	5023,80	158,83	
Rawski	8267,11	8163,45	4085,43	4082,23	4039,66	2,00	3,20	4078,02	103,66	
Skierniewicki	16851,72	16477,83	11583,71	11474,36	9968,16	13,00	109,35	4894,12	373,89	
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Skierniewice	154,59	154,49	46,49	17,49	17,49	-	29,00	108,00	0,10	

TABL. 10 (62). **POWIERZCHNIA LASÓW OCHRONNYCH W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH**
Stan w dniu 1 I

LATA	Lasy ochronne										
	ogółem	glebochronne	wodochronne	uzdrowiskowe	uszkodzone przez przemysł	podmiejskie	obronne	ostoje zwierząt	na stałych powierzchniach badawczych	cenne pod względem przyrodniczym	nasienne
	w hektarach										
2011 ..	125420	4883	29032	116	41516	41689	2043	1251	2510	2186	194
2012 ..	129034	5252	30494	116	41538	42929	2032	1251	2899	2325	198
2013 ..	128842	5254	30304	116	41543	42280	2039	1243	2900	2955	208

Źródło: dane Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

TABL. 11 (63). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW NIELEŚNYCH PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ WYKONANYCH ZALESIEŃ W 2013 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zalesienia gruntów nieleśnych		Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia (stan w dniu 31 XII)	
		Lasy Państwowe	prywatne	ogółem	w tym Lasy Państwowe
	w hektarach				
WOJEWÓDZTWO ...	316,11	30,18	283,43	121,11	71,25
Podregion Łódzki	16,22	4,88	11,34	-	-
<i>Powiaty:</i>					
Brzeziński	1,87	1,87	-	-	-
Łódzki Wschodni	5,55	1,55	4,00	-	-
Pabianicki	3,97	0,88	3,09	-	-
Zgierski	4,83	0,58	4,25	-	-
Podregion m. Łódź	-	-	-	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Łódź	-	-	-	-	-
Podregion Piotrkowski	209,16	18,14	191,02	45,58	45,58
<i>Powiaty:</i>					
Bełchatowski	12,78	0,42	12,36	1,87	1,87
Opoczyński	46,37	5,37	41,00	5,76	5,76
Piotrkowski	71,16	-	71,16	16,31	16,31
Radomszczański	67,22	1,22	66,00	5,96	5,96
Tomaszowski	11,63	11,13	0,50	15,68	15,68
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Piotrków Trybunalski	-	-	-	-	-

TABL. 11 (63). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW NIELEŚNYCH PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ WYKONANYCH ZALESIEŃ W 2013 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zalesienia gruntów nieleśnych		Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia (stan w dniu 31 XII)	
		Lasy Państwowe	prywatne	ogółem	w tym Lasy Państwowe
Podregion Sieradzki	61,74	7,16	54,58	54,35	4,49
<i>Powiaty:</i>					
Łaski.....	10,41	3,88	6,53	49,86	-
Pajęczański	20,59	1,39	19,2	2,49	2,49
Poddębicki.....	3,71	1,49	2,22	-	-
Sieradzki	15,95	-	15,95	-	-
Wieluński	0,40	0,40	-	2,00	2,00
Wieruszowski	9,41	-	9,41	-	-
Zduńskowolski	1,27	-	1,27	-	-
Podregion Skierniewicki	28,99	-	26,49	21,18	21,18
<i>Powiaty:</i>					
Kutnowski	9,85	-	9,85	0,50	0,50
Łęczycki	4,30	-	4,30	-	-
Łowicki	9,28	-	6,78	6,71	6,71
Rawski	1,80	-	1,80	9,22	9,22
Skierniewicki	3,76	-	3,76	4,75	4,75
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Skierniewice	-	-	-	-	-

TABL. 12 (64). **ZADRZEWIENIA**

LATA	Szkółki zadrzewieniowe		Sadzenie					
	liczba	powierzchnia produkcyjna w ha	ogółem		w tym na gruntach			
					prywatnych		poprzemysłowych	
			drzewa	krzewy	drzewa	krzewy	drzewa	krzewy
w tysiącach sztuk								
2011	9	89	671,7	93,3	11,0	4,0	651,3	74,0
2012	9	89	700,0	301,8	13,4	3,5	677,6	290,3
2013	9	89	549,6	307,2	4,8	2,9	523,8	297,0

TABL. 13 (65). **ODNOWIENIA I ZALESIENIA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Lasy publiczne				Lasy prywatne
		razem	Skarbu Państwa		własność gmin	
			razem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych		
OGÓŁEM						
2011	2389,2	2054,3	2050,8	2017,8	3,5	334,9
2012	2600,5	2228,2	2227,4	2195,4	0,8	372,3
2013	2254,2	1902,5	1899,2	1878,2	3,3	351,7
w tym ZALESIENIA						
2011	316,3	46,8	46,8	46,8	-	269,5
2012	356,1	80,1	79,4	79,4	0,7	276,0
2013	316,1	32,7	30,2	30,2	2,5	283,4

TABL. 14 (66). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013			
			ogółem	lasy publiczne		lasy prywatne ^a
				razem	w tym własność Skarbu Państwa	
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	102,0	90,1	87,3	87,3	87,3	-
Odnowienia i zalesienia.....	2389	2600	2254	1902	1899	352
odnowienia.....	2073	2244	1938	1870	1869	68
szuczne	1842	2014	1775	1726	1725	49
zrębów ^b	1778	1975	1757	1715	1715	41
halizn i płazowin	64	39	18	10	10	8
naturalne	231	231	163	144	144	19
zalesienia ^c	316	356	316	33	30	283
Poprawki i uzupełnienia ^d	235	244	201	189	189	12

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach.

TABL. 14 (66). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013			
			ogółem	lasy publiczne		lasy prywatne ^a
				razem	w tym własność Skarbu Państwa	
Pielęgnowanie ^e	12016	11769	12243	11706	11645	537
w tym:						
upraw	9501	9381	10044	9508	9494	536
młodników	2391	2331	2131	2131	2131	-
wprowadzanie podszytów ^f	62	12	20	20	20	-
Melioracje	2244	2037	2008	2008	2008	-

^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

TABL. 15 (67). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a W ŁOWIECKIM ROKU GOSPODARCZYM^b**
Stan w dniu 10 III

LATA	Łosie	Daniele	Muflo-ny	Jelenie	Sarny	Dziki	Lisy	Zające	Bażan-ty	Kuro-patwy
	w sztukach			w tys. sztuk						
2011/2012	168	1033	-	5,1	47,4	7,7	9,8	84,5	59,0	49,5
2012/2013	193	1067	-	5,4	49,7	8,2	10,3	89,6	63,9	51,9
2013/2014	187	1182	-	5,1	49,6	8,7	10,0	91,4	64,0	50,3

^a Dane szacunkowe. Nie obejmują ośrodków hodowlanych zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

^b Liczone od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 16 (68). **ODSTRZAŁ WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH W ŁOWIECKIM ROKU GOSPODARCZYM^a**

LATA	Łosie	Daniele	Jelenie	Sarny	Dziki	Lisy	Zające	Bażanty	Kuro-patwy
	w sztukach								
2011/2012 ...	-	208	955	7155	4938	8323	1946	7365	182
2012/2013 ...	-	187	1182	7923	5422	9291	2920	10294	103
2013/2014 ...	-	272	1403	8936	7265	8727	1919	8906	20

^a Liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 17 (69). **STAN LICZEBNY^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT CHRONIONYCH**
Stan w dniu 31 XII

LATA	Żubry ^b				Kozice	Nie- dźwie- dzie	Bobry	Wilki	Głusz- ce	Cie- trze- wie	Rysie
	ogółem	stada wolne	z tego								
			w ośrodkach zamkniętych								
			ogro- dach zoolo- gicz- nych	ośro- dkach hodo- wli							
w sztukach											
2011	19	-	5	14	-	-	1800	-	-	-	3
2012	19	-	5	14	-	-	1800	-	-	-	3
2013	26	-	5	21	-	-	2600	-	-	-	-

a Dane szacunkowe. *b* Według „Księgi Rodowodowej Żubrów”, prowadzonej od 1947.

Ź r ó d ł o: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 18 (70) **POŻARY LASÓW**

LATA	Pożary					Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami			
	ogółem	w odset- kach	z liczby ogółem – według wybranych przyczyn			ogółem w ha	przeciętna jednego pożaru	w odset- kach	
			podpa- lenie	nieostrożność					
				nieletnich	dorośli				
2011	623	6,8	236	5	315	193,30	0,31	6,8	
2012	945	10,2	256	4	583	608,56	0,64	8,4	
2013	196	4,0	52	2	117	40,77	0,21	3,2	

Ź r ó d ł o: dane z Krajowego Systemu Informacji o Pożarach Lasów prowadzonego przez Instytut Badawczy Leśnictwa.

TABL. 19 (71). **RODZINNE OGRODY DZIAŁKOWE**

LATA	Ogrody		Działki	
	obiekty	powierzchnia w ha	liczba	powierzchnia w ha
2011	315	2074,2	46365	1596,0
2012	317	2074,2	46365	1594,7
2013	317	2074,2	46363	1594,7

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Działkowców.

TABL. 20 (72). **PARKI I OGRODY HISTORYCZNE**
Stan w dniu 31 XII

LATA	Ogółem				Obiekty według rodzajów					
	obiekty			powierzchnia wpisana do rejestru zabytków w ha	dworskie	pałacowe i zamkowe	miejskie, uzdrowiskowe i szpitalne	klasztorne i kościelne	ogrody przydomowe	inne ^b
	zewidencjonowane ^a	wpisane do rejestru zabytków	wpisane do rejestru ale bez określonej powierzchni							
2011	541	387	253	879	251	50	18	6	17	45
2012	541	391	255	882	251	50	18	5	18	49
2013	541	393	256	887	252	48	18	4	18	53

a Bez obiektów zachowanych szczątkowo w trakcie rozpoznania. *b* Łącznie ogrody szkolne, przyfabryczne, botaniczne, arboreta, parki leśne, zielen towarzysząca itp.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

TABL. 21 (73). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ W MIASTACH I NA WSIACH**
Stan w dniu 31 XII

LATA	Parki spacerowo-wypoczynkowe			Zieleńce			Zieleń uliczna	Tereny zieleni osiedlowej
	obiekty	powierzchnia ogółem	przeciętna powierzchnia 1 obiektu	obiekty	powierzchnia ogółem	przeciętna powierzchnia 1 obiektu		
		w hektarach			w hektarach			

OGÓŁEM

2011	165	1473,9	8,9	558	590,7	1,1	496,6	1826,9
2012	166	1475,9	8,9	468	421,2	0,9	874,6	1826,9
2013	164	1461,8	8,9	481	427,6	0,9	882,6	1823,5

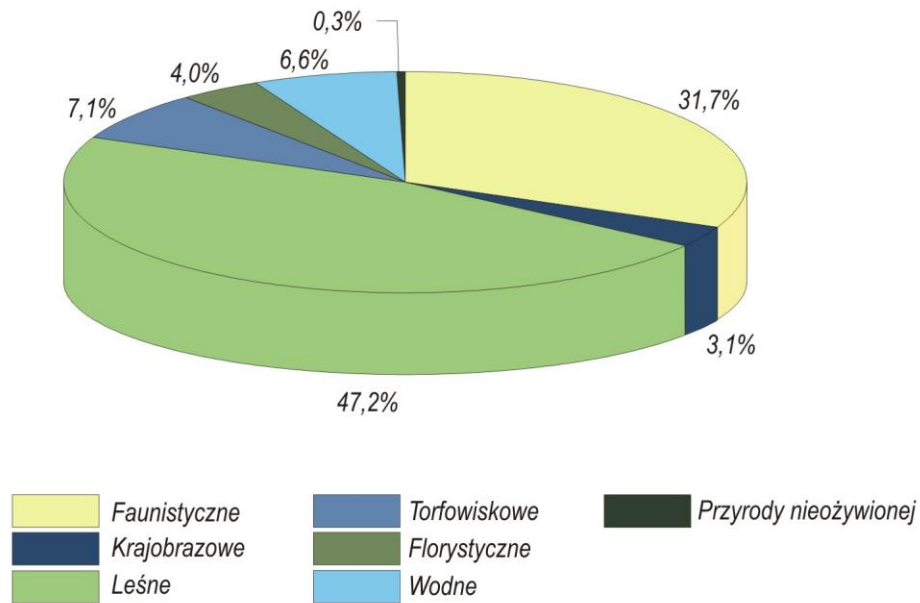
w tym MIASTA

2011	104	1137,2	10,9	428	489,4	1,1	492,0	1759,6
2012	105	1139,2	10,8	332	316,1	1,0	870,0	1759,6
2013	103	1125,1	10,9	340	321,2	0,9	868,0	1751,5

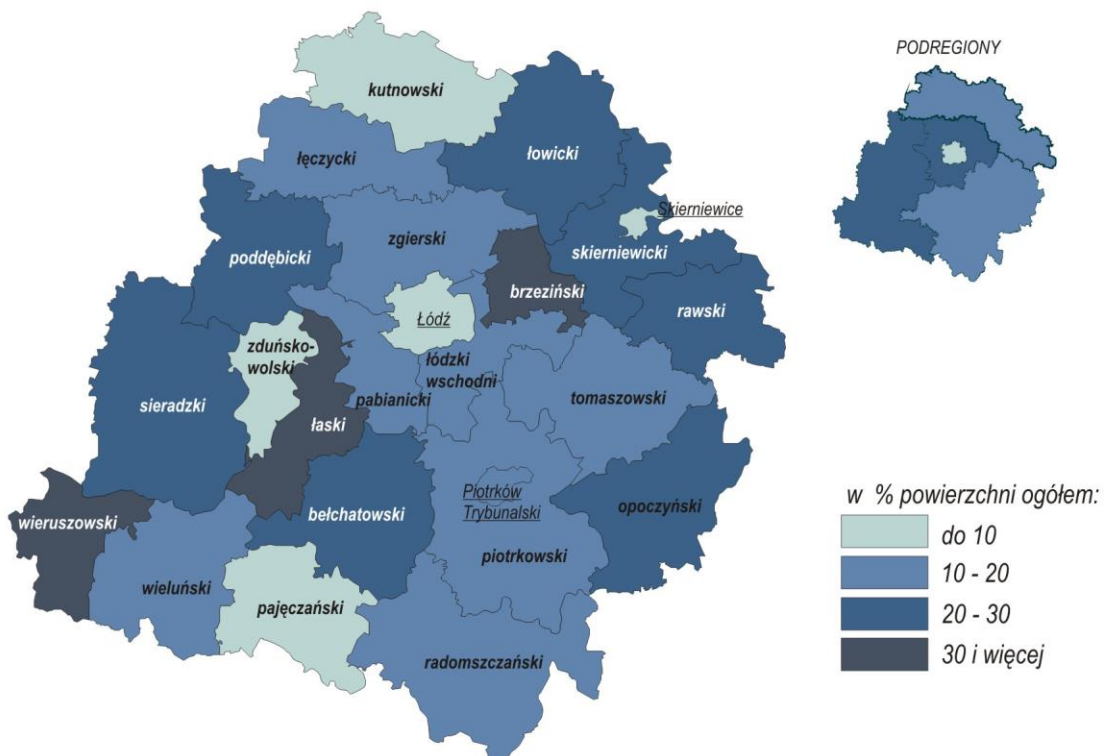
TABL. 22 (74). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I LASÓW GMINNYCH W MIASTACH I NA WSIACH**
Stan w dniu 31 XII

LATA	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej			Żywo-płoty w ty-sięcach metrów bieżą-cych	Nasadzenia		Ubytki		Lasy gminne (mienie komu-nalne) w ha	Cmentarze	
	w hek-tarach	w % po-wierz-chni ogólnej	na 1 miesz-kańca w m ²		drzew	krze-wów	drzew	krze-wów		obiekty	po-wierz-chnia w ha
					w tysiącach sztuk						
OGÓLEM											
2011 ...	3891,5	0,2	15,4	283,2	11,3	40,3	10,6	4,9	3223,6	635	1145,3
2012 ...	3724,0	0,2	14,8	279,6	10,6	32,2	11,7	3,8	3263,9	635	1147,3
2013 ...	3712,8	0,2	14,8	283,3	8,6	74,6	13,0	11,8	3295,4	635	1149,3
w tym MIASTA											
2011	3386,2	2,9	21,0	277,4	5,9	38,1	6,8	2,1	1958,9	.	.
2012	3214,9	2,8	20,0	274,0	6,4	27,0	8,4	3,6	1964,5	145	586,9
2013	3197,8	2,8	20,1	278,1	5,2	70,6	8,3	9,5	1974,9	145	588,3

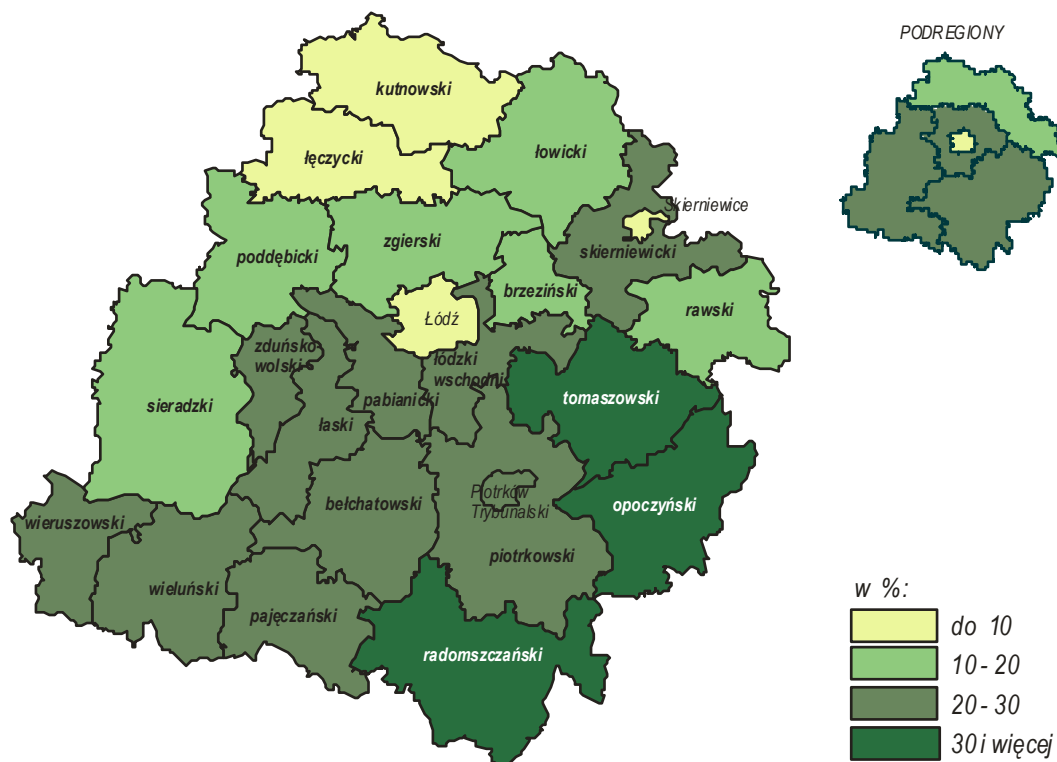
**STRUKTURA POWIERZCHNI REZERWATÓW PRZYRODY WEDŁUG RODZAJÓW
W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII**

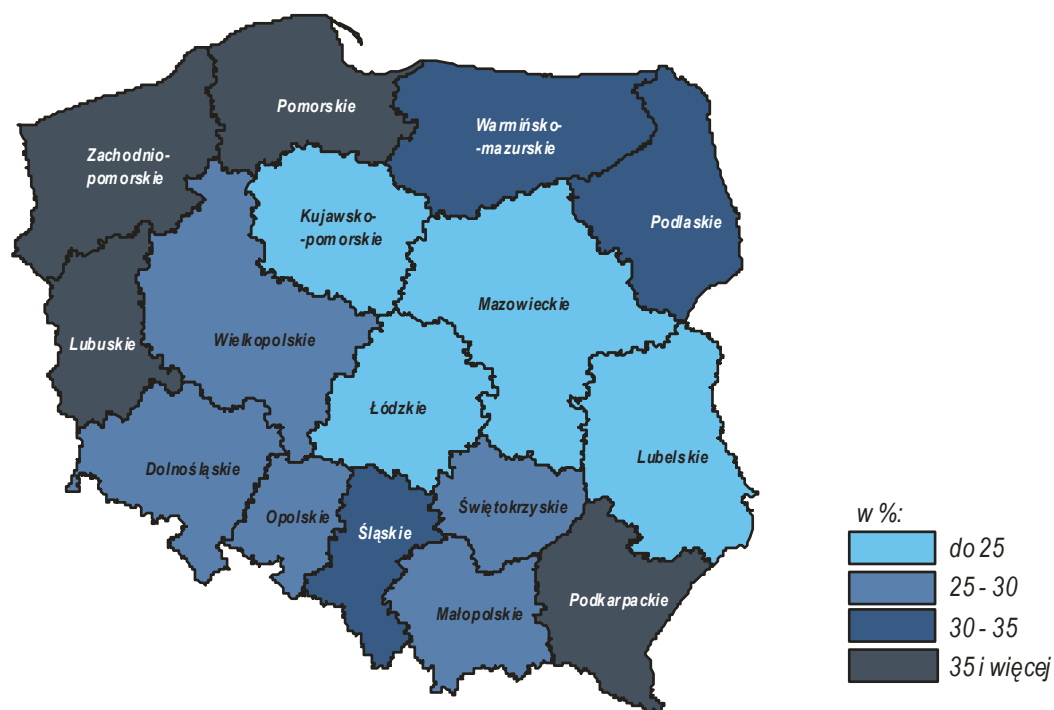
**POWIERZCHNIA OBJĘTA RÓŻNYMI FORMAMI OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU
W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII**

LESISTOŚĆ W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R. Stan w dniu 31 XII

LESISTOŚĆ WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R. Stan w dniu 31 XII

Dział V. ODPADY

Uwagi metodyczne

Przedstawione w dziale dane charakteryzują ilościową i jakościową skalę zagrożenia dla środowiska oraz uciążliwości spowodowane wytwarzaniem odpadów przemysłowych, komunalnych i innych, w tym odpadów niebezpiecznych, a także przedsięwzięcia podejmowane w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom. Uciążliwość dla środowiska przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem odpadami wód i gleb, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych oraz wyłączeniem z użytkowania terenów rolnych i leśnych zajmowanych pod składowanie odpadów.

Dane o odpadach opracowano w oparciu o ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013, poz. 21) zmieniającą ustawę z dnia 24 kwietnia 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzone w życie dnia 1 stycznia 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2001 r. (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206).

Dane dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów, z wyłączeniem odpadów komunalnych, lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Wspomniany powyżej katalog odpadów dzieli odpady na grupy, podgrupy i rodzaje ze względu na źródło ich powstawania. Prezentowane w dziale dane o odpadach innych, niż komunalne obejmują pierwsze 19 grup katalogu:

- GRUPA 1: Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin
- GRUPA 2: Odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności
- GRUPA 3: Odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury
- GRUPA 4: Odpady z przemysłu skórzanego, futrzarskiego i tekstylnego
- GRUPA 5: Odpady z przeróbki ropy naftowej, oczyszczania gazu ziemnego oraz pirolitycznej przeróbki węgla
- GRUPA 6: Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej
- GRUPA 7: Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej
- GRUPA 8: Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania powłok ochronnych (farb, lakierów, emalii ceramicznych), kitu, klejów, szczeliw i farb drukarskich
- GRUPA 9: Odpady z przemysłu fotograficznego i usług fotograficznych
- GRUPA 10: Odpady z procesów termicznych
- GRUPA 11: Odpady z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych

- GRUPA 12: Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych
- GRUPA 13: Oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw (z wyłączeniem olejów jadalnych oraz grup 05, 12 i 19)
- GRUPA 14: Odpady z rozpuszczalników organicznych, chłodziw i propelentów (z wyłączeniem grup 07 i 08)
- GRUPA 15: Odpady opakowaniowe; sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nieujęte w innych grupach
- GRUPA 16: Odpady nieujęte w innych grupach
- GRUPA 17: Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)
- GRUPA 18: Odpady medyczne i weterynaryjne
- GRUPA 19: Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych
- GRUPA 20: Odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie.

Dane o odpadach komunalnych (odpady o kodzie 15 01, jeżeli pochodzą z sektora komunalnego oraz grupa 20 katalogu) badane są i prezentowane w niniejszej publikacji oddzielnie.

Zawarte w dziale informacje o odpadach innych niż komunalne, prezentują ilości i rodzaje:

- odpadów wytworzonych w ciągu roku, z określeniem ilości odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, w tym składowanych na składowiskach (wysypiskach, hałdach, w stawach osadowych) własnych i innych, unieszkodliwionych termicznie, kompostowanych oraz magazynowanych czasowo,
- odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na terenach zakładów, tj. zalegających na składowiskach (hałdach, w stawach osadowych).

Ponadto w dziale zamieszczone są informacje o powierzchni składowisk (hałd, stawów osadowych) niezrekultywowanych i zrekultywowanych w ciągu roku.

Wszystkie poniższe definicje zgodne są z zapisami w Ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21).

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Przez **wytwórcę odpadów** rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów (pierwotny wytwórca odpadów) oraz każdego, kto przeprowadza wstępną obróbkę, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów. Wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub

w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce. Wszystkie procesy odzysku odpadów wyszczególnione są w Załączniku Nr 1 do ustawy o odpadach. **Recycling** to taki odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach. Obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.

Unieszkodliwianie odpadów jest to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii. Do **procesów unieszkodliwiania** odpadów, wymienionych w Załączniku Nr 2 do ustawy o odpadach, zalicza się m.in.: składowanie na składowiskach, przetwarzanie w glebie i ziemi, retencję powierzchniową (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach), termiczne przekształcanie odpadów. Przez **termiczne przekształcanie odpadów** rozumie się procesy spalania odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy, w tym: pirolizę, zgazowanie, proces plazmowy. Termiczne przekształcanie odpadów prowadzi się w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów na zasadach określonych w przepisach szczegółowych.

Składowisko odpadów jest to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wyróżnia się trzy typy składowisk odpadów: składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów obojętnych oraz składowisko odpadów innych, niż niebezpieczne i obojętne. Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska i obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub innych.

Magazynowanie odpadów jest to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów. Odpady przeznaczone do odzysku lub unieszkodliwiania, z wyjątkiem składowania, mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat. Odpady przeznaczone do składowania mogą być magazynowane jedynie w celu zebrania odpowiedniej ich ilości do transportu na składowisko odpadów, nie dłużej jednak niż przez okres 1 roku. Magazynowanie może odbywać się na terenie, do którego posiadacz odpadów ma tytuł prawny.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez, m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów

niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Dane o odpadach komunalnych dotyczą ilości zebranych stałych odpadów komunalnych, które przedstawiono w wagowych jednostkach miary (tony). Przy ustalaniu ilości odpadów uwzględniono pojemność taboru służącego do wywozu odpadów oraz ilość kursów. Pojemność taboru do wywozu odpadów stałych i nieczystości ciekłych jest określona przez producenta lub ustalona przez przedsiębiorstwo (zakład) oczyszczania. Przedstawiono także dane dotyczące: rodzajów wyselekcjonowanych stałych odpadów komunalnych, odpadów zebranych z gospodarstw domowych oraz zdeponowanych na składowiskach, liczby i powierzchni zorganizowanych składowisk czynnych (tj. takich, na które w roku sprawozdawczym były wywożone odpady) oraz zamkniętych, a także informacje o składowiskach z instalacją odgazowywania.

Składowisko z instalacją odgazowywania to takie, na którym zainstalowano urządzenia do ujmowania gazu wysypiskowego w celu jego unieszkodliwienia przez spalanie lub przetworzenie na energię (cieplną, elektryczną).

Informacje o ilości **odpadów komunalnych wytworzonych** obejmują odpady zebrane i niezbrane. Dane na ten temat opracowano na podstawie sprawozdawczości, rejestru oraz bilansu zasobów mieszkaniowych i ludności. Jako podstawę do wyliczeń przyjęto ilość odpadów komunalnych zebranych oraz liczbę budynków mieszkalnych objętych zbiórką tych odpadów.

TABL. 1 (75). ODPADY^a NAGROMADZONE I WYTWORZONE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Odpady dotychczas składowane – nagromadzone ^b w tys. ton (stan w końcu roku)	64421,5	71017,1	78342,4
w tys. ton na 1 km ²	3,5	3,9	4,3
Odpady wytworzone w ciągu roku w tys. ton	7916,3	8107,9	9107,5
poddane odzyskowi	1316,6	1324,1	1674,4
unieszkodliwione	6449,1	6682,3	7369,9
termicznie	63,3	61,5	42,7
kompostowane	0,1	-	-
składowane ^c	6370,0	6603,2	7327,1
w inny sposób	15,7	17,6	0,1
magazynowane czasowo	150,6	101,5	63,2
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych w latach poprzednich w tys. ton	-	-	-
Powierzchnia składowania odpadów przemysłowych niezrekultywowana: składowisk, hałd i wysypisk, stawów osadowych w ha (stan w końcu roku) .	704,4	699,4	699,4
Powierzchnia składowisk, hałd i wysypisk zreultywowana w ciągu roku w ha	0,6	-	-
Liczba zakładów wytwarzających odpady	112	111	105
Liczba zakładów posiadających nagromadzony dany rodzaj odpadu	6	6	6

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. *b* Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. *c* Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 2 (76). ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku								Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych	Powierzchnia niezrehabilitowana składowania odpadów	
	ogółem		poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazynowane czasowo			
	w tys. ton	na 1 km ² w tonach		razem	termicznie	składowane na składowiskach własnych i innych	w inny sposób				
			w tysiącach ton								na 1 km ² w tys. ton
WOJEWÓDZTWO	9107,5	499,9	1674,4	7369,9	42,7	7327,1	0,1	63,2	78342,4	4,3	699,4
Podregion Łódzki	155,8	70,6	148,0	7,0	-	7,0	-	0,7	466,8	0,2	17,0
<i>Powiaty:</i>											
Brzeziński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Łódzki Wschodni ...	91,5	183,0	91,0	-	-	-	-	0,4	-	-	-
Pabianicki	17,5	35,6	17,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Zgierski	46,8	54,7	39,5	7,0	-	7,0	-	0,3	466,8	0,5	17,0
Podregion m. Łódź	604,9	2064,5	544,1	54,2	42,7	11,5	-	6,6	797,6	2,7	19,9
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>											
Łódź	604,9	2064,5	544,1	54,2	42,7	11,5	-	6,6	797,6	2,7	19,9
Podregion Piotrkowski	7986,9	1337,4	638,1	7307,2	-	7307,2	-	41,6	77078,0	12,9	662,5
<i>Powiaty:</i>											
Bełchatowski	7649,6	7902,5	358,2	7291,4	-	7291,4	-	-	75429,6	77,9	623,6
Opoczyński	66,4	63,8	64,4	-	-	-	-	2,0	-	-	-
Piotrkowski	50,5	35,3	50,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Radomszczański	35,8	24,8	35,4	0,4	-	0,4	-	-	-	-	-
Tomaszowski	141,9	138,4	88,9	15,1	-	15,1	-	37,9	1288,2	1,3	29,8
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>											
Piotrków Trybunalski	42,7	637,3	40,7	0,3	-	0,3	-	1,7	360,2	5,4	9,1

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

TABL. 2 (76). ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku								Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych	Powierzchnia niezrekultywowana składowania odpadów
	ogółem		poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazynowane czasowo		
	w tys. ton	na 1 km ² w tonach		razem	termicznie	składowane na składowiskach własnych i innych	w inny sposób			
			w tysiącach ton							
Podregion Sieradzki	126,3	22,3	122,3	0,8	-	0,8	-	3,2	-	-
<i>Powiaty:</i>										
Łaski.....	4,4	7,1	3,4	-	-	-	-	1,0	-	-
Pajęczański	1,2	1,5	1,2	-	-	-	-	-	-	-
Poddębicki.....	15,1	17,1	15,1	-	-	-	-	-	-	-
Sieradzki	26,6	17,8	25,5	0,6	-	0,6	-	0,5	-	-
Wieluński	17,5	18,9	17,5	-	-	-	-	-	-	-
Wieruszowski	49,5	85,8	48,6	-	-	-	-	0,9	-	-
Zduńskowolski	12,0	32,5	11,0	0,2	-	0,2	-	0,8	-	-
Podregion Skierniewicki	233,6	57,2	221,8	0,7	-	0,6	0,1	11,1	-	-
<i>Powiaty:</i>										
Kutnowski	155,7	175,5	152,0	-	-	-	-	3,7	-	-
Łęczycki	1,4	1,8	1,4	-	-	-	-	-	-	-
Łowicki	23,4	23,7	22,3	0,6	-	0,6	-	0,5	-	-
Rawski	22,3	34,5	21,0	-	-	-	-	1,3	-	-
Skierniewicki	16,2	21,5	10,5	0,1	-	-	0,1	5,6	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Skierniewice	14,6	417,1	14,6	-	-	-	-	-	-	-

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

TABL. 3 (77). **ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE WEDŁUG GRUP ODPADÓW W 2013 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazy- nowane czasowo	
			razem	termicznie	składowane na składowiskach własnych i innych	w inny sposób		
w tysiącach ton								
OGÓLEM	9107,5	1674,4	7369,9	42,7	7327,1	0,1	63,2	78342,4
Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin	192,5	154,6	-	-	-	-	37,9	-
Odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybówłóstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności	210,8	209,0	0,6	-	0,6	-	1,2	-
Odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury	94,4	93,7	-	-	-	-	0,7	0,2
Odpady z przemysłu skórzanego, futrzarskiego i tekstylnego.....	1,0	1,0	-	-	-	-	-	-
Odpady z przeróbki ropy naftowej, oczyszczania gazu ziemnego oraz pirolitycznej przeróbki węgla	0,1	0,1	-	-	-	-	-	-
Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej	0,3	0,3	-	-	-	-	-	-

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

TABL. 3 (77). ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE WEDŁUG GRUP ODPADÓW W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazy- nowane czasowo	
			razem	termicznie	składowane na składowiskach własnych i innych	w inny sposób		
w tysiącach ton								
Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej	7,2	7,2	-	-	-	-	-	0,2
Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania powłok ochronnych (farb, lakierów, emalii ceramicznych), kitu, klejów, szczeliw i farb drukarskich	1,8	1,8	-	-	-	-	-	-
Odpady z procesów termicznych	7956,8	665,0	7282,8	-	7282,8	-	9,0	76192,5
Odpady chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych.....	3,3	3,3	-	-	-	-	-	-
Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych	27,6	27,5	0,1	-	0,1	-	-	2,7
Oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw (z wyłączeniem olejów jadalnych oraz grup 05, 12 i 19)	0,4	0,4	-	-	-	-	-	-

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

TABL. 3 (77). **ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE WEDŁUG GRUP ODPADÓW W 2013 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazy- nowane czasowo	
			razem	termicznie	składowane na składowiskach własnych i innych	w inny sposób		
w tysiącach ton								
Odpady opakowaniowe; sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nieujęte w innych grupach	32,1	32,1	-	-	-	-	-	-
Odpady nieujęte w innych grupach	2,9	2,6	0,3	-	0,2	0,1	-	11,5
Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)	340,1	333,3	6,7	-	6,7	-	0,1	204,3
Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych	236,2	142,5	79,4	42,7	36,7	-	14,3	1931,0

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

TABL. 4 (78). **ODPADY^a WYTWORZONE WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady		Tereny składowania odpadów	
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazy- nowane czasowo	dotych- czas składowa- ne (nagro- madzone) na skła- dowi- skach własnych	poddane odzysko- wi z na- groma- dzonych do 1.01.2013	niezrekul- tywowane	zrekulty- wowane w ciągu roku
			razem	termicznie	składo- wane na składo- wiskach własnych i innych	w inny sposób					
w tysiącach ton										w hektarach	
OGÓŁEM	9107,5	1674,4	7369,9	42,7	7327,1	0,1	63,2	78342,4	-	6994,4	-
Górnictwo i wydoby- wanie	203,7	165,8	-	-	-	-	37,9	-	-	-	-
Produkcja artykułów spożywczych	181,8	179,5	0,6	-	0,6	-	1,7	-	-	-	-
Produkcja napojów	27,7	27,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkcja wyrobów tekstylnych	2,0	2,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	59,5	58,6	-	-	-	-	0,9	-	-	-	-

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

TABL. 4 (78). ODPADY^a WYTWORZONE WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady		Tereny składowania odpadów	
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione			magazy- nowane czasowo	dotych- czas składowa- ne (nagro- madzone) na skła- dowi- skach własnych	poddane odzysko- wi z na- groma- dzonych do 1.01.2013	niezreku- tywowane	zrekulty- wowane w ciągu roku
			razem	termicznie	składo- wane na składo- wiskach własnych i innych					
	w tysiącach ton								w hektarach	
Produkcja papieru i wy- robów z papieru	31,5	31,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkcja wyrobów z gumy i z tworzyw sztucznych	8,3	8,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ ...	4,4	4,4	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych	81,0	79,0	-	-	-	2,0	-	-	-	-
Produkcja metali	18,7	18,4	0,3	-	0,3	-	360,2	-	9,1	-
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	23,5	23,1	-	-	-	-	0,4	-	-	-

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

TABL. 4 (78). ODPADY^a WYTWORZONE WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady		Tereny składowania odpadów	
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazy- nowane czasowo	dotych- czas składowa- ne (nagro- madzone) na skła- dowi- skach własnych	poddane odzysko- wi z na- groma- dzonych do 1.01.2013	niezreku- tywowane	zrekułty- wowane w ciągu roku
			razem	termicznie	składo- wane na składo- wiskach własnych i innych	w inny sposób					
	w tysiącach ton									w hektarach	
Produkcja urządzeń elektrycznych	23,4	23,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3,4	3,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkcja mebli	9,3	9,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	7850,3	552,9	7291,4	-	7291,4	-	6,0	75773,3	-	636,0	-
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	51,7	34,2	15,7	-	15,7	-	1,8	1288,2	-	29,8	-
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	152,8	78,4	61,9	42,7	19,1	0,1	12,5	920,8	-	24,5	-
Budownictwo	331,8	331,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe sekcje	26,8	26,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

TABL. 5 (79). ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE^a W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady ogółem (bez wyselekcjonowanych)	Zebrane z:			Liczba budynków objętych zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych w sztukach
		handlu, małego biznesu, biur i instytucji	usług komunalnych	gospodarstw domowych	
	w tonach				
WOJEWÓDZTWO	501250,21	120218,51	16356,93	364674,77	535182
w tym z przedsiębiorstw:					
komunalnych.....	126975,04	52120,87	7856,56	66997,61	121451
prywatnych.....	288649,12	48365,75	7125,73	233157,64	304399
Miasta.....	399927,88	100669,61	13693,17	285565,10	212239
Wieś	101322,33	19548,90	2663,76	79109,67	322943
Podregion Łódzki	86652,65	19765,23	2366,06	64521,36	102605
<i>Powiaty:</i>					
Brzeziński	6165,47	1127,45	40,23	4997,79	7780
Łódzki Wschodni	14748,62	3265,41	183,58	11299,63	26465
Pabianicki	28001,40	5839,99	356,98	21804,43	23913
Zgierski	37737,16	9532,38	1785,27	26419,51	44447
Podregion m. Łódź	187119,19	56791,47	6308,68	124019,04	53726
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Łódź	187119,19	56791,47	6308,68	124019,04	53726
Podregion Piotrkowski	90593,21	17561,94	2478,16	70553,11	155338
<i>Powiaty:</i>					
Bełchatowski	22503,37	5928,46	890,15	15684,76	22630
Opoczyński	4464,77	967,11	141,52	3356,14	20444
Piotrkowski	8682,13	1500,89	378,10	6803,14	41029
Radomszczański.....	21944,64	4482,23	502,53	16959,88	34194
Tomaszowski	19715,01	2447,70	277,96	16989,35	26076
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Piotrków Trybunalski	13283,29	2235,55	287,90	10759,84	10965
Podregion Sieradzki	68938,01	13695,94	2396,61	52845,46	138377
<i>Powiaty:</i>					
Łaski.....	8242,97	1821,68	302,83	6118,46	14611
Pajęczański	7807,42	1418,14	119,00	6270,28	17579
Poddębicki.....	3577,05	449,23	176,96	2950,86	18058
Sieradzki	19461,90	4540,51	752,71	14168,68	32024
Wieluński	9702,85	2071,57	231,56	7399,72	26937
Wieruszowski	5471,98	1164,04	168,49	4139,45	11500
Zduńskowolski	14673,84	2230,77	645,06	11798,01	17668

^a Dane szacunkowe.

TABL. 5 (79). ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE^a W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady ogółem (bez wyselekcjonowanych)	Zebrane z:			Liczba budynków objętych zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych w sztukach
		handlu, małego biznesu, biur i instytucji	usług komunalnych	gospodarstw domowych	
	w tonach				
Podregion Skierniewicki	67947,15	12403,93	2807,42	52735,80	85136
<i>Powiaty:</i>					
Kutnowski	21475,15	4055,29	243,23	17176,63	19352
Lęczycki	6435,60	791,47	207,97	5436,16	15701
Łowicki	13293,41	2681,43	1190,82	9421,16	19453
Rawski	8106,49	890,96	328,87	6886,66	11833
Skierniewicki	3542,92	589,87	145,61	2807,44	12536
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>					
Skierniewice	15093,58	3394,91	690,92	11007,75	6261

^a Dane szacunkowe.

TABL. 6 (80). NIECZYSTOŚCI CIEKŁE W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Nieczystości ciekłe odebrane z:		
		gospodarstw domowych	budynków użyteczności publicznej	zakładów prowadzących działalność gospodarczą
	w dam ³			
WOJEWÓDZTWO	1477,88	939,99	158,01	376,88
Miasta.....	710,36	476,00	68,70	165,66
Wieś	764,52	463,99	89,31	211,22
Podregion Łódzki	607,24	396,19	41,65	169,40
<i>Powiaty:</i>				
Brzeziński	42,80	28,37	4,73	9,70
Łódzki Wschodni	199,94	143,98	8,47	47,49
Pabianicki	115,82	82,41	4,32	29,09
Zgierski	248,68	141,43	24,13	83,12

TABL. 6 (80). NIECZYSTOŚCI CIEKŁE W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Nieczystości ciekłe odebrane z:		
		gospodarstw domowych	budynków użyteczności publicznej	zakładów prowadzących działalność gospodarczą
Podregion m. Łódź	220,29	162,16	38,85	19,28
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>				
Łódź	220,29	162,16	38,85	19,28
Podregion Piotrkowski	307,04	176,13	35,06	95,85
<i>Powiaty:</i>				
Bełchatowski	31,70	16,28	4,30	11,12
Opoczyński	12,87	7,98	1,39	3,50
Piotrkowski	82,89	53,84	10,48	18,57
Radomszczański.....	48,62	34,34	4,77	9,51
Tomaszowski	115,87	52,45	13,92	49,44
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>				
Piotrków Trybunalski	15,15	11,24	0,20	3,71
Podregion Sieradzki	218,98	129,04	23,25	66,69
<i>Powiaty:</i>				
Łaski.....	32,64	20,40	2,86	9,38
Pajęczański	28,75	19,15	3,18	6,42
Poddębicki.....	39,59	21,16	2,81	15,62
Sieradzki	47,80	32,00	5,51	10,29
Wieluński	34,83	11,13	7,90	15,80
Wieruszowski	16,47	10,01	0,88	5,58
Zduńskowolski	18,90	15,19	0,11	3,60
Podregion Skierniewicki	121,33	76,47	19,20	25,66
<i>Powiaty:</i>				
Kutnowski	47,44	32,09	8,19	7,16
Łęczycki	11,02	5,57	2,63	2,82
Łowicki	22,12	9,52	2,45	10,15
Rawski	11,54	7,30	2,38	1,86
Skierniewicki	22,83	17,17	3,34	2,32
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>				
Skierniewice	6,38	4,82	0,21	1,35

TABL. 7 (81). SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

LATA	Składowiska						
	czynne				o zakończonej eksploatacji		
	ogółem	powierzchnia w ha			ogółem	powierzchnia w ha	
		razem	w tym części składowisk/kwater zamkniętych w ciągu roku			razem	w tym zrekultywowana w ciągu roku
	stan w dniu 31 XII		razem	w tym zrekultywowana	stan w dniu 31 XII		
2011	27	136,3	34,1	22,6	5	13,8	0,2
2012	24	112,6	3,3	-	3	2,9	0,2
2013	23	113,6	6,5	4,0	2	2,6	-

TABL. 8 (82). SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Składowiska						
	czynne				o zakończonej eksploatacji		
	ogółem	powierzchnia w ha			ogółem	powierzchnia w ha	
		razem	w tym części składowisk/kwater zamkniętych w ciągu roku			razem	w tym zrekultywowana w ciągu roku
	stan w dniu 31 XII		razem	w tym zrekultywowana	stan w dniu 31 XII		
WOJEWÓDZTWO ..	23	113,6	6,5	4,0	2	2,6	-
w tym z przedsiębiorstw:							
komunalnych	16	59,2	4,0	4,0	2	2,6	-
prywatnych	5	47,1	2,1	-	-	-	-
Miasta	1	3,1	-	-	-	-	-
Wieś	22	110,5	6,5	4,0	2	2,6	-
Podregion Łódzki	3	7,5	-	-	-	-	-
<i>Powiaty:</i>							
Brzeziński	1	3,1	-	-	-	-	-
Łódzki Wschodni	1	1,4	-	-	-	-	-
Pabianicki	-	-	-	-	-	-	-
Zgierski	1	3,0	-	-	-	-	-

TABL. 8 (82). SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Składowiska						
	czynne				o zakończonej eksploatacji		
	ogółem	powierzchnia w ha			ogółem	powierzchnia w ha	
		razem	w tym części składowisk/kwater zamkniętych w ciągu roku			razem	w tym zrehabilitowana w ciągu roku
	stan w dniu 31 XII		razem	w tym zrehabilitowana	stan w dniu 31 XII		
Podregion m. Łódź ..	-	-	-	-	-	-	
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>							
Łódź	-	-	-	-	-	-	
Podregion Piotrkowski	7	38,9	6,1	4,0	-	-	
<i>Powiaty:</i>							
Belchatowski	1	4,0	-	-	-	-	
Opoczyński	2	9,9	4,0	4,0	-	-	
Piotrkowski	1	7,5	-	-	-	-	
Radomszczański	2	11,4	-	-	-	-	
Tomaszowski	1	6,1	2,1	-	-	-	
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>							
Piotrków Trybunalski	-	-	-	-	-	-	
Podregion Sieradzki	6	26,4	0,4	-	2	2,6	
<i>Powiaty:</i>							
Łaski.....	-	-	-	-	-	-	
Pajęczański	1	3,7	0,4	-	-	-	
Poddębicki.....	-	-	-	-	-	-	
Sieradzki	-	-	-	-	-	-	
Wieluński	2	7,3	-	-	1	1,4	
Wieruszowski	2	5,4	-	-	1	1,2	
Zduńskowolski	1	10,0	-	-	-	-	
Podregion Skierniewicki	7	40,8	-	-	-	-	
<i>Powiaty:</i>							
Kutnowski	3	17,5	-	-	-	-	
Łęczycki	2	3,2	-	-	-	-	
Łowicki	1	19,1	-	-	-	-	
Rawski	1	1,0	-	-	-	-	
Skierniewicki	-	-	-	-	-	-	
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>							
Skierniewice	-	-	-	-	-	-	

TABL. 9 (83). **ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE**

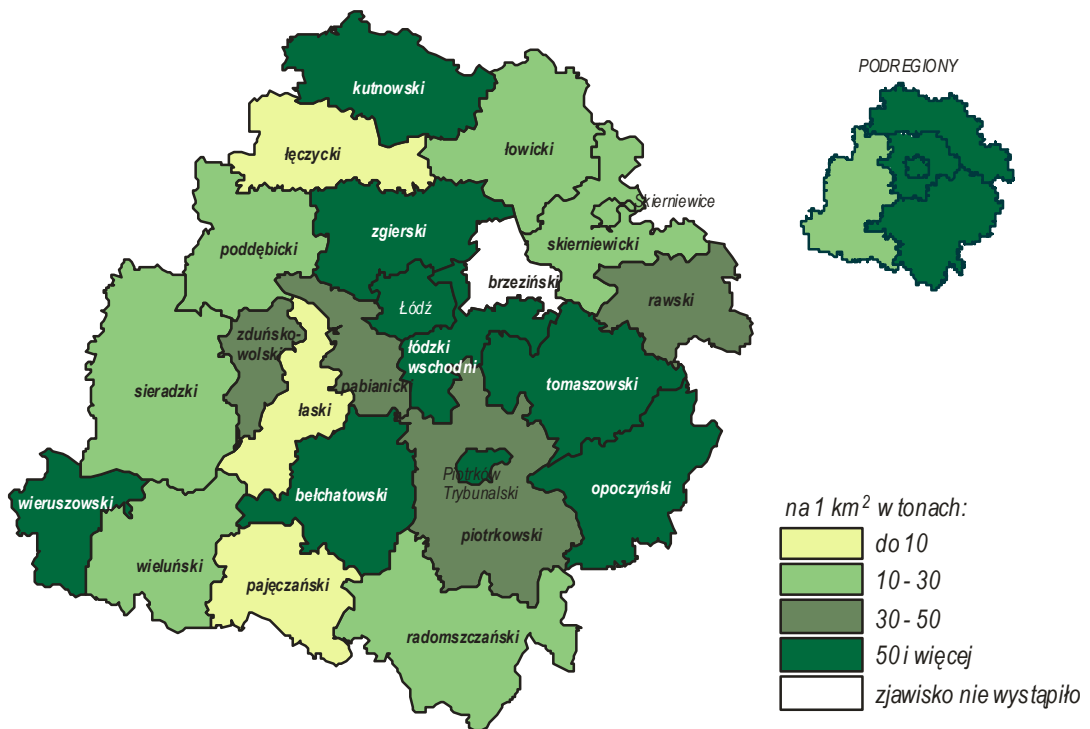
LATA	Ogółem		Zmie- szane	Wyselekcjonowane									
	w tys. ton	na 1 miesz- kańca w kg		razem	w tym								
					papier i tektura	szkło	tworzywa sztuczne	metale	tekstylnia	niebez- pieczne	wielko- gabary- towe	biode- grado- walne	
													w tysiącach ton
2011	633	250,0	570	63	8	15	5	1	2	0	7	24	
2012	621	245,7	550	71	11	18	8	1	2	0	5	25	
2013	576	228,7	501	75	12	22	13	1	2	0	8	14	

TABL. 10 (84). **ODGAZOWYWANIE SKŁADOWISK ODPADÓW**

LATA	Liczba składowisk z instalacjami odgazowywania								
	ogółem	uchodzącym do atmosfery	w tym z gazem					nieuszkodliwionym przez spalanie	
			bez odzysku energii		z odzyskiem energii			ilość wyprodukowanej energii	
			w palnikach indywidualnych	w pochodni zbiorczej	cieplnej	elektrycznej	energii		
							energii cieplnej w GJ ^a	elektrycznej w MWh ^a	
2011	20	15	1	-	-	4	-	23698,0	
2012	20	15	1	-	-	4	-	25377,7	
2013	11	9	-	2	-	1	-	3937,3	

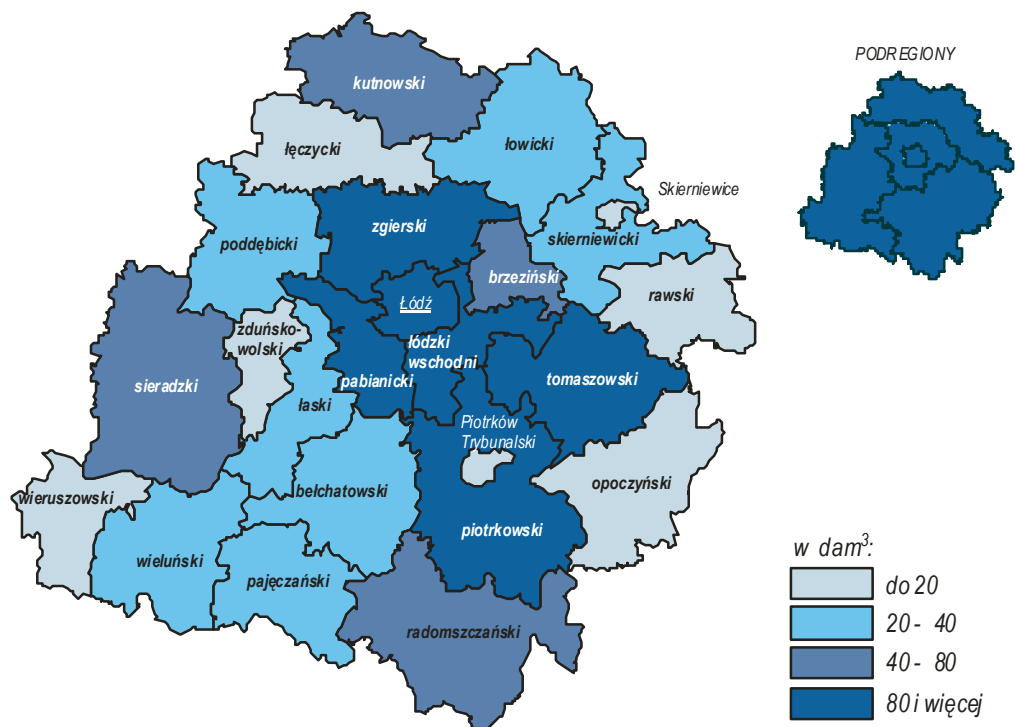
^a Dane szacunkowe.

ODPADY^a WYTWORZONE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

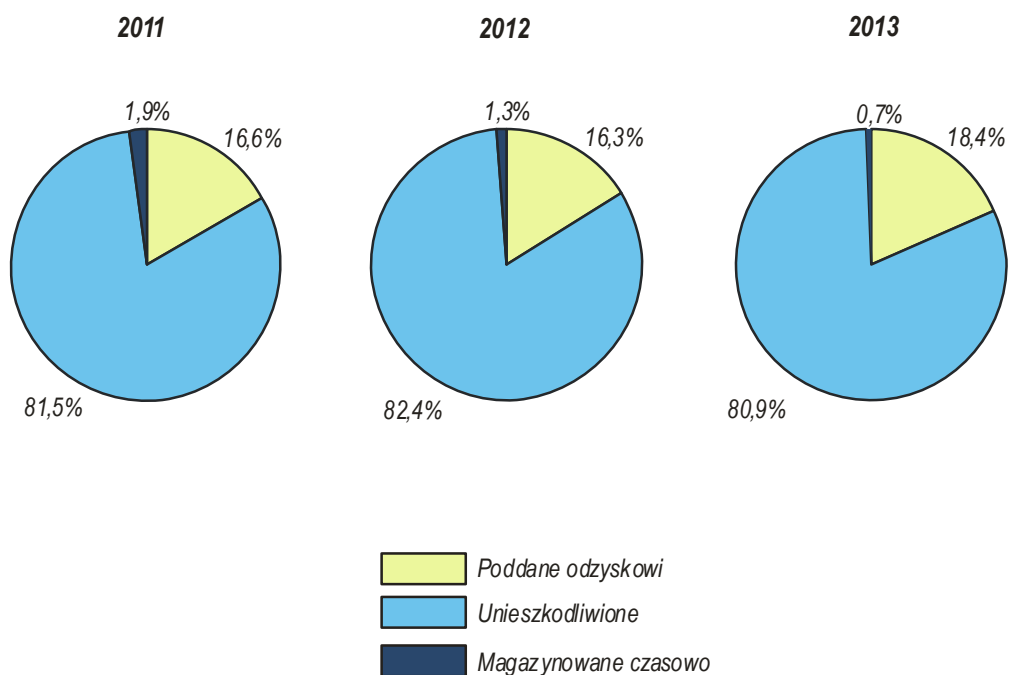

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

NIECZYSTOŚCI CIĘKŁE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

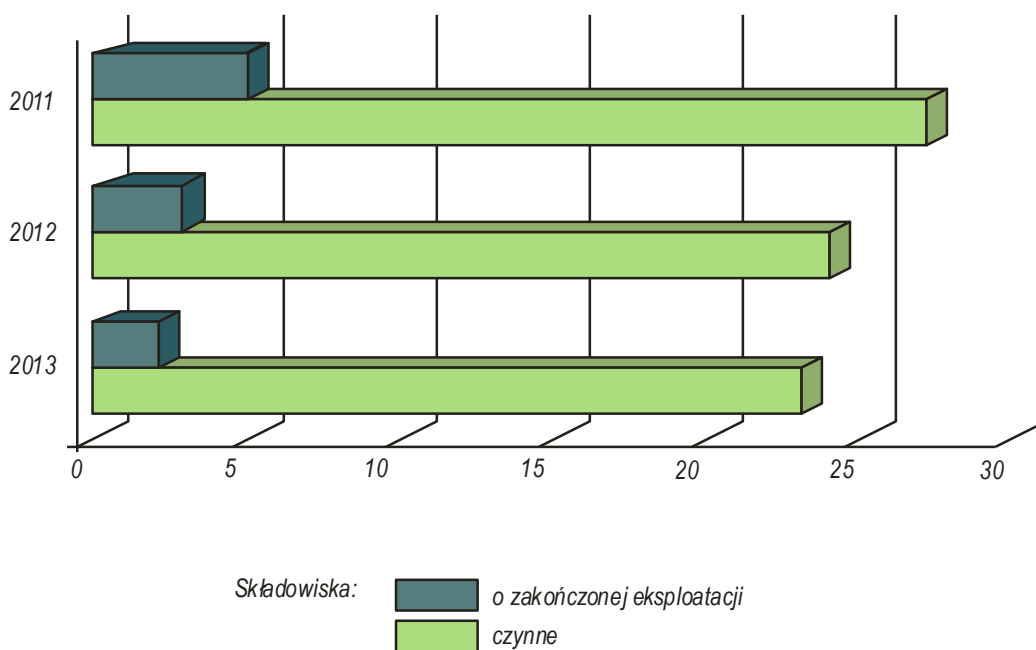

ODPADY^a WYTWORZONE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Dział VI. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

W dziale wyodrębniono informacje o zakresie i formach funkcjonowania oraz skuteczności ekonomicznych narzędzi i środków w przedsięwzięciach na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Dane o **nakładach na środki trwale służących ochronie środowiska i ich efektach rzeczowych** od 1999 r. prezentuje się zgodnie z **Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska** wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. z 1999, Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznej Dotyczącej Ochrony Środowiska (SERIEE), wdrażanego przez Unię Europejską (EUROSTAT). Dane te są porównywalne z danymi prezentowanymi od 1996 r. Wyróżniono 9 dziedzin ochrony środowiska:

- Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu,
- Gospodarka ściekowa i ochrona wód,
- Gospodarka odpadami,
- Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb oraz ochrona wód podziemnych i powierzchniowych,
- Zmniejszanie hałasu i wibracji,
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Ochrona przed promieniowaniem jonizującym,
- Działalność badawczo-rozwojowa,
- Pozostała działalność związana z ochroną środowiska.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Prezentowany podział nakładów inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „SNA 2008”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- nabycie gruntów (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu),
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym m.in.: na roboty budowlano–montażowe, dokumentacje projektowo–kosztorysowe),
- urządzenia techniczne i maszyny,
- środki transportu,
- narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie,
- inne środki trwałe, których celem jest uzyskanie efektów ochronnych lub efektów w gospodarce wodnej.

Pozostałe nakłady, są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Dane o **nakładach na środki trwale służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej** dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem indywidualnych gospodarstw rolnych i z wyłączeniem osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów); jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do sekcji „Administracja publiczna i Obrona Narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i deodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń pomocniczych zapewniających prawidłową eksploatację instalacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposażeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza.

Ponadto zaliczono: nowe techniki i technologie spalania paliw; modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczyszczeń wydalonych do powietrza powstających w procesie spalania; niekonwencjonalne źródła energii (np. elektrownie wiatrowe, wykorzystanie wód geotermicznych); dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrakingu.

Nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych i do ziemi. Obejmują one oczyszczalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechanicznego, chemicznego, biologicznego i o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczaniem ścieków), urządzenia do gospodarczego wykorzystania ścieków, do utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, do gromadzenia ścieków, jak również wyposażanie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie są one ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków. Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe; urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków; systemy obiegowego zasilania wodą; zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń powstających przy transporcie wodnym; tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb oraz ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało i bezodpadowe,
- zbieranie (w tym selektywne) odpadów i ich transport,
- działania związane z recyklingiem odpadów,
- urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. metody i sposoby oraz urządzenia, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podsadzania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
- unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stawów osadowych dla odpadów w powierzchniowych warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,
- rekultywację składowisk, hałd, składowisk odpadów i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zrehabilitowanej powierzchni do zagospodarowania,
- przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działanie związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwoerozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,
- budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych, a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Do **inwestycji związanych z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu** zalicza się:

- ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk – rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin. Obejmuje również ochronę wartości estetycznych krajobrazu, jak również ochronę prawnie chronionych obiektów przyrodniczych,
- ochronę naturalnego i półnaturalnego krajobrazu – każda działalność związana z ochroną lasów i zadrzewień jako naturalnych elementów środowiska, obejmująca m.in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Do **inwestycji związanych ze zmniejszeniem hałasu i wibracji** zalicza się:

- urządzenia lub zakup wyposażenia, przy pomocy których uzyskuje się ogólne zmniejszenie poziomu hałasu w okolicy źródła i u „odbiorcy”,
- budowę urządzeń antyhałasowych (ekranów, barier, wałów, żywopłotów i okien dźwiękoszczelnych itp. działań zmniejszających uciążliwość hałasu drogowego, szynowego a także powodowanego ruchem lotniczym),
- urządzenia i zakup przyrządów pomiarowych do pomiaru natężenia hałasu i wibracji (nie zalicza się zadań związanych z bhp - zmniejszenie hałasu na stanowiskach pracy).

W każdym wyżej wymienionym kierunku inwestowania uwzględniono również **nakłady na budowę poszczególnych podsystemów monitoringowych** polegających na budowie sieci stacji kontrolno-pomiarowych i stanowisk pomiarowych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska, a także **nakłady na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych oraz na szkolenia**.

Do inwestycji związanych z gospodarką wodną, zalicza się:

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej (również w energetyce zawodowej), łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz wodną siecią magistralną i rozdzielczą (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej - bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,
- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację rzek i zabudowę potoków,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Dane o kosztach bieżących ochrony środowiska prezentowane są w oparciu i wyniki badań przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według rodzajów kosztów i elementów środowiska w ujęciu sektorowym. Metodologia badań oparta jest o SERIEE wdrażany przez EUROSTAT i wymogi kwestionariusza OECD i EUROSTAT-EPER. Badania prowadzone są w cyklu 3-letnim, a w okresach między badaniami dane określone są metodą szacunkową. Do 2013 r. badanie kosztów bieżących ochrony środowiska prowadzone było przez Ministerstwo Środowiska. Od 2014 r. badanie przeprowadza GUS. W 2014 r. badaniu poddano podmioty z sekcji B, C, D i E.

Opłaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nich zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa. Zasady naliczania i uiszczania opłat określa ustawa „Prawo Ochrony Środowiska” z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2013, poz. 1232 z późn. zm.).

Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska są to kwoty pieniężne wymierzone za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy i za wprowadzanie zmian w środowisku.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze oraz z opłat za wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, a także z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalni bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków - art. 128 prawa geologicznego i górniczego oraz innych wpływów (m.in. za żeglugę i spław oraz wydobywanie kruszywa i piasku z wód, zwroty niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskane pożyczki). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub w części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały utworzone z dniem 1 lipca 1989 r. na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 1989 r. „o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska” i ustawy – „Prawo wodne” (Dz. U. z 1989, Nr 26, poz. 139). Ponadto od połowy 1993 r. utworzono **gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**, a równocześnie z wdrożeniem ustawy reformującej administrację publiczną (Dz. U. z 1998, Nr 133, poz. 872 z późn. zm.) utworzono **powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**. Przepisy prawne dotyczące funkcjonowania gminnych oraz powiatowych funduszy ochrony środowiska obowiązywały do 31 grudnia 2009 r. Z dniem 1 stycznia 2010 r. **powiatowe** oraz **gminne fundusze** ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji. Zgodnie z ustawą z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dochody budżetów powiatów i budżetów gmin.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych został utworzony na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 26 marca 1982 r. (Dz. U. z 1982, Nr 11, poz. 79) i utrzymany mocą nowej ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2004, Nr 121 poz. 1266 z późn. zm.). Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. – przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241) z dniem 31 grudnia 2010 r. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych (centralny i terenowe) został zlikwidowany. Po tym terminie nieściągnięte należności i nieuregulowane zobowiązania przejęły jednostki samorządu terytorialnego, które realizowały wyodrębnione zadania poprzez fundusze celowe. Środki pieniężne zlikwidowanego Funduszu stały się dochodami budżetów odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.

Pomoc zagraniczna na ochronę środowiska w postaci dotacji dewizowych i darowizn udzielana jest Polsce od 1990 r. w oparciu o umowy i porozumienia międzyrządowe oraz na podstawie protokołów, oświadczeń i porozumień podpisywanych przez upoważnione agendy rządowe Polski i państw wspierających finansowo realizację projektów ochrony środowiska.

Stosowne umowy Rząd RP zawarł z Międzynarodowym Bankiem Rekonstrukcji i Rozwoju (IBRD) jako powiernikiem Banku Światowego oraz z rządami Belgii, Szwajcarii i Szwecji.

Porozumienia finansowe Rząd RP zawarł z Komisją Wspólnot Europejskich i z rządem Finlandii (ekokonwersja), a rząd Danii udziela subsydiów na podstawie aktu Królowej Danii z 1991 r. o wspieraniu działalności w zakresie ochrony środowiska w krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

Protokoły i porozumienia oraz wspólne oświadczenia i programy współpracy zostały uzgodnione i podpisane przez b. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z odpowiednimi agendami i organizacjami państwowymi Holandii, Niemiec, Norwegii i USA. Pozostała pomoc bilateralna realizowana jest w oparciu o indywidualne decyzje zainteresowanych państw.

Poczynając od 2004 r. pomoc zagraniczna przyznawana jest w ramach Unii Europejskiej jako: Fundusze Strukturalne, Fundusz Spójności, Instrument Finansowy LIFE + oraz w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

TABL. 1 (85). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA** (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w tysiącach zł		
OGÓŁEM	1570292,3	1191721,3	1088119,0
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarke narodową	9,3	6,6	6,5
na 1 mieszkańca w zł	619	471	432
Ochrona powietrza ^a	356925,5	173363,5	167438,8
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	495440,5	474670,4	411409,0
Gospodarka odpadami	53867,5	22564,9	149869,9
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleby, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	165292,4	82350,4	20573,0
Zmniejszenie hałasu i wibracji ^b	100474,0	245867,7	154194,1
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	379193,5	159065,8	115792,4
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	19098,9	33838,6	68841,8

a Atmosferycznego i klimatu. *b* Z wyłączeniem ochrony miejsc pracy.

TABL. 2 (86). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA I PODREGIONÓW W 2013 R.** (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Podregion:				
		łódzki	miasto Łódź	piotrkowski	sieradzki	skierniewicki
	w tysiącach złotych					
OCHRONA POWIETRZA^a	167438,8	4841,1	21111,1	106615,0	28142,5	6729,1
Zapobieganie zanieczyszczeniom ^b	37613,7	2082,1	17001,1	5280,5	10126,2	3123,8
nowe techniki i technologie spalania paliw	22537,6	297,0	12817,1	2989,9	4741,6	1692,0
w tym modernizacja kotłowni i ciepłowni	22537,6	297,0	12817,1	2989,9	4741,6	1692,0
dostosowanie układów zasilania i silników do paliwa gazowego	-	-	-	-	-	-
niekonwencjonalne źródła energii	12916,7	1785,1	4184,0	150,0	5384,0	1413,0
ochrona klimatu i warstwy ozonowej ^c	2159,4	-	-	2140,6	-	18,8

a Atmosferycznego i klimatu. *b* Zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii. *c* Dotyczy emisji gazów cieplarnianych oraz gazów, które niekorzystnie wpływają na warstwę ozonową stratosfery (dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu, freony i halony).

TABL. 2 (86). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA I PODREGIONÓW W 2013 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Podregion:				
		łódzki	miasto Łódź	piotrko- wski	sieradz- ki	skiernie- wicki
	w tysiącach złotych					
OCHRONA POWIETRZA^a (dok.)						
Redukcja zanieczyszczeń	129108,9	2467,0	4110,0	101334,5	17922,0	3275,4
pyłowych	10561,0	396,0	4110,0	-	5507,0	548,0
gazowych ^d	118547,9	2071	-	101334,5	12415,0	2727,4
gazów cieplarnianych	-	-	-	-	-	-
Monitoring	424,2	-	-	-	94,3	329,9
Inne	292,0	292,0	-	-	-	-
GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD	411409,0	57036,8	6164,8	214134,4	95041,2	39031,8
Zapobieganie zanieczyszczeniom ^e	10,0	-	10,0	-	-	-
w tym nowe techniki i technologie ^f	-	-	-	-	-	-
Sieci kanalizacyjne odprowadzające:						
ścieki	116797,6	28115,8	4292,5	5284,5	15670,8	16634,0
wody opadowe	146998,6	21377,2	134,6	52910,6	61644,3	10931,9
Oczyszczanie ścieków:						
przemysłowych	4796,9	29,9	-	4767,0	-	-
komunalnych	124822,5	5568,8	1401,0	101742,1	9704,4	6406,2
przydomowe	16346,3	1321,1	-	2050,4	8021,7	4953,1
podczyszczalnie ścieków przemysłowych	901,9	-	326,7	575,2	-	-
Monitoring	9,8	-	-	-	-	9,8
Pozostałe rodzaje działalności:						
obiegowe systemy zasilania wodą	725,4	624,0	-	4,6	-	96,8
inne	-	-	-	-	-	-
GOSPODARKA ODPADAMI	149869,9	2730,6	16143,6	120452,4	896,1	9647,2
Zapobieganie zanieczyszczeniom ^e	124,5	-	120,0	-	-	4,5
w tym nowe techniki i technologie mało- i bezodpadowe	4,5	-	-	-	-	4,5
Zbieranie odpadów i ich transport	27387,4	506,1	16023,6	335,9	879,1	9642,7
w tym selektywne	4380,9	506,1	3468,0	159,0	68,6	179,2
Unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych	165,9	165,9	-	-	-	-
w tym:						
składowanie	-	-	-	-	-	-
inne metody	165,9	165,9	-	-	-	-

a Atmosferycznego i klimatu. *d* Innych niż gazy cieplarniane oraz gazy, które niekorzystnie wpływają na warstwę ozonową stratosfery. *e* Poprzez modyfikację procesów technologicznych. *f* Powodujące zmniejszenie ilości wytwarzanych ścieków oraz stężeń zanieczyszczeń i zmniejszenie ilości osadów ściekowych.

TABL. 2 (86). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA I PODREGIONÓW W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Podregion:				
		łódzki	miasto Łódź	piotrko- wski	sieradz- ki	skiernie- wicki
	w tysiącach złotych					
GOSPODARKA ODPADAMI (dok.)						
Unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	117975,3	1600,7	-	116374,6	-	-
spalanie	-	-	-	-	-	-
składowanie	117975,3	1600,7	-	116374,6	-	-
inne metody	-	-	-	-	-	-
Monitoring	-	-	-	-	-	-
Pozostałe rodzaje działalności:						
w tym:						
recykling i wykorzystanie odpadów	3293,6	-	-	3293,6	-	-
rekultywacja składowisk oraz tere- nów zdewastowanych	917,7	452,4	-	448,3	17,0	-
OCHRONA I PRZYWRÓCENIE WARTOŚCI UŻYTKOWEJ GLE- BY, OCHRONA WÓD PODZIEM- NYCH I POWIERZCHNIO- WYCH	20573,0	9133,9	1786,9	93,9	8834,7	723,6
w tym:						
zapobieganie infiltracji zanieczysz- czeń.....	372,8	-	187,0	93,3	-	-
ochrona przed erozją i inną fizyczną degradacją	20165,7	9119,8	1593,7	-	8820,5	-
ZMNIEJSZENIE HAŁASU I WIBRACJI^g	154194,1	65349,4	246,0	35749,8	42300,3	10548,6
w tym:						
Zmniejszenie hałasu:						
przemysłowego	308,7	-	246,0	62,7	-	-
drogowego i kolejowego:						
modyfikacja źródeł	295,0	-	-	295,0	-	-
budowa urządzeń chroniących	153590,4	65349,4	-	35392,1	42300,3	10548,6
OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJO- BRAZU	115792,4	42954,1	2643,0	20508,5	47137,3	2549,5
w tym:						
Odbudowa gatunków i siedlisk	115792,4	42954,1	2643,0	20508,5	47137,3	2549,5
Naturalnego i półnaturalnego krajobrazu	-	-	-	-	-	-
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA	68841,8	19932,5	25405,2	10960,2	5755,7	6788,2
w tym:						
Oszczędzanie energii	68841,8	19932,5	25405,2	10960,2	5755,7	6788,2
wymiana oświetlenia	827,0	-	827,0	-	-	-
przedsięwzięcia energooszczędne ^h ...	68014,8	19932,5	24578,2	10960,2	5755,7	6788,2
Edukacja, szkolenia, informowanie	-	-	-	-	-	-

^g Z wyłączeniem ochrony miejsc pracy. ^h Dotyczące centralnego ogrzewania i ciepłej wody oraz docieplenia budynków.

TABL. 3 (87). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środki						Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe	Inne środki, w tym nakłady niesfinansowane
		własne	z budżetu				z zagranicy			
			centralnego	wojewódzwa	powiatu	gminy				
w tysiącach zł										
WOJEWÓDZTWO ...	1088119,0	431683,2	403784,9	1406,0	-	2691,6	127160,4	92101,3	27155,5	2136,1
Podregion Łódzki	201978,4	28004,8	132476,9	-	-	-	18594,4	14347,5	7718,5	836,3
<i>Powiaty:</i>										
Brzeziński	12697,3	4221,0	4700,3	-	-	-	1636,0	1906,0	31,0	203,0
Łódzki Wschodni	58574,8	3300,0	51170,3	-	-	-	1071,1	2419,8	613,6	-
Pabianicki	99793,5	8040,8	73398,7	-	-	-	3714,5	7565,6	7073,9	-
Zgierski	30912,8	12443,0	3207,6	-	-	-	12172,8	2456,1	-	633,3
Podregion m. Łódź	73500,6	49320,6	4245,9	536,0	-	1355,0	52,8	13768,5	4211,8	10,0
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Łódź	73500,6	49320,6	4245,9	536,0	-	1355,0	52,8	13768,5	4211,8	10,0
Podregion Piotrkowski	508514,2	289601,7	94959,8	-	-	589,4	85232,4	37089,7	683,8	357,4
<i>Powiaty:</i>										
Bełchatowski	254075,0	232222,1	350,0	-	-	-	5934,4	15568,5	-	-
Opoczyński	19553,1	4245,2	-	-	-	-	12155,2	3073,7	-	79,0
Piotrkowski	24803,5	2424,0	21881,4	-	-	-	438,8	-	-	59,3
Radomszczański	15627,5	8676,7	-	-	-	-	5034,6	1508,9	346,0	61,3
Tomaszowski	98158,1	24908,0	57950,0	-	-	589,4	8911,9	5303,2	337,8	157,8
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Piotrków Trybunalski	96297,0	17125,7	14778,4	-	-	-	52757,5	11635,4	-	-

TABL. 4 (88). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
	w tysiącach zł		
OGÓŁEM	71358,9	65430,0	72183,3
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarke narodową	0,4	0,4	0,4
na 1 mieszkańca w zł	28	26	29
Ujęcia i doprowadzenia wody	52663,3	40105,1	39015,1
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	7785,6	16226,5	21107,2
Zbiorniki i stopnie wodne	17050,1	6762,4	2694,0
Regulacja i przebudowa rzek i potoków	8324,5	1847,0	7483,0
Obwałowania przeciwpowodziowe	779,0	489,0	188,4

TABL. 5 (89). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ PODREGIONÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ujęcia i doprowadzenia wody	Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	Zbiorniki i stopnie wodne	Regulacja i zabudowa rzek i potoków	Obwałowania przeciwpowodziowe	Stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych
OGÓŁEM	72183,3	39015,1	21107,2	2694,0	7483,0	1884,0	-
Podregiony:							
łódzki	11428,9	6900,8	4528,1	-	-	-	-
miasto Łódź	7801,0	3584,5	2118,5	2009,0	89,0	-	-
piotrkowski	20362,8	14521,8	5309,0	164,0	368,0	-	-
sieradzki	20537,0	7475,3	3875,7	276,0	7026,0	1884,0	-
skierniewicki	12053,6	6532,7	5275,9	245,0	-	-	-

TABL. 6 (90). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środki						Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe	Inne środki, w tym nakłady niesfinansowane
		własne	z budżetu				z zagranicy			
			centralnego	wojewódzwa	powiatu	gminy				
w tysiącach zł										
Podregion Sieradzki ...	20537,0	8737,9	1484,0	3339,0	-	42,0	5560,3	1373,8	-	-
<i>Powiaty:</i>										
Łaski.....	2583,9	1669,3	-	-	-	42,0	662,6	210,0	-	-
Pajęczański	332,8	256,8	-	-	-	-	-	76,0	-	-
Poddębicki.....	1169,7	44,0	-	763,0	-	-	281,9	80,8	-	-
Sieradzki	9440,9	4608,4	400,0	2551,0	-	-	1265,5	616,0	-	-
Wieluński	4257,1	690,1	1084,0	25,0	-	-	2458,0	-	-	-
Wieruszowski	583,9	472,9	-	-	-	-	-	111,0	-	-
Zduńskowolski	2168,7	996,4	-	-	-	-	892,3	280,0	-	-
Podregion										
Skierniewicki	12053,6	2074,2	-	245,0	-	75,0	4197,3	2318,8	2928,3	215,0
<i>Powiaty:</i>										
Kutnowski	1892,4	439,6	-	-	-	-	918,2	534,6	-	-
Łęczycki	1490,7	92,4	-	-	-	-	9,1	340,8	1048,4	-
Łowicki	2349,9	686,8	-	-	-	-	139,1	-	1524,0	-
Rawski	5076,4	235,0	-	245,0	-	75,0	3130,9	819,6	355,9	215,0
Skierniewicki	1002,8	379,0	-	-	-	-	-	623,8	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>										
Skierniewice	241,4	241,4	-	-	-	-	-	-	-	-

TABL. 7 (91). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW I GRUP INWESTORÓW W 2013 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Grupy inwestorów					
			przedsiębiorstwa		gminy		jednostki budżetowe	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM	1088119,0	100,0	436702,3	40,1	224231,6	20,6	427185,1	39,3
Ochrona powietrza ^a	167438,8	100,0	164606,0	98,3	1419,8	0,8	1413,0	0,8
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	411409,0	100,0	69337,3	16,9	217961,4	53,0	124110,3	30,2
Gospodarka odpadami	149869,9	100,0	146766,3	97,9	3103,6	2,1	-	-
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	20573,0	100,0	407,3	2,0	-	-	20165,7	98,0
Zmniejszenie hałasu i wibracji ^b	154194,1	100,0	308,7	0,2	103,4	0,1	153782,0	99,7
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	115792,4	100,0	-	-	-	-	115792,4	100,0
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	68841,8	100,0	55276,7	80,3	1643,4	2,4	11921,7	17,3

a Atmosferycznego i klimatu. b Z wyłączeniem ochrony miejsc pracy.

TABL. 8 (92). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW I GRUP INWESTORÓW W 2013 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Grupy inwestorów					
			przedsiębiorstwa		gminy		jednostki budżetowe	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM	72183,3	100,0	18522,0	25,7	45669,6	63,3	7991,7	11,1
Ujęcia i doprowadzenia wody	39015,1	100,0	13084,2	33,5	25326,2	64,9	604,7	1,5
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	21107,2	100,0	5437,8	25,8	15627,4	74,0	42,0	0,2
Zbiorniki i stopnie wodne ...	2694,0	100,0	-	-	2009,0	74,6	685,0	25,4
Regulacja i przebudowa rzek i potoków	7483,0	100,0	-	-	2666,0	35,6	4817,0	64,4
Obwałowania przeciwpowodziowe	1884,0	100,0	-	-	41,0	2,2	1843,0	97,8

TABL. 9 (93). WAŻNIEJSZE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I KLIMATU			
Zdolność zainstalowanych urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń w tonach na rok:			
pyłowych	23	36	1
gazowych	29998	-	6790
GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD			
Sieć kanalizacyjna odprowadzająca w km:			
ścieki	325,3	438,8	205,9
wody opadowe	67,0	74,4	27,3
Oczyszczalnie ścieków:			
liczba	6	10	6
przepustowość w m ³ /d	4169	7170	260704
w tym komunalne:			
liczba	6	8	4
przepustowość w m ³ /d	3769	6590	1444
z tego:			
Mechaniczne:			
liczba	2	4	2
przepustowość w m ³ /d	1860	1395	598
w tym komunalne:			
liczba	2	3	2
przepustowość w m ³ /d	1460	915	598
Biologiczne ^a :			
liczba	4	6	3
przepustowość w m ³ /d	1641	5575	260046
w tym komunalne:			
liczba	4	5	2
przepustowość w m ³ /d	1641	5475	846
O podwyższonym stopniu oczyszczania:			
liczba	-	-	1
przepustowość w m ³ /d	668	200	60
Podoczyszczalnie ścieków przemysłowych:			
liczba	1	1	2
przepustowość w m ³ /d.....	618	2915	630

a Bez komór fermentacyjnych.

TABL. 9 (93). **WAŻNIEJSZE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD (dok.)			
Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków:			
liczba	767	1795	1825
przepustowość w m ³ /d	1324	2065	2866
Urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków (w suchej masie w t/rok)	-	-	-
Obiegowy system zasilania wodą (pojemność w m ³)	935	1124	935
GOSPODARKA ODPADAMI			
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:			
liczba	2	-	-
wydajność w t/rok	19810	-	-
Składowiska:			
liczba obiektów	-	-	-
powierzchnia w ha	4,8	-	1,4
wydajność w t/rok	150017	-	548700
w tym dla odpadów komunalnych:			
liczba	-	-	-
powierzchnia w ha	4,8	-	1,4
wydajność w t/rok	150017	-	548700
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów w t/rok.....	-	-	-
Rekultywacja hałd, wysypisk i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych w ha	0,5	10,4	2,6

TABL. 10 (94). **EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI GOSPODARKI WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Ujęcia wody w m ³ /d.....	67075	2105	7270
Uzdatnianie wody w m ³ /d.....	68490	3098	2021
Sieć wodociągowa ^a w km	5184,6	178,9	181,3
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km ...	630,2	10,3	-
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	305,2	-	1,3

^a Łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi.

TABL. 11 (95). EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI GOSPODARKI WODNEJ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ujęcia wody	Uzdatnianie wody	Sieć wodociągowa ^a	Obwałowania przeciwpowodziowe	Zbiorniki wodne	
					obiekty w szt.	pojemność w m ³
	w m ³ na dobę		w km			
WOJEWÓDZTWO	7270	2021	181,3	1,3	2	1397323
Podregion Łódzki.....	1354	637	41,6	-	-	-
<i>Powiaty:</i>						
Brzeziński	-	287	1,2	-	-	-
Łódzki Wschodni	-	-	7,5	-	-	-
Pabianicki	34	-	15,9	-	-	-
Zgierski	1320	350	17,0	-	-	-
Podregion m. Łódź	-	120	2,4	-	1	10823
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Łódź	-	120	2,4	-	1	10823
Podregion Piotrkowski	600	200	45,6	-	-	-
<i>Powiaty:</i>						
Bełchatowski	-	-	8,3	-	-	-
Opoczyński	-	-	4,8	-	-	-
Piotrkowski	-	-	3,2	-	-	-
Radomszczański	600	200	17,7	-	-	-
Tomaszowski	-	-	9,7	-	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Piotrków Trybunalski	-	-	1,9	-	-	-
Podregion Sieradzki	4154	350	51,7	1,3	1	1386500
<i>Powiaty:</i>						
Łaski	44	-	13,6	-	-	-
Pajęczański	2832	-	3,2	-	-	-
Poddębicki	1000	-	-	-	-	-
Sieradzki	3	350	24,5	1,3	1	1386500
Wieluński	-	-	5,9	-	-	-
Wieruszowski	-	-	2,3	-	-	-
Zduńskowolski	275	-	2,2	-	-	-
Podregion Skierniewicki	1162	714	40,0	-	-	-
<i>Powiaty:</i>						
Kutnowski	120	-	1,0	-	-	-
Łęczycki	322	-	5,8	-	-	-
Łowicki	-	-	4,3	-	-	-
Rawski	-	511	27,6	-	-	-
Skierniewicki	720	203	0,4	-	-	-
<i>Miasto na prawach powiatu:</i>						
Skierniewice	-	-	0,9	-	-	-

^a Łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi.

TABL. 12 (96). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ WSI

LATA	Wodociągi zbiorowe								Stacje uzdatniania wody ogółem
	ogółem	ze środków							
		budżetu państwa	samorządów gmin	mieszkańców wsi	funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej		funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	innych ^a	
					razem	w tym pożyczki			
w tysiącach złotych									
2011	33761,2	-	25207,1	982,5	2090,4	1202,9	4643,2	838,0	11642,5
2012	35508,9	1170,0	16177,9	1115,3	8204,7	5008,0	8804,9	36,1	18278,1
2013	38143,4	-	18684,2	1929,0	5935,6	4564,2	10695,5	899,1	15958,6
(cd.)									
LATA	Kanalizacja zbiorcza								innych ^a
	ogółem	ze środków							
		budżetu państwa	samorządów gmin	mieszkańców wsi	funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej		funduszy strukturalnych Unii Europejskiej		
					razem	w tym pożyczki			
w tysiącach złotych									
2011	97836,2	-	28685,2	289,8	20997,2	9479,4	47864,0	-	-
2012	85199,0	-	35056,5	167,0	14537,2	10562,9	33212,2	2226,1	2226,1
2013	81936,4	-	32100,6	744,9	17162,2	12508,1	31219,7	709,0	709,0
(cd.)									
LATA	Oczyszczalnie ścieków zbiorcze								innych ^a
	ogółem	w tym na modernizację	z ogółem środki						
			budżetu państwa	samorządów gmin	mieszkańców wsi	funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej		funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	
						razem	w tym pożyczki		
w tysiącach złotych									
2011	41189,1	22336,6	-	18711,2	-	6031,0	1743,7	16446,9	-
2012	22790,8	4008,1	-	8897,4	108,0	2546,9	2092,7	11055,5	183,0
2013	25674,0	9544,4	-	8413,1	534,0	3130,7	1679,7	13406,6	189,6

^a Między innymi Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencja Nieruchomości Rolnych, RPWiK, Ekofundusz, RZGW.

TABL. 12 (96). **NAKLADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ WSI (cd.)**

LATA	Indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków ^b							
	ogółem	ze środków						
		budżetu państwa	samo-rządów gmin	miesz-kańców wsi	funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej		funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	innych ^a
					razem	w tym pożyczki		
w tysiącach złotych								
2011	7904,1	-	3330,1	432,0	1116,5	640,9	3025,5	-
2012	31933,8	-	7035,3	2789,2	6038,3	4343,6	16071,0	-
2013	19611,4	-	5407,6	2846,4	2099,1	1138,3	9258,3	-

(dok.)

LATA	Składowiska odpadów							
	ogółem	ze środków						
		budżetu państwa	samo-rządów gmin	miesz-kańców wsi	funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej		funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	innych ^a
					razem	w tym pożyczki		
w tysiącach złotych								
2011 ...	13524,6	-	3155,1	-	432,0	432,0	9937,5	-
2012 ...	653,9	-	302,4	32,9	318,6	318,6	-	-
2013 ...	819,8	-	819,8	-	-	-	-	-

^a Między innymi Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencja Nieruchomości Rolnych, RPWiK, Ekofundusz, RZGW. ^b Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nie odprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej, itp., o przepustowości nie przekraczającej 5m³/dobę lub 25 LRM.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 13 (97). **EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI**

LATA	Sieć wodociągowa w km	Przyłącza do budynków w szt.	Stacje uzdatniania wody		Składowiska	
			nowe	zmodernizowane	obiekty	powierzchnia w ha
2011	136,1	4788	2	15	-	1,5
2012	187,2	4144	1	12	-	-
2013	132,3	3545	4	22	-	-

TABL. 13 (97). **EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI (dok.)**

LATA	Sieć kanalizacyjna		Oczyszczalnie ścieków			
	zbiorcza w km	przykanaliki do budynków w szt.	zbiorcze			indywi- dualne wiejskie
			nowe i zmodernizowane objekty		przepus- towość w m ³ /dobę	
			ogółem	w tym nowe		
2011	175,2	3055	12	5	11676,2	798
2012	290,3	3650	13	9	3060,0	2034
2013	183,0	4141	17	8	1702,7	2913

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 14 (98). **STAN WYPOSAŻENIA WSI W NIEKTÓRE URZĄDZENIA I OBIEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
Stan w dniu 31 XII

LATA	Wodociągi zbiorowe		Stacje uzdatniania wody w szt.	Kanalizacja zbiorcza	
	przyłącza do budynków w szt.	sieć wodo- ciągową w km		przykanaliki do budynków w szt.	zbiorcza sieć kana- lizacyjna w km
2011	267525	18249,0	509	47364	2097,0
2012	271770	18436,2	486	51744	2430,9
2013	280878	18567,3	498	56802	2604,7

(dok.)

LATA	Oczyszczalnie ścieków			Składowiska odpadów	
	zbiorcze		indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków w szt.	obiekty w szt.	powierzchnia w ha
	w szt.	przepustowość w m ³ /dobę			
2011	161	64523,3	5225	43	94,1
2012	167	73113,7	8157	19	66,6
2013	176	74913,3	11097	43	94,1

TABL. 15 (99). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA MAŁĄ RETENCJĘ WODNĄ

LATA	Kierunki inwestowania						
	ogółem	sztuczne zbiorniki	z tego				
			samodzielne budowle piętrzące i ujęcia wód na ciekach		piętrzenie jezior	stawy rybne	inne ^a
			podstawowych	szczegółowych			
w tysiącach złotych							
2011	2589,0	2589,0	-	-	-	-	
2012	4677,0	4677,0	-	-	-	-	
2013	473,0	473,0	-	-	-	-	

(dok.)

LATA	Źródła finansowania						
	ogółem	z budżetu wojewody	z tego			samorządów	inne
			funduszy				
			ochrony środowiska i gospodarki wodnej	strukturalnych			
w tysiącach złotych							
2011	2589,0	284,0	1105,0	-	-	1200,0	
2012	4677,0	291,0	2497,0	-	-	1889,0	
2013	473,0	-	-	473,0	-	-	

^a W tym doprowadzalniki.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 16 (100). OPŁATY ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA I INNE WPŁYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKĘ WODNĄ ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA

LATA	Stan środków na początku roku	Wpływy ogółem	Z tytułu opłat				Inne wpływy ^a
			gospodarka ściekowa i ochrona wód	ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarka odpadami	pozostałe dziedziny	
2011	3977,9	222918,9	28990,3	98375,2	90912,5	-	4641,0
2012	5058,8	237186,8	31277,5	100786,5	99014,4	-	6108,5
2013	3726,7	108487,7	14147,3	44896,1	47515,4	-	1928,8

^a Z tytułu między innymi: odsetek za przeterminowane wpłaty opłat, oprocentowanie rachunków bankowych, odzyskanych kosztów postępowań egzekucyjnych, błędnych wpłat podlegających zwrotowi, nie obejmuje kar.

TABL. 16 (100). **OPŁATY ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA I INNE WPŁYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ I ICH REDYSTRYBUCJA (dok.)**

LATA	Wydatki ogółem	Z ogółem przekazano na ochronę środowiska i gospodarkę wodną				Inne koszty i wydatki	Stan środków na koniec roku
		Narodowy Fundusz	fundusze wojewódzkie	budżety powiatowe	budżety gminne		
2011	221838,1	44352,5	82369,0	22075,5	71526,6	1514,6	5058,8
2012	238518,8	47644,5	88482,6	23806,4	77566,4	1019,0	3726,7
2013	108712,7	21307,4	39571,0	10776,9	35982,7	1074,8	3501,7

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 17 (101). **WPŁYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ Z TYTUŁU KAR**

LATA	Ogółem		W tym			
	wymierzono	wpłynęło	za przekroczenie			
			warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi		dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza razem	
			wymierzono	wpłynęło	wymierzono	wpłynęło
w tysiącach złotych						
2011	974,4	895,5	334,0	477,0	9,1	9,1
2012	3333,6	885,5	2643,0	277,0	10,6	10,6
2013	9470,3	892,8	1601,1	626,6	7545,0	49,0

(dok.)

LATA	W tym (dok.)					
	za przekroczenie (dok.)		składowanie odpadów niezgodne z przepisami		nielegalny pobór wody oraz piętrowanie wody wyższe od dozwolonego	
	dopuszczalnego poziomu hałasu					
	wymierzono	wpłynęło	wymierzono	wpłynęło	wymierzono	wpłynęło
w tysiącach złotych						
2011	114,6	93,3	-	-	81,7	77,3
2012	102,0	74,2	-	4,2	5,0	8,9
2013	65,2	66,6	-	-	48,1	10,7

Źródło: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 18 (102). **REDYSTRYBUCJA WPLYWÓW Z TYTUŁU KAR NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ**

LATA	Ogółem	Z tego na				Budżet Państwa
		fundusz		budżety		
		Narodowy	wojewódzki	powiatowe	gminne	
w tysiącach złotych						
2011	872,2	295,8	238,2	65,4	130,9	141,8
2012	870,4	494,8	144,4	39,7	80,9	110,7
2013	635,3	263,9	157,2	43,2	86,4	84,7

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 19 (103). **KIERUNKI FINANSOWANIA WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

LATA	Razem	Z tego na			
		gospodarkę ściekową i ochronę wód	ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarkę odpadami	pozostałe dziedziny
		w tysiącach złotych			
2011	82760,7	59683,5	15622,9	6932,1	522,3
2012	198284,6	93468,3	65393,6	11200,0	28222,8
2013	261433,2	93689,6	124243,2	11472,0	32028,4

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 20 (104). **WPLYWY NA WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

LATA	Stan funduszu na początku roku	Ogółem zwiększenie	Z tego					
			opłaty	kary	nadwyżki przekazane z powiatowych i gminnych środków budżetowych	przychody finansowe	pozostałe przychody i zwiększenia funduszu	dotacje z budżetu państwa
			w tysiącach złotych					
2011	717037,2	162882,3	82369,0	238,2	51033,1	26778,6	2463,5	-
2012	800993,6	178716,9	88482,6	144,3	53804,5	35109,1	1176,4	-
2013	876706,1	129436,2	39571,0	159,7	59555,7	29093,8	1056,0	-

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 21 (105). **WYDATKI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

LATA	Razem	Z tego					Stan fundu- szu na koniec roku
		dotacje na rea- lizację zadań bieżących	dotacje inwesty- cyjne	koszty działalności operacyjnej	koszty finan- sowe i inne	pozostałe zmniej- szenia fundu- szu	
w tysiącach złotych							
2011	78925,9	6060,6	59737,3	10519,2	1134,7	-	800993,6
2012	103004,3	16586,6	74665,1	11585,6	167,0	-	876706,1
2013	99584,5	20126,8	66055,0	13058,4	344,3	-	906557,8

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 22 (106). **GOSPODAROWANIE POWIATOWYMI ŚRODKAMI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

LATA	Stan środków pieniężnych na początku roku	Ogółem przeka- zane przez zar- ząd wojewódz- twa	Wpływy z tytułu		
			opłat	kar	inne
w tysiącach złotych					
2011	9495,8	22258,9	22075,5	65,4	118,0
2012	5316,9	23850,2	23806,4	39,8	4,0
2013	7045,6	10848,2	10776,9	43,2	28,1

(dok.)

LATA	Środki ogółem	Wydatki	Z tego na						Stan środków na koniec roku
			gospo- darkę ścieko- wą i ochro- nę wód	ochronę powie- trza at- mosfe- ryczne- go i kli- matu	gospo- darkę odpada- mi	pozosta- łe dzie- dziny	wpłaty do Wo- jewódz- kiego Fundu- szu z ty- tułu nad- wyżki docho- dów	inne wydatki	
w tysiącach złotych									
2011	16434,9	10963,5	849,9	4434,2	1013,8	4529,3	5471,4	136,4	15319,8
2012	29167,0	18437,9	1726,7	4779,3	1164,5	3167,2	7197,0	403,2	10729,1
2013	17893,8	17863,5	716,5	4155,0	129,1	1334,8	9121,8	2406,4	30,3

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 23 (107). GOSPODAROWANIE GMINNYMI ŚRODKAMI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

LATA	Stan środków na początku roku	Przychody				Środki funduszu ogółem	Wydatki ogółem
		ogółem przekazane przez zarząd województwa	z tytułu opłat i kar		inne		
			za usuwanie drzew i krzewów	pozostałych			
w tysiącach złotych							
2011	40250,4	76074,9	3909,0	71657,5	508,4	116325,3	90852,7
2012	25418,9	79285,2	1452,9	77647,3	185,0	104704,1	83334,1
2013	21387,6	47005,6	10472,3	36069,1	464,2	68393,2	81407,6

(dok.)

LATA	Z tego na						Stan środków na koniec roku
	gospodarkę ściekową i ochronę wód	ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarkę odpadami	pozostałe dziedziny	wpłaty do Wojewódzkiego Funduszu z tytułu nadwyżki dochodów	inne wydatki	
2011	23694,9	4259,2	5424,6	10083,7	45561,7	1828,6	25472,6
2012	18328,1	5650,0	4054,8	8400,5	46607,5	293,2	21370,0
2013	13562,3	1605,7	2820,1	12316,7	50433,9	668,8	-13014,4

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 24 (108). GROMADZENIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH^a

LATA	Ogółem		Rodzaje opłat							
	wymierzono	wpłynęło	jednorazowe należności		roczne		roczne podwyższone		inne	
			wymierzono	wpłynęło	wymierzono	wpłynęło	wymierzono	wpłynęło	wymierzono	wpłynęło
w tysiącach złotych										
2011 ..	11427,2	11086,7	458,7	293,2	10941,1	10766,0	-	-	27,5	27,5
2012 ..	21987,4	985,3	2296,7	944,2	19649,6	18938,0	-	-	41,1	41,1
2013 ..	21626,1	21753,3	883,7	1289,1	20616,8	20340,4	-	-	125,6	123,8

^a Dawniej Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 25 (109). **WPLYWY I GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI PIENIĘŻNYMI Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH^a**

LATA	Stan środków na początku roku	Wpływy ogółem	Umorzono	Stan środków na koniec roku
	w tysiącach złotych			
2011	14,5	11086,7	226,4	26,1
2012	-	19923,3	532,9	2572,7
2013	-	21753,3	647,0	862,8

^a Dawniej Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

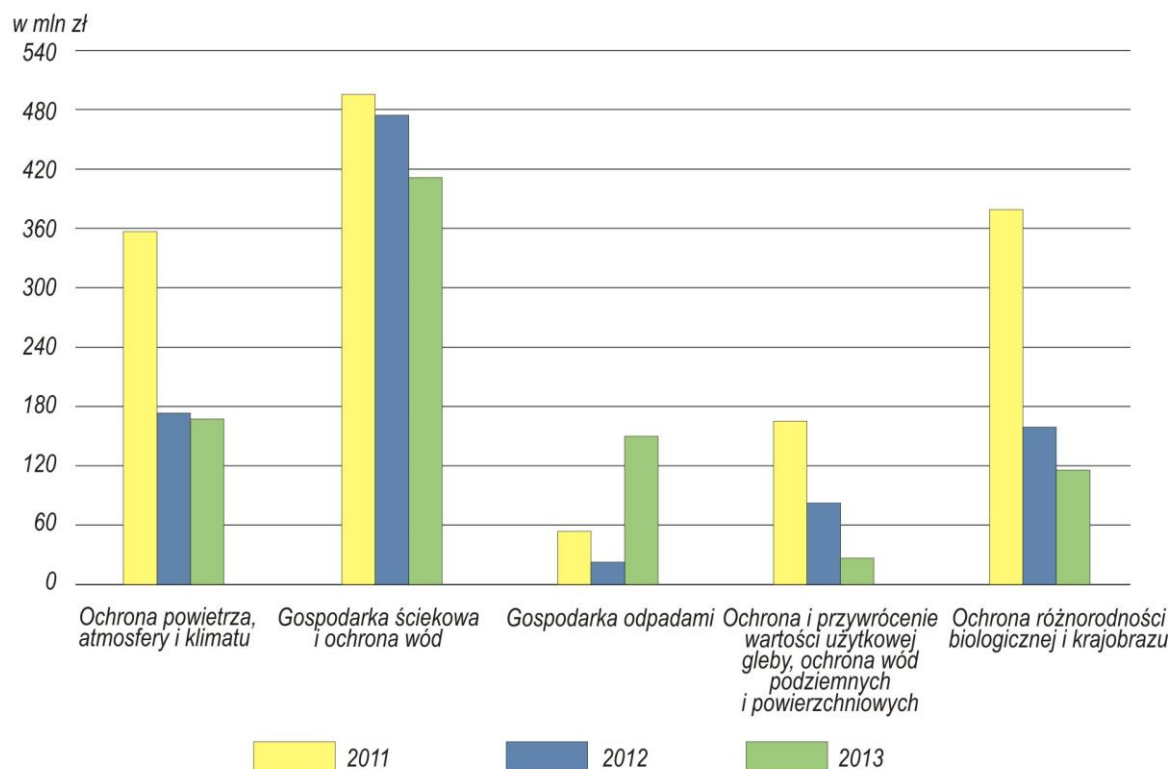
TABL. 26 (110). **WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH^a**

LATA	Wydatki ogółem	W tym na					pozostałe ^b
		użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie	budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji	budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych	badanie płodów rolnych w strefach ochronnych oraz ekspertyzy z zakresu ochrony gruntów rolnych	zakup sprzętu pomiarowego, informatycznego wraz z oprogramowaniem do ewidencji i ochrony gruntów rolnych	
w tysiącach złotych							
2011	11075,1	-	147,7	10795,0	64,2	67,3	0,9
2012	17350,6	-	-	17214,4	18,3	115,5	2,4
2013	20890,5	-	-	20721,9	-	167,8	0,9

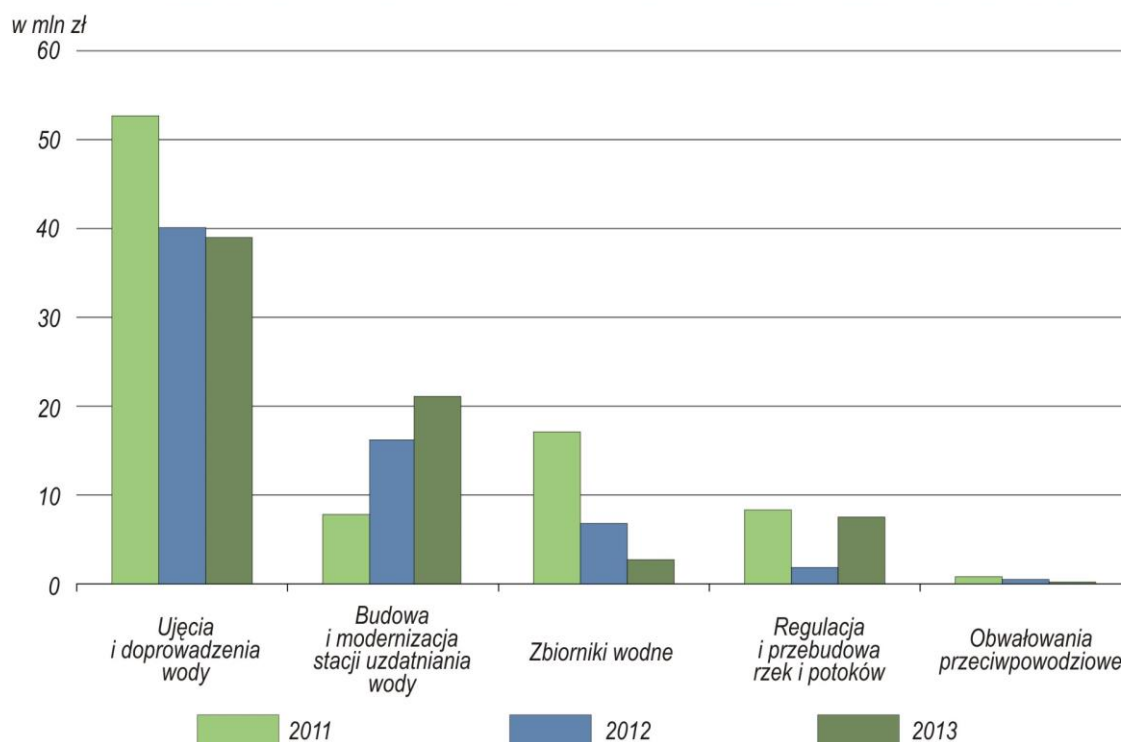
^a Dawniej Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych. ^b Rekultywacja nieużytków i użyźnianie gleb nowo zakładanych pracowniczych ogrodów działkowych.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

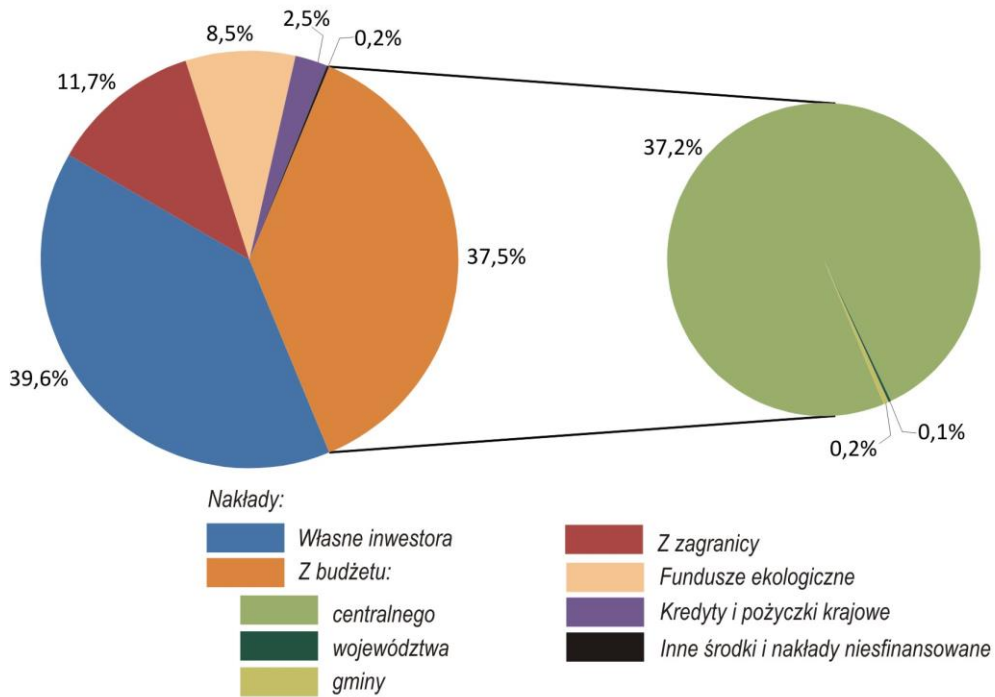
NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG WYBRANYCH KIERUNKÓW INWESTOWANIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

**NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2013 R.**

**NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2013 R.**

